

Titulli i Projektit:

Mbrojtja me prita malore e Përroit të Lekbibajt (Mërturi)

Titulli i objektit

RAPORTI I VLERESIMIT TE NDIKIMIT NE MJEDIS PËR
MBROJTJEN ME PRITA MALORE TË PËRROIT
LEKBIBAJT (MËRTURIT)

Punoi: KLEVIS BREGU

CERTIFIKATA: NR.611

Permbajtja

Hyrje

1) Informacion per qellimin e VNMDhe metodika e zbatuar.

- a) *Pershkrimi i qellimit dhe objektivat e VNM*
- b) *Pershkrimi i permbledhur i kuadrit ligjore mjedisor edhe instutucional qe lidhen me projektin*
- c) *Pershkrim te metodikes te zbatuar per hartimin e raportit te thelluar te VNM –se*
 - *Referencat per hartimin e raportit te thelluar te VNM-se*
 - *Metodika e zbatuar dhe menyra e sigurimit te informacionit per hartimin e raportit te VNM-se.*

2) Pershkrimi i projektit.

- a) *Pershkrimi i qellimit te projektit*
- b) *Planimetria e pergjithshme vendosjes se projektit*
 - *Sistemimi me prita malore i Perroit te Lekbibajt(Mërturit)*
 - *Seksioni i Perroit te Lekbibajt (Mërturit) qe do t'i neshtrohet sistemimit*
 - *Numri dhe lartesia e pritave te propozuara dhe projektuar ne perroin e Lekbibajt (Mërturit)*
 - *Tipi i pritave te propozuara dhe projektuar ne perroin e Lekbibajt (Mërturit)*
 - *Paraqitja skematike e pritave ne perroin e Lekbibajt (Mërturit)*
- c) *Pozicioni Gjeografik i Perroit te Lekbibajt (Mërturit)*

3) Hidrologjia

- *Kushtet klimatike te perroit te Lekbibajt (Mërturit)*
- *Rrjedhja e ngurte e pellgut te Lekbibajt (Mërturit)*

4) Programi per ndertimin e pritave.

- *Kohezgjatja e ndertimit*

5) Cili eshte impakti ne mjedis gjate ndertimit te prita-ve.

6) Informacion per lejet dhe licensat e nevojshme per projektin e kerkuar, nga ligjislacionit ne fuqi si dhe institucionet ne fuqi si dhe instutucionet kompetente perlejimin, licensimin e projektit.

7) Nje pershkrim i analizes te zbatimit te projektit dhe elementeve te vecante te tij, si dhe arsye per alternativen e zgjedhur duke marre parasysh ndikimet ne mjedis te seciles alternative.

8) Nje pershkrim i gjendjes dhe i vlerave egzistuese te mjedisit qe mund te ndikohen nga zbatimi i projektit te propozuar.

- **Pershkrimi i karakteristikave fizike te zones se projektit.**
 - *Pershkrimi i faktoreve klimaterik*

- *Pershkrimi gjeomorfologjik dhe i sizmicitetit i zones*
 - *Pershkrimi gjeologjik dhe tokes ne vendin e zbatimit te projektit*
- 9) *Pershkrimi i biodiversitetit ne zonen ku zbatohet projekti.***
- *Pershkrimi i habitateve kryesore ne zonen e projektit dhe harta ilustruese*
 - *Pershkrimi i vegjitacionit ne secilin habitat dhe statusi i ruajtjes kombetare dhe nderkomtar i tyre*
 - *Pershkrimi i zones se mbrojtur prane vendit ku propozohet projekti.*
 - *Te dhenat per bimesine.*
- 10) *Pershkrimi i cilesise se mjedisit dhe ndikimet egzistuese.***
- *Cilesia e ujrave ne zonen e studjuar.*
 - *Cilesia e ajrit ne zonen e studjuar*
 - *Niveli i zhurmave ne zonen e studjuar*
 - *Administrimi i mbetjeve*
 - *Presjonet kryesore te mjedisit ne zonen e projektit , si ndotje te mjedisit, prerje pyjesh etj.*
- 11) *Pershkrimi i karakteristikave sociale te zones ku do te zhvillohet projekt.***
- *Njesia e qeverisjes vendore qe administrohen zonen ku zhvillohet aktiviteti*
 - *Popullsia dhe aktivitetet kryesore ekonomike te zones*
 - *Perdorimi i tokes ne zonen e projektit*
 - *Vlerat dhe objektet monumentale dhe arkeologjike ne afersi te zones se projektit*
- 12) *Pershkrimi i ndikimeve negative te rendesishme te projektit te projektuar mbi mjedisin***
- a) *Ndikimet negative ne mjedis.***
- *Ndikimet negative ne karakteristikat fizike te zones se projektit*
 - *Ndikimet negative ne habitate dhe biodiversitet te zones se projektit*
 - *Shkarkimet ne mjedis dhe prodhimi I mbetjeve*
 - *Ndikimet negative shtese (kumulative) ne cilesine e mjedisit ne zonen e projektit dhe burimet natyrore si mineralet, pyjet, burimet ujore.*
 - *Ndryshimet sociale te projektit, si ndryshimi I perdorimit te tokes dhe shqetesimet qe mund te lindin nga ndikimet ne mjedis te projektit si zhurmat, pluhri, perdorimi i burimeve natyrore etj.*
 - *Pershkrimi i pasojave te aksidenteve te mundeshem me pasoja ne mjedis.*
- b) *Karakteristikat e ndikimeve negative ne mjedis.***
- *Metodat e zbatuara per parashikimin e ndikimeve ne mjedis*
 - *Shtrirja fizike dhe kohezgjatja e ndikimeve te indentifikuara*
 - *Lloji i ndikimeve te indentifikuara (direkte dhe jo indirekte*
 - *Mundesia e zbutjes se ndikimeve dhe argumentimet perkatese nese per ndikime te caktuara nuk mund te merren masa zbutese.*
 - *Zonat e ndjeshme ndaj ndikimeve te projektit si: zona te mbrojtura, habitate, qendra te banuara, burime ujore, zona arkeologjike etj.*
- 13) *Ndikimet ne mjedisin nderkufitar te projektit.***

14) Ndikimet positive ne mjedisin e zones se projektit.

15) Masat e propozuara per tu mbrojtur nga cdo ndikim negative ne zbatimin e projektit.

16) Programi i monitorimit te ndikimeve ne mjedis gjate zbatimit te projektit.

17) Plani i manaxhimit dhe monitorimit te mjedisit.

- *Rolet dhe pergjegjesit per zbatimin e seciles mase te propozuar per mbrojtjen e mjedisit ne secilen faze te projektit.*
- *Kostoja perkatesete zbatimit te masave te propozuara per mbrojtjen e mjedisit*
- *Plani i komunikimit dhe informimit te publikut per ndikimet ne mjedis, masat e marra per mbrojtjen e mjedisit dhe monitorimin e ndikimeve ne mjedis gjate zbatimit te projektit.*

18) PLANI I REHABILITIMIT

19) KONKLUZIONE DHE REKOMANDIME

1) Informacion per qellimin e VNM dhe metodika e zbatuar.**a) Pershkrimi i qellimit dhe objektivat e VNM.**

Objektivat e VNM-se konsistojne ne analizimin e faktoreve lokale e negative mjedisore, ne dhenien e masave zbutese per reduktimin e ndikimeve negative, si dhe ne permiresimin e vlerave ekologjike e rikrijuese te territorit gjate ndertimit te pritave malore me gabione dhe fleksibel qe do te ndertohen pergjate perroit te Lekbibajt (Mërturit).

Qellimi i VNM eshte, qe nepermjet vleresimit cilesor e sasior paraprak te parametrave hidrologjike te treguesve gjeologo-inxhinierike, parametrave sizmo-tektonike, morfologjike e gjeomorfologjike te bazuara ne kritere e standarte shkencore nderkombetare, te tipizohen dhe te perzgjidhen nje sere parametrash dhe veçorish te sistemeve te siperpermendur natyrore, ne sherbim te infrastruktures mjedisore dhe asaj urbane.

Ky raport ka per qellim te sherbeje:

- Si instrument per mbrotjen e mjedisit;
- Ne fuqizimin e komunitetit per veprime ne mbrojtje te mjedisit;
- Ne kontrollin e perdorimit te qendrueshem te burimeve natyrore;
- Ne rritjen e mireqenies nga menaxhimi afatgjate i burimeve ujore;
- Ne mbrotje te pasojave financiare dhe social-ekonomike;
- Ne rritje te interesimit per bashkepunim dhe ne gjetjen e zgjidhjeve te reja, etj

b) Pershkrimi i permbledhur i kuadrit ligjore mjedisor edhe instutucional qe lidhen me projektin.

Persa i perket bazez ligjore, referuar Fletores Zyrtare te Republikes se Shqiperise e cila eshte botuar nga Qendra e Botimeve Zyrtare, per ligjin nr 111/2012 "Per menaxhimin e integruar te burimeve ujore" jane perpiluar 101 nene nga te cilat kemi shkeputur disa prej tyre te dhena me poshte. Aplikimet per VMM kane si detyrim paketen ligjore te meposhteme:

- Ligji Nr. 10431, dt 09.06.2011 "Per Mbrojtjen e Mjedisit",
- Ligji nr 10440, datë 07.07.2011 "për vlerësimin e ndikimit në mjedis"
- Ligji nr 10448, datë 17.07.2011 "për lejet e mjedisit"
- Ligji nr 9774, datë 12.07.2007 "për vlerësimin dhe administrimin e zhurmës në mjedis"
- Ligji 10463, datë 22.09.2011 "për menaxhimin e integruar të mbetjeve"

- Ligji nr 1189, datë 18.11.2009 "për rregullat dhe procedurat për hartimin e zbatimin e programit kombëtar të monitorimit të mjedisit"
- VKM nr 24, datë 22.01.2004 "për veprimtarinë e inspektoriatit të mjedisit"
- VKM nr 103, datë 31.03.2002 "për monitorimin e mjedisit në republikën e shqipërisë"
- Ligji nr 8906, datë 6.6.2002 "për zonat e mbrojtura"
- Ligji nr 8905, datë 6.6.2002 "për mbrojtjen e mjedisit detar nga ndotja dhe dëmtimi"
- Ligji nr 7875, datë 23.11.1994 "për mbrojtjen e faunës së egër dhe gjuetinë"
- Ligji nr 7623, datë 13.10.1992 "për pyjet dhe policinë e shërbimit pyjor"
- Ligji nr 8672, datë 26.10.2000 "Për ratifikimin e konventës së Aarhusit "për të drejtën e publikut për të pasur informacion, për të marrë pjesë në vendimmarrje dhe për t'ju drejtuar gjykatës për çështjet e mjedisit"
- VKM nr 16, datë 4.1.2012 "për të drejtën e publikut për të pasur informacion mjedisor"
- Ligji nr 9334, datë 16.12.2004 "për aderimin e republikës së shqipërisë në protokollin e Kiotos të Konventës Kuadër të Kombeve të Bashkuara për ndryshimet Klimatike"
- VKM nr 1553, datë 26.11.2008 "krijimin e Autoritetit Kombëtar të përcaktuar të mekanizmit të zhvillimit të pastër, në kuadër të zbatimit të angazhimeve të Protokollit të Kiotos"
- Ligji nr 91/2013 "Për vlerësimin strategjik mjedisor"
- VKM nr 597, datë 01.07.2015 "Për përcaktimin e rregullave e të procedurave dhe kërkesave të hollësishme për lidhjen e marrëveshjeve vullnetare, ndërmjet organizatave dhe grupeve që përfaqësojnë interesa të caktuara, grupeve të operatorëve ose operatorëve individual me autoritetet përkatëse, për realizimin e një niveli më të lartë mbrojtjeje, sesa ai i përcaktuar në legjislacionin e posaçëm, për një përbërës mjedisor"
- VKM nr 219, datë 11.03.2015 "për përcaktimin e rregullave e të procedurave për konsultimin me grupet e interesit dhe publikun, si dhe dëgjuesën publike gjatë procesit të Vlerësimit strategjik Mjedisor"
- VKM nr 620, datë 07.07.2015 "për miratimin e rregullave, përgjegjësi dhe procedurave të detajuara për vlerësimin strategjik mjedisor në kontekstin ndërkufitar"
- VKM nr 507, datë 10.06.2015 "Për miratimin e listës së detajuar të planeve apo programeve me pasoja negative në mjedis, që do të nënshtrohen procesit të Vlerësimit Strategjik Mjedisor"
- VKM Nr. 686, datë 29.7.2015 "Për miratimin e rregullave, të përgjegjësi e të afateve për zhvillimin e procedurës së vlerësimit të ndikimit në mjedis dhe procedurës së transferimit të vendimit e deklaratës mjedisore"
- VKM nr 575 datë 24.06.2015 "Për miratimin e kërkesave për menaxhimin e mbetjeve inerte"
- VKM nr 229, datë 23.04.2014 "Për miratimin e rregullave për transferimin e mbetjeve jo të rrezikshme dhe informacionit që duhet të përfshihet në dokumentin e transferimit"
- VKM nr 418, datë 25.06.2014 "Për grumbullimin e diferencuar të mbetjeve në burim"

- VKM-së nr. 412, datë 19.6.2019 "Për miratimin e planit kombëtar për menaxhimin e cilësisë së ajrit.
- VKM-së nr. 435, datë 12.9.2002 "Për miratimin e normave të shkarkimeve në ajër në Republikën
- Ligji Nr. 9537 date 18.05.2006 "per Administrimin e Mbetjeve te Rrezikshme (i permiresuar me Ligjin Nr. 9890 date 20.03. 2008)"
- Ligji Nr. 9010 dt. 13.03.2003 "per Administrimin Mjedisor te Mbetjeve te Ngurta"
- Ligji Nr. 9115 date 24.07.2003 "per Trajtimin Mjedisor te Ujrave te Ndotura
- Ligji Nr. 9385 date 04.05.2005 "per Pyjet dhe Sherbimin Pyjor
- Ligjin 9791 date 23.07.2007 "Per disa shtesa dhe ndryshime ne ligjin e mesiperm "per Pyje dhe Sherbimin Pyjor"
- Ligji Nr. 8405 dt 19.09.1998 "per Urbanistiken"VKM Nr. 853 date 28.12.2005 per miratimin e listes se mbetjeve te rrezikshme, mbetjeve dhe mbeturinave te tjera qe ndalohen te importohen me qellime ruajtje, depozitimi dhe asgjesimi"
- Ligji Nr. 9774 date 12.07.2007 "per Vleresimin dhe Administrimin e Zhurmes ne Mjedis"
- Ligji Nr. 9072 date 22.05.2003 "per Sektorin e Energjise Elektrike se bashku me te gjitha (me ndryshimet dhe shtesat sipas Ligjit nr. 9512 date 10.04.2006 "Per disa ndryshime dhe shtesa ne ligjin nr.9072 date 22.05.2003 "Per sektorin e energjise elektrike", Ligjit nr. 9226, date 16.10.2006 "Per disa shtesa ne ligjin nr.9072 date 22.05.2003 "Per sektorin e energjise elektrike", te ndryshuar, Ligjit nr. 9750 date 04.06.2007 "Per disa shtesa ne ligjin nr.9072 date 22.05.2003 "Per sektorin e energjise elektrike", te ndryshuar, Ligjit nr. 9776 date 12.07.2007 "Per disa shtesa ne ligjin nr.9072 date 22.05.2003 "Per sektorin e energjise elektrike", te ndryshuar; Ligjit Nr. 9913, datë 5.5.2008 „Per disa ndryshime dhe shtesa ne ligjin nr.9072, date 22.5.2003 "Per sektorin e energjise elektrike" te ndryshuar, Ligjit nr.9997 date 22.09.2008 " Per disa ndryshime ne ligjin nr.9072, date 22.5.2003 "Per sektorin e energjise elektrike" te ndryshuar, dhe Ligjit nr.10196 date 10.12.2009 "per disa shtesa dhe ndryshime ne ligjin nr.9072 date 22.05.2003 "per sektorin e energjise elektrike"
- Ligji Nr. 9244 date 17.06.2004 "per mbrojtjen e tokes bujqesore"
- Ligji Nr. 111, dt.2012 " Per menaxhimin e Integruar te Burimeve Ujore

- Ligji Nr. 111, "Për menaxhimin e Integruar të Burimeve ujore ka si qëllim: a) Mbrojtjen dhe përmirësimin e mjedisit ujor, të ujërave sipërfaqësore, qofshin të përkohshme apo të përhershme, të ujërave të brendshme detare, të ujërave territoriale, zonave ekonomike ekskluzive, shelfit kontinental, të ujërave ndërkufitare, të ujërave nëntokësore, si dhe të statusit të tyre; b) sigurimin, ruajtjen, zhvillimin dhe shfrytëzimin sa më racional të burimeve ujore, të domosdoshme për jetën dhe për zhvillimin social e ekonomik të vendit; c) shpërndarjen e drejtë të burimeve ujore, sipas qëllimeve të përdorimit dhe drejtimin e administrimit e efektshëm të tyre; ç) mbrojtjen e burimeve ujore nga ndotja, shpërdorimi dhe harxhimi mbi nevojat faktike; d) përcaktimin e kuadrit institucional, në nivel kombëtar e vendor, për vënien në jetë të një politike kombëtare për administrimin dhe menaxhimin e burimeve ujore në të mirë të komunitetit dhe interesave socialë dhe ekonomikë të vendit.

Fusha e veprimit e këtij ligji janë:

a) ujërat brendshme detare, ujërat territoriale, vijën bregdetare, zonën ekonomike ekskluzive, shelfin kontinental, ujërat sipërfaqësore e nëntokësore, së bashku me shtresat ujëmbajtëse dhe reshjet atmosferike, ujërat ndërkufitare, burimet natyrore dhe ujërat e lagunave e zonat e mbrojtura;

b) ujërat kurative, minerale, termominerale dhe gjeotermale, me përjashtim të ujërave minerale dhe gjeotermale që janë të përshtatshme për nxjerrjen e lëndëve të para minerare ose shfrytëzimin e energjisë termike të akumuluar për qëllime të prodhimit të energjisë, të cilat rregullohen me ligj të veçantë.

Objekti i ligjit është

Dispozitat e këtij ligji kanë si objekt të përcaktojnë:

- a) sigurimin, mbrojtjen dhe shfrytëzimin racional të burimeve ujore;
- b) zbatimin e planeve konkrete për përmirësimin e burimeve ujore, mbrojtjen e ujërave sipërfaqësore, të përkohshme apo të përhershme, të ujërave të brendshme detare, zonës ekonomike ekskluzive, shelfit kontinental, të ujërave ndërkufitare, të ujërave nëntokësore dhe të statusit të tyre;
- c) promovimin e përdorimit të qëndrueshëm të ujit nëpërmjet mbrojtjes afatgjatë të burimeve ujore;
- ç) zbatimin e metodave dhe kushtet për menaxhimin e integruar, përdorimin racional të burimeve ujore e mbrojtjen e cilësisë ekologjike të tyre;

-
- d) krijimin e strukturave administrative për menaxhimin e burimeve ujore, si dhe ushtrimin e funksioneve të tyre;
- dh) marrjen e masave për zbutjen efektive të përmbytjeve dhe thatësirave;
- e) monitorimin e statusit të ujërave, përdorimin racional dhe pakësimin e ndotjes;
- ë) parandalimin e përkeqësimit të mëtejshëm, mbrojtjen dhe përmirësimin e gjendjes së brigjeve, të ekosistemeve tokësore dhe ligatinave që varen drejtpërdrejt nga ekosistemet ujore.

Persa i perket me siper ligji pershkruan qarte se cilat jane kushtet dhe normat qe duhen plotesuar gjate fazes se ndertimit dhe operimit te veprave hidroteknike , ku investitori eshte i vetedijshem per te mare masa per sigurimin,mbrojtjen dhe shfrytezimin racional te burimeve natyrore, perdorimin e qendrueshem te ujit nepermjet mbrojtjes afatgjate gjate gjithë periudhes se koncensionit, pakesimin e ndotjes dhe zbatimin e metodave per mbrojtjen e cilesise ekologjike te burimeve natyrore.

Legjislacioni kerkon gjithashtu qe treguesit urban duhet te shfrytezohen racionalisht ne perputhje me principe te bazuara.Ndergjegjesimi ne Shqiperi eshte i nje niveli te ulet, kjo si rrjedhoje e nje legjisiaciani mjedisor relativisht te ri qe eshte ne zhvillim dhe po plotesohet me tej sidomos me rregullore dhe standarte. Vendi yne ka adoptuar një ligj për të aprovuar amendimet e Konventës së Bazel-it për kontrollin e lëvizjeve ndërkufitare të substancave të dëmshme në Tetor 2004 dhe një ligj mbi klasifikimin e mbetjeve në shkurt 2005.

Në Dhjetor 2004, Ministria e Mjedisit nxorri direktiva të përbashkëta me Ministrinë e Transportit mbi kontrollin dhe nivelet e lejuara të ndotësve nga automjetet. Gjithashtu Keshilli I Ministrave ka marre disa Vendime te rendesishme ne kete fushe si:

- VKM Nr. 103 datë 31.03.2002 mbi "Monitorimin e mjedisit në Republikën e Shqipërisë".
- VKM Nr. 994 date 02.07.2008 "per terheqjen e mendimit te publikut ne vendim-marrje per mjedisin"
- Dokumenti i Strategjise Kombetare te Biodiversitetit dhe Plani Veprimit
 - *Metodika e zbatuar dhe menyra e sigurimit te informacionit per hartimin e raportit te VNM-se.*

Studimi vleresimit te ndikimit ne mjedis u orientua

- nga rendesia e ndertimit dhe shfrytezimit te pritave ne perroin e Lerinit me standartet bashkekohore,
- nga permbushja e kerkesave vendase dhe te huaja,
- nga vendi ku do te ndertohen, pasurite natyrore e humane te zones si dhe vlerave te

vecanta te tyre,

- ne idenitifikimin e ndikimeve negative dhe lokale,
- ne marrjen e masave zbutese, duke patur parasysh ruajtjen e interesave ekonomike te investimit,
- ne masat orientuese per nje zhvillim te qendrueshem etj.

Ne kete raport indentifikohen ndikimet lokale pozitive dhe negative ne mjediset humane, si dhe eshte mare parasysh vleresimi i rrezikut.

Reduktimi i ndikimeve negative, eshte nderthurur edhe me ndikime te rendesishme lokale dhe strukturore ne keto faza kyesore:

- Hartimi i objektivave orientuese te Raportit te VNM-se;
- Mbledhja e materialit baze eksistues dhe plotesimi i formularit perkates per kete raport (relacioni teknik, studimi gjeologo-inxhinierik, hidrologjik, etj), si dhe seleksionimit te tyre;
- Hartimi i VNM-se dhe dorezimi tek porositesi, si dhe ne subjektet vendimarese dhe kontrolluese te aspekteve mjedisore ne nivel lokal dhe qendror.

2) Pershkrimi i projektit.

a) Pershkrimi i qellimit te projektit

Projekti shtrihet zonen e rrjedhjes se perroit të Lekbibajt(Mërtirit).

Qellimi i projektit eshte:

"MBROJTJA ME PRITA MALORE TË PËRROIT LEKBIBAJT (MËRTURIT)"

- *Ndertimi i pritave malore te Perroit te Lekbibajt(Mërturit)*

Pellgu i përroit të Lekbibajt ka një sipërfaqe prej 146 km² dhe shtrihet në pjesën lindore të Alpeve të Shqipërisë. Pellgu ujëmbledhës kufizohet nga m. Kakisë në perëndim (2358.7 m) dhe m. Shtresës (2190,0 m), m. Boshit në veri (2414.5 m) dhe m. Hekurave (2559.5 m), në lindje m. Dhive (2334.0 m) dhe m. Makinës (1780.0 m), në jug kufizohet me Liqenin e Komanit. Përroi i Lekbibajt përpara ndërtimit të HEC të Komanit dhe mbushjes së liqenit shkarkonte në lumin Drin rreth kuotes 135 m mbi nivelin e detit. Tashmë ai shkarkon në liqenin e Komanit në kuotat respektive të derivueshme të tij sipas planit të shfrytëzimit, por që në pjesën më të madhe të kohës së shfrytëzimit të deritanishem ka qenë ndërmjet kuotave 172-174 m mbi nivelin e detit. Në raste të veçanta kuota e liqenit të Komanit ka zbritur deri rreth kuotës 159,65 (25 Janar 1986) apo mesatarja mujore e muajve të verës të viteve 1992-93, rreth kuotës 162. Qëndrat e banuara brenda pellgut ujëmbledhës të Lekbibajt janë fshatrat; Brisë, Salcë, Palç, Peraj, Gjonpepaj, Lekbibaj, Tetaj, Shëngjergj, Curraj i Poshtëm, Betoshë, Qerreç Mulaj, Curraj i Sipërm. Në rrjedhjen e sipërme nuk ka qendra të banuara. Pellgu ujëmbledhës nga pikëpamja administrative i përket Qarkut të Kukësit, Rrethit të Tropojës dhe Njësisë Administrative Lekbibaj.

Zona Gjeografike: Tropoja kufizohet në veri me Republikën e Kosovës dhe të Malit të Zi, në perëndim me Bashkinë Shkodër, në jug me bashkitë Vau i Dejës dhe Fushë-Arrëz dhe në jug-lindje me Bashkinë Has. Qendra e kësaj bashkie është qyteti i Bajram Currit.

Pozicioni i pellgut ujëmbledhës të Lekbibajt

Kordinatat sipas Gaus Kruger

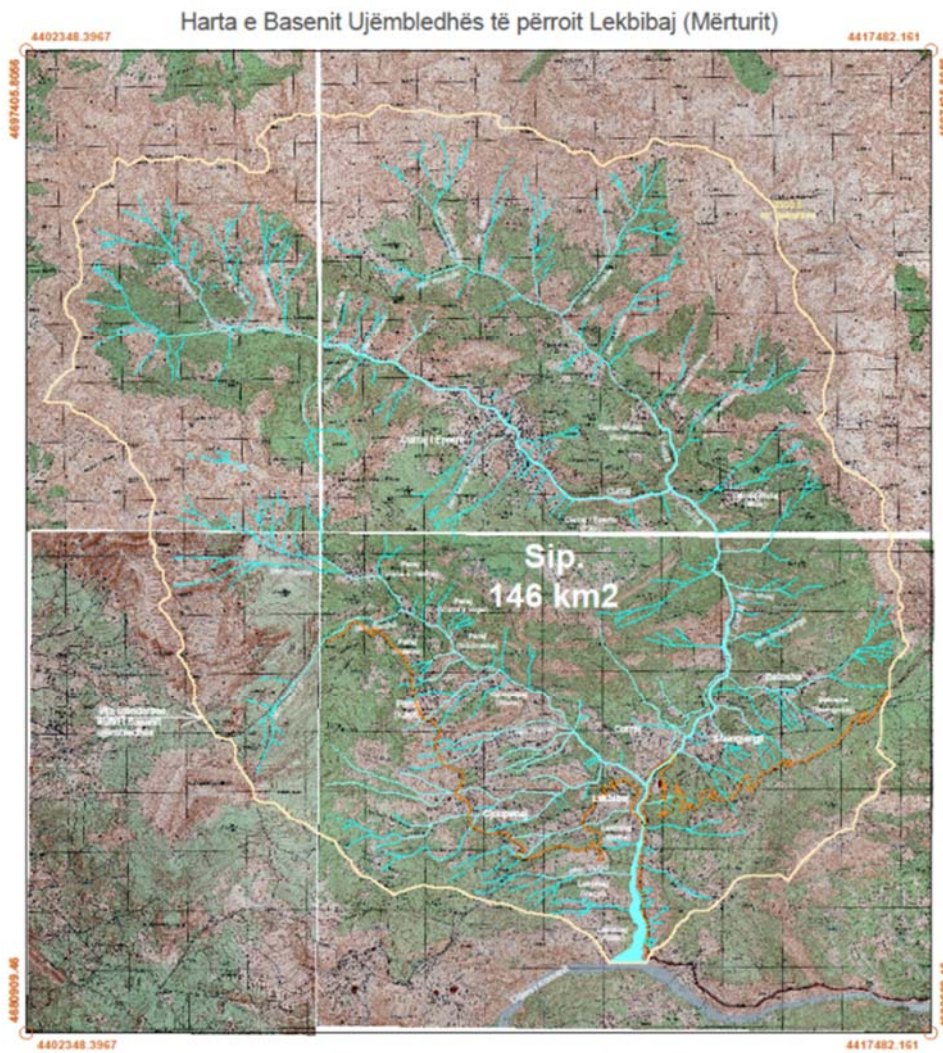
X	Y
4402348.3967	4697405.8056
4417452.161	4697405.8056
4680909.466	4402348.3966
4417482.161	4680909.466

Kordinatat sipas projeksionit KRGJSH

X	Y
488679.4577	4587841.2168
500264.2033	4687841.2188
485679.4577	4580472.2033

500264.2033

4680472.0311

. Hidrografia e pellgut ujëmbledhës të Lekbibaj

Për të eliminuar fenomenet negative si dhe për të reduktuar transportin e prurjeve të ngurta në grykederdhje të perroit të Lekbibajt (Mertirit) dhe shmangien e hyrjes të këtij materiali, do të hartohen një projekt i detajuar por pa përjashtuar zgjerimin e tyre në funksion të plotësimit sa më të mirë të qëllimeve të mesipërme që do t'i japë zgjidhje përfundimtare mbrojtjes së perroit nga efekti i depozitimeve të prurjeve të ngurta.

Projekti për perroit të Lekbibajt do të krijojë kushte për stabilizimin e regjimit të prurjeve të ngurta në rrjedhjen e poshtme të tij duke krijuar një hapësirë depozituese të lirë por edhe në zvogelimin e konsiderueshëm të pjerresisë së shtratit në këto zone që do të ketë efekte stabilizimi kundrejt erozionit si rezultat të zvogelimit të shpejtësive të rrjedhjeve.

- *Seksioni perroit të Lekbibajt që do të nënshtrohet sistemimit*

Perroi i Lekbibajt do të sistemohet me prita malore deri në burimin e prurjeve të ngurta. Në zbatim të kësaj është investiguar i gjithë perroi i Lekbibajt për të gjykuar mbi përcaktimin e masave inxhinierike që mund të merren për zgjidhjen e problemit të prurjeve të ngurta të transportuara prej tij. Duke gjykuar mbi qëllimin e projektit aktual, shtrirjen e tij, rëndësinë dhe problemin që mund të zgjidhen brenda efektivitetit ekonomik të tyre propozojmë risistemimin e tij duke filluar nga pikëbashkimi i dy degeve kryesore.

Faktorët bazë që përcaktojnë karakteristikat hidrologjike të zonës së projektit janë klima, topografia dhe gjeomorfologjia e saj. Pellgu ujëmbledhës i Lekbibajt shtrihet në pjesën lindore të Alpeve të Shqipërisë dhe pozicionohet ndërmjet pellgjeve ujëmbledhës të lumit të Valbonës në veri dhe verilindje dhe Shalës në veri-përendim dhe perëndim.

Sipërfaqja e pellgut ujëmbledhës është rreth 146 km². Gjatësia ujërrjedhëse e pellgut është rreth 15.7 km dhe pjerrësia mesatare e shtratit të degës kryesore është rreth 10.2% e cila është më e theksuar në pjesët e larta të pellgut dhe më e bute në rrjedhjen e poshtme të pellgut. Perroi i Marashit (degë e lumit Curraj) fillon në kuotën rreth 2000.0m dhe përfundon në bashkimin e dy lumenjëve lumi Curraj dhe lumi i Kuqit në kuotën 440.0m, me disnivel 1560 m mbi nivelin e detit dhe distanca në plan ndërmjet këtyre dy pikave 10.3km.

Në pellgun ujëmbledhës të Lekbibajt shtrihen fshatrat: Peraj, Gjonpepaj, Lekbibaj, Tetaj, Shëngjergj, Curraj i Poshtëm, Betoshë, Qerreç Mulaj, Curraj i Sipërm. Përrenjtë e Nikaj-Mërtur dhe Curraj i Epërm bashkohen në Curraj rreth kuotës 200 m duke formuar perroit të Lekbibajt i cili i shkarkon prurjet e saj në liqenin e Komanit. Me poshtë pikës së bashkimit deri në derdhje ka

përqendrime në sasi të mëdha inertesh (prurje të ngurta). Përroi kalon në një zonë ku shtrati i tijë vjen duke u zgjeruar dhe prezenca e prurjeve të ngurta është e dukshme deri në derdhjen e tijë në liqenin e Komanit, gjerësia e shtratit në derdhje arrin deri në 142m, prurjet e ngurta kanë interseptuar në brendësi të rrjedhës së lumit Drin (Liqeni i Komanit) duke penguar rrjedhën në një ngushticë, e cila ka tendencë të ngushtohet edhe më tej për shkak të mbushjes me prurjet e ngurta të sjella nga përroi Lekbibajt.

Përroi Lekbibaj është formuar nga derdhja në të e dy përrenjëve kryesorë, i përroit të Vogël (Lekbibajt) dhe i përroit Currajt, përkatësisht për sejcilën degë të përrenjëve në tabelën e mëposh

Përroi kryesor i shkarkimit të pellgut ujëmbledhës	Degë që shkarkojnë në përroin kryesor Lekbibajt	Nën-degë të përrenjëve (të ndarjes A)	Përroska (të ndarjes C)
A	B	C	D
Përroi Lekbibajt	Lugina Currajt	Përroi i Pajës	Përroi i Marashit
			Përroi i Zajkut
			Përroi i Bashit
			Përroi i Qukës
			Përroi i Gërbetit
			Përroi i Pusterit
		Lugina Currajt	Përroi Mrrishaj
		Lugina e Kuqit	Përroi i Grykës Hapt
			Përroi i Rodhës
			Përroi i Gaonit
			Përroi i Draçkës
			Përroi i Aishtës
			Përroi Orteku i Frisë
			Përroi i Selbicës

		Përroi Mulaj	
		Përroi i Shëngjegjit	
		Përroi i Gurit	
	Përroi i Vogël	Përroi Stakajt	Përroi i Bardhë
		Përroi i Bardhë	
		Përroi i Kabatit	
		Përroi i Serës	
	Përroi Vargul		
Shënim. Mungojnë disa përranj të cilat nuk kanë emërtim			

Rrjeti hidrografik i pellgut të Lekbibajt (Mërturit) karakterizohet nga degë me pjerrësi të mëdha kryesisht në pjesën e sipërme të tij, por edhe në anën e poshtme të pellgut. Megjithatë duhet theksuar se në rrjedhën e poshtme në derdhje në liqenin e Komanit pjerrësia e shtratit ka ndryshuar në mënyrë të konsiderueshme si rezultat i grumbillimit të prurjeve të ngurta në deltën e shkarkimit në këtë liqen. Kuota e shkarkimit në liqenin e Komanit është ngritur deri rreth kuotës 175-176 m duke ndikuar edhe në zvogelimin e pjerrësisë natyrale të shtartit të përroit.

Pellgu përbëhet nga sipërfaqe të thepisura me lugina të thella dhe të ngushta me një hidrografi të karakterizuar nga rrjedha të vullshme dhe të shkurtra dhe si rezultat të shoqeruara me gërryerje për shkak të shpejtësive të mëdha. Plotat maksimale në pellgun e Lekbibajt krijohen në periudhën e vonë të vjeshtës dhe gjatë dimrit. Për qëllimin e projektit llogaritjet hidrologjike janë bërë vetëm për prurjet maksimale duke llogaritur plotat për zgjatje të ndryshme të shirave si dhe periudhë përsëritje të ndryshme. Për llogaritjet hidrologjike janë shfrytëzuar të dhënat e dy stacioneve të Fierzës dhe Lekbibajt.

Nga pikëpamja gjeologjike pellgu ujëmbledhës i Lekbibajt në pjesën e sipërme dominojnë formacionet gëlqerore dhe dolomite të tjera në rreth 70% të saj. Ndërsa pjesa e poshtme e pellgut është e formuar nga shkëmbinj karbonatik mergelo-silicor me carje që zënë rreth 30% të sipërfaqes ujëmbledhëse.

Tokat që shtrihen në pellgun ujëmbledhës janë të hijta-kafe malore. Pjesa perëndimore e perroit të Lekbibajt përbëhet nga toka livadhore të kafenjta magneziale të shtrira ndërmjet kuotave 400 m deri në 1850 m mbi nivelin e detit dhe të veshura me pyje ahu. Në një vlerësim të përafert pellgu i Lekbibajt është i veshur me bimesi në rreth 50% të sipërfaqes së tij (pyje ahu dhe livadhe) që shtrihen kryesisht në pjesën veri-lindore dhe perëndimore të tij. Kushtet klimatike të zonës favorizojnë rritjen e një larmie pemësh që përfshijnë: Lisin (Qarri, Bungi, Bungbuta, Sparthi), Ahun, Pishën dhe Bredhin si dhe drurët dekorativë: Mështekna, Plepi i Egër, Bushi, Shelgu, Bliri etj. Brezi i kullotave alpine përfshin zonën e sipërme të pellgut ujëmbledhës. Zona e sipërme (Alpet) përbëhen nga male të thepisura me potencial të konsiderueshëm turistik si pasojë e ndërveprimit të akullnajave dhe erozionit me kullota të pasura alpine, të cilat kanë krijuar liqene akullnajore dhe bjeshkët e Tropojës. Ato karakterizohen nga kontraste të theksuara të lartësive me qafa të kalueshme dhe lugina të thella që përshkohen nga lumenj të shkurtër e të rrëmbyeshëm, që banojnë deri në thellësitë e tyre. Lartësia e konsiderueshme nga niveli i detit dhe variacioni i lartësi të terrenit malor dhe të kullotave alpine e bëjnë një hapësirë territoriale të favorshme për rritjen e bimëve medicinale. Në këtë rreth gjenden lloje bimësh mjekësore, ku spikat Boronica (*Vaccinium myrtillus*). Bimë të tjera mjekësore janë: dëllinja e zezë, molla e egër, sherebela, lule bliri, trumza, çaji i malit, luleshtrydhet (dredhëzat dhe medrat), trëndafili i egër, agulicja, qingela, lule shtogu, salepi, senza, lule basani, rrënjët e hithrës, kokrrat e shtogut, rigoni, bar pezma njëmijë gjethëshe, lule kamomili, thundërmushka, kulumbria, mëllaga, zhumbicat, shpatorja, ushejza pa kërcell e shumë të tjera. Bima e boronicës rritet në kullota alpine rreth 1200 – 1800 m mbi nivelin e detit.

- *Numri dhe lartësia e pritave të propozuara dhe projektuar në perroit të Lekbibajt.*

Per përcaktimin e numrit dhe lartësisë së pritave që do të projektohen për tu ndërtuar për sistemimin e perroit të Lekbibajt kemi bazuar në:

- Pjerresinë e shtratit të perroit në zonën e caktuar për sistemim.
- Pjerresinë e pranuar që duhet të ketë shtrati i perroit në anën e sipërme të pritave pas mbushjeve me aluvione.
- Kapacitetin grumbullues të depozitimeve pas ndërtimit të pritave.

Bazuar në kriteret e mesiperme janë propozuar dhe projektuar pritave mbrojtëse me dimensionet dhe parametrat e duhur.

- *Tipi i Pritave të propozuara dhe projektuar në perroit të Lekbibajt*

Bazuar ne disa kriteret dhe konkluzione te arritura nga demtimi dhe shkaterrimi i pritave te meparshme te ndertuara ne kete perrua apo struktura te ngjashme ne perrenj analoge jane propozuar dhe projektuar dy tipe pritash.

Tipi i pare eshte ai klasik i pritave me gabione me rrjete teli te zinguar dhe tipi i dyte eshte prita fleksibel te perdorura me efektivitet ne Europe dhe ne Botë në 20 vitet e fundit.

Pritat me gabione

Pritat me gabione jane me klasiket per sistemimet e perrenjve te perdorura me efektivitet per nje kohe te gjate dhe qe vazhdojne te perdoren me sukses edhe ne ditet tona. Ne perroin e Lerinit jane propozuar ne akset e caktuara. Eshte synuar te mos projektojme prita te ketij tipi me lartesi mbi 5 m. Nga eksperiencia e jetegjatesise se pritave te ketij tipi rezulton qe pritat me lartesi mbi 5 m jo vetem qe perdoren rralle por edhe potencialisht jane me te ekpozuara kundrejt demtimit dhe shkaterrimit nga energjitë e kaperderdhjeve te prurjeve por sidomos prurjeve te ngurta me fraksione te trasha dhe popla.

Ne perroin e Lekbibajt pritat me gabione te projektuara si mbilartesim i pritave ekzistuese, nuk do t'u nenshtrohen veprimeve dinamike te prurjeve te ngurta te trasha, zajeve apo poplave pasi ato do te stopohen ne pritat fleksibel te mbilartesuara, te projektuara siper tyre per te cilat do te flitet ne detaje ne seksionet qe vijojne.

Megjithate pritat e propozuara dhe projektuar me gabione jane siguruar nga te gjitha veprimet e pritshme te rrymave te plotes per te evituar cdo rrezik potencial te demtimit te tyre gjate shfrytezimit.

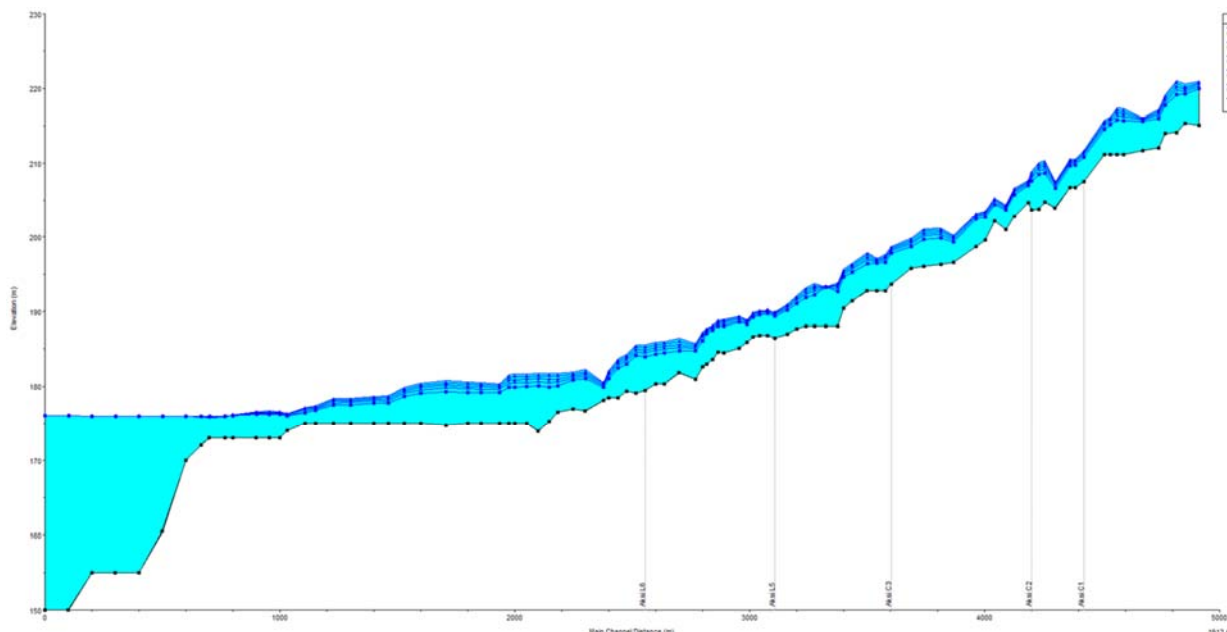
Pritat me zgara metalike (fleksibel)

Sic e permendem me siper ky tip pritash eshte perdorur ne 15-20 vitet e fundit por qe mbeshtetet ne studime dhe modele te thelluara teorike dhe praktike. Nevoja e tyre lindi per te mbuluar difektet dhe mangesite e pritave me gabione apo tipeve te tjera te perdorura per kete qellim.

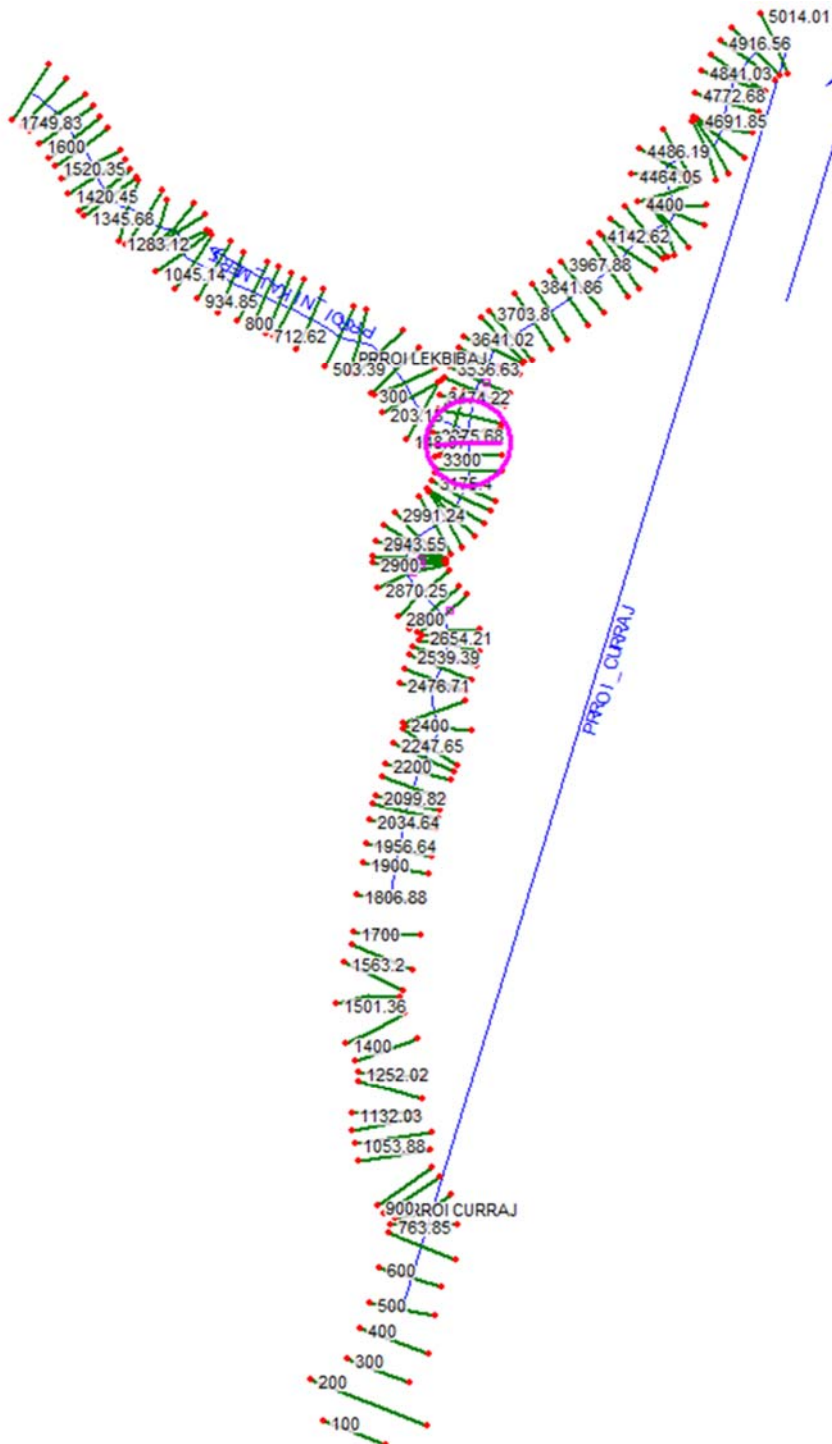
Qellimi kryesor i zgjedhjes se ketij tipi pritash ne projektin e sistemimit te perroit te Lekbibajt eshte:

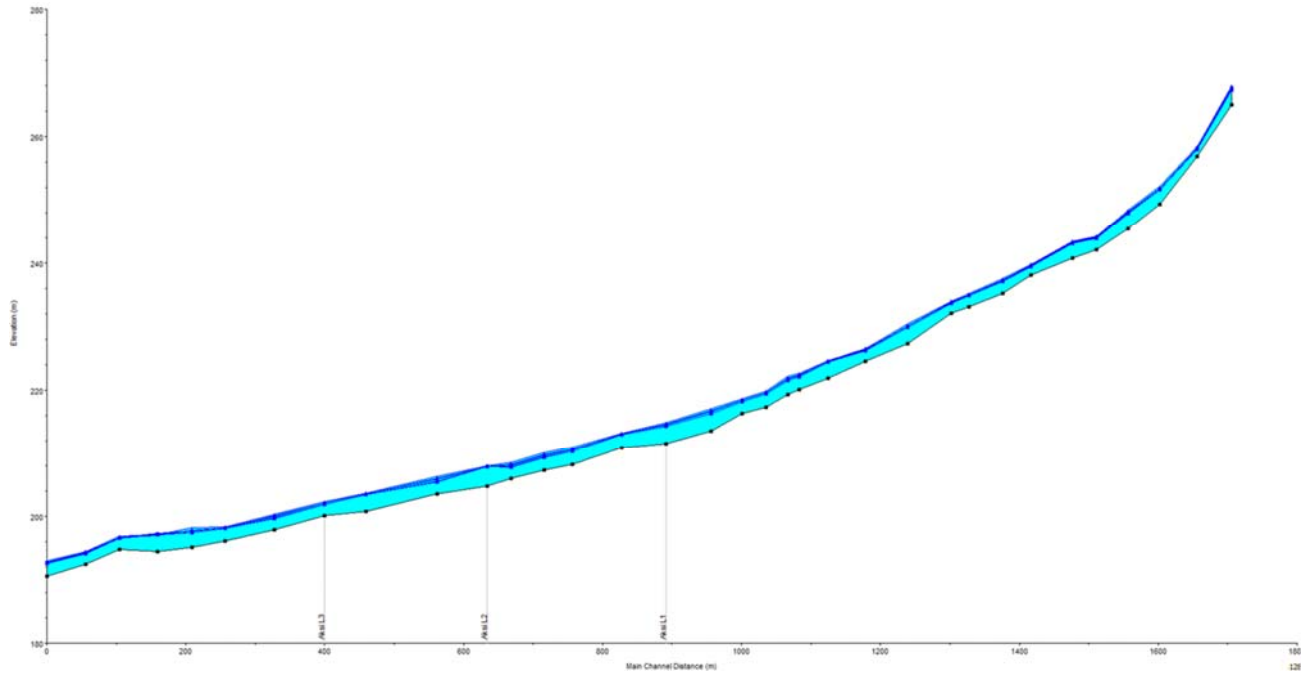
- Te eliminojmë efektin shkatërrues të zajeve dhe gureve të mëdhenj në pritat me gabione
- Ndarjen e fraksioneve të prurjeve të ngurta duke stopuar dhe grumbulluar zajat dhe poplat në këto prita dhe lejuar vetëm fraksionet më të imta për tu depozituar në pritat me gabione
- Shmangjen e nevojës për t'u inkastruar në një thellesi të madhe për të shmangur ndërtimin e strukturave të mëdha të shuarjes së energjisë. Prurjet e ujit të perziera me zaje dhe popla me madhësi të madhe zoteron energji shkatërruese të mëdha.
- Gjerësia e vogël në akset e zgjedhura do të kërkonte lartësi të madhe të rrymës për kalim të plotës llogaritesë si dërrjedhim energjia s
- Përcaktimet me metër linear të rrjedhjes do të ishin të konsiderueshme për tu shuar në anën e poshtme. Përseri do të kërkonte struktura shuarese të energjisë të mëdha.
- Thjeshtësi për tu ndërtuar në terrene të tilla dhe në kushtet e vështira të hyrjes në zonë
- Sasi minimale për t'u transportuar në zonën e ndërtimit dhe mjete të lehta dhe të manovrueshme në zonë të ngushta.
- Mundësi për të punuar në çdo kohë në shtratit e perroit pa patur rrezik për përmbajtje të punimeve dhe manovrimet të shpejta në raste të plotave të menjehershme të perroit. Përmbajtjet eventuale nuk sjellin dëmtime të mëdha në punimet e kryera.

Në perroitin e Lekbibajt janë ndërhyrjet skematike që mendohen të bëhen si më poshtë:

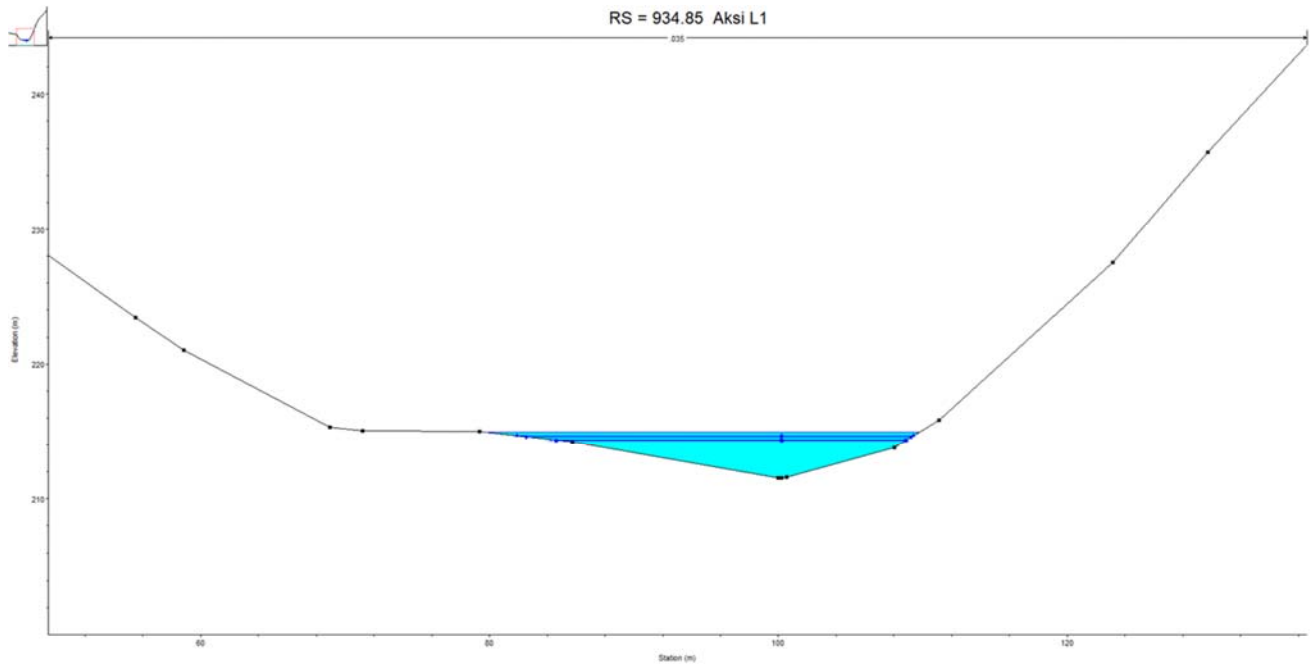

Profili gjatësor I Prroi Curraj.

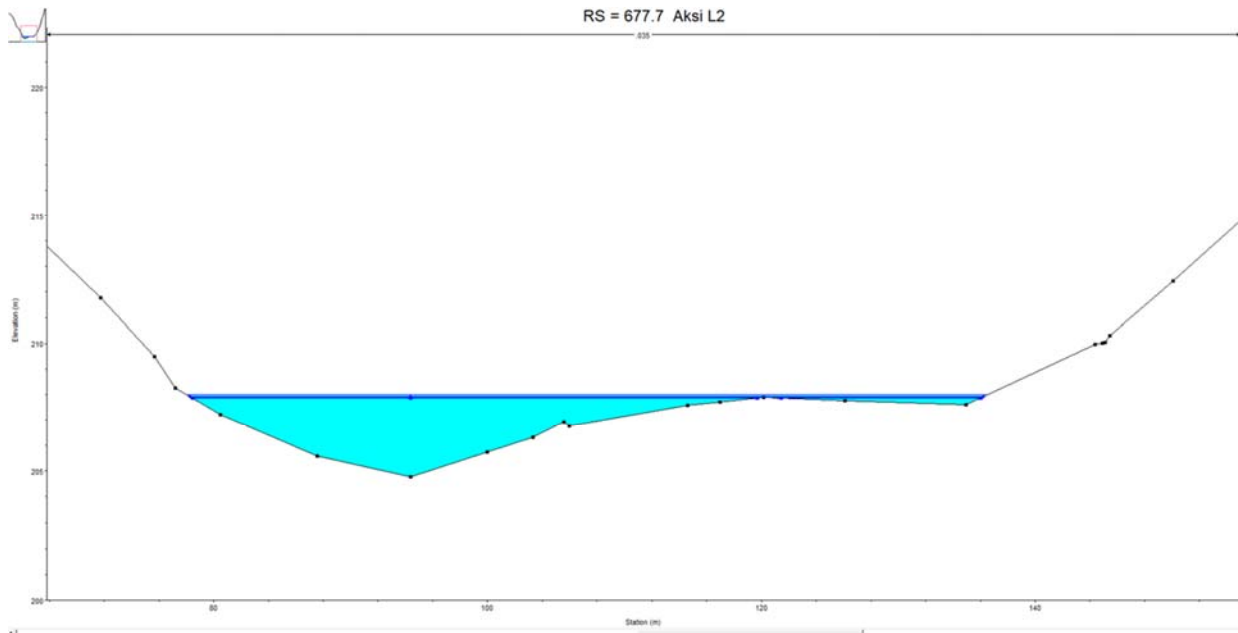

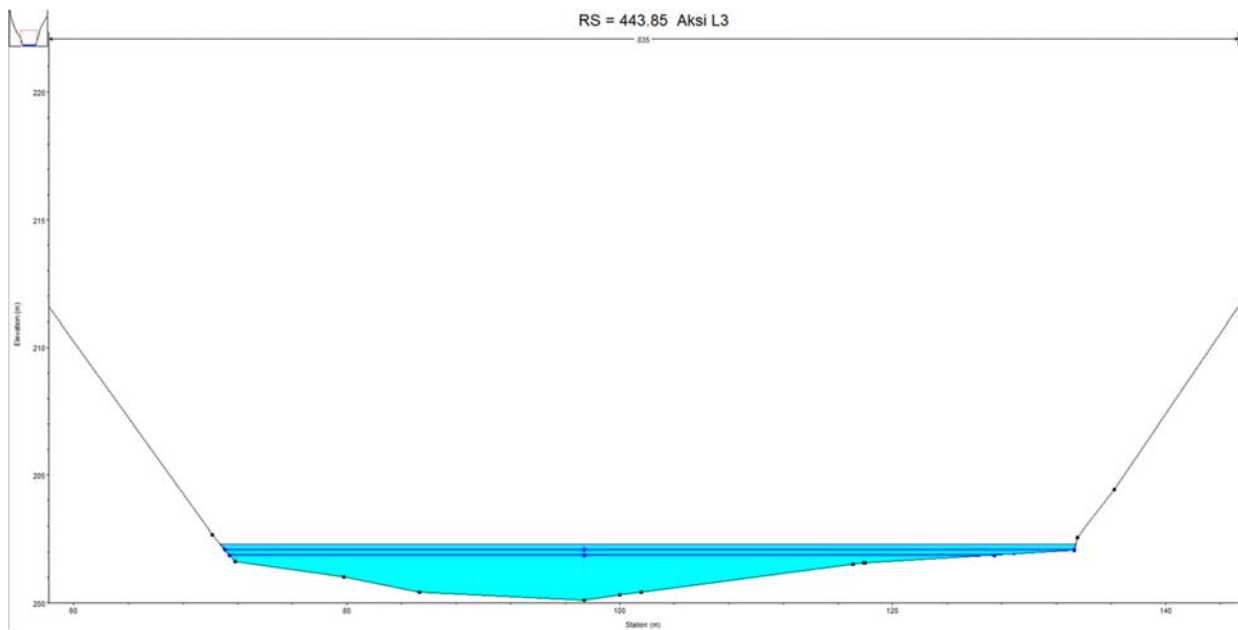
Profili gjatesor I Proji Merturit.

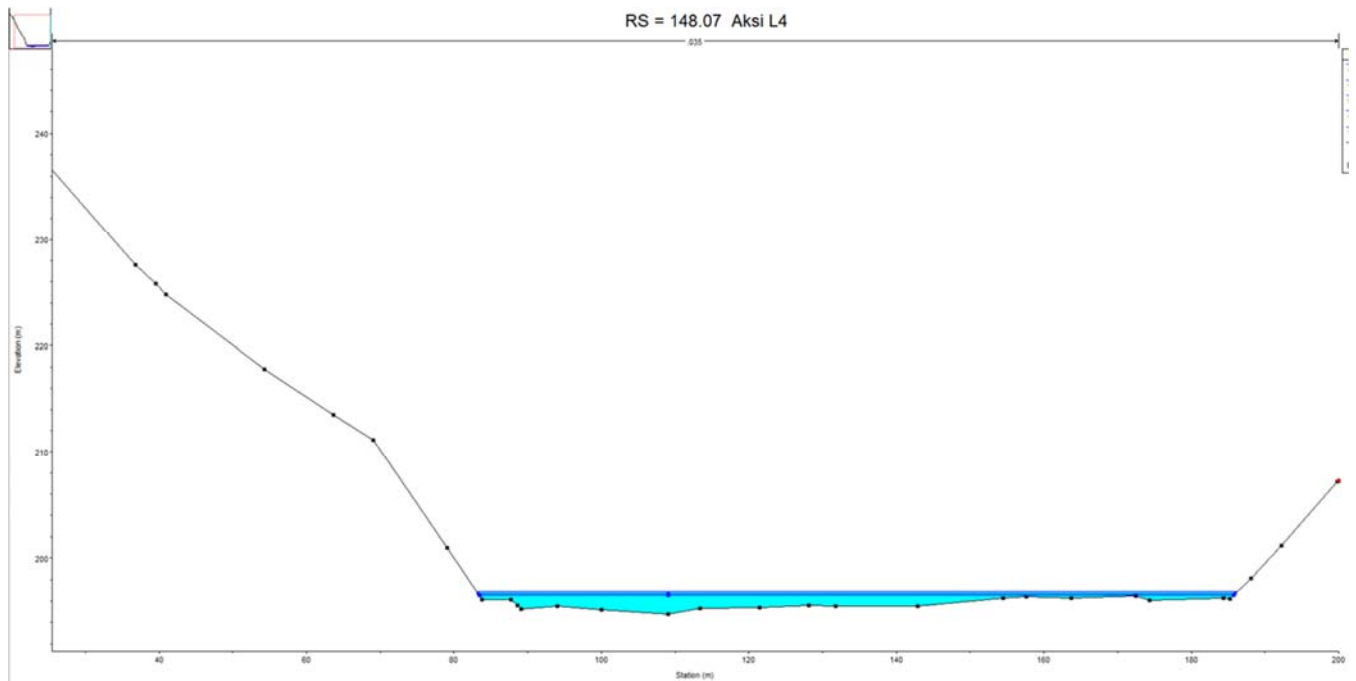
Aksi Prites "L1" ne Prroin e Merturit

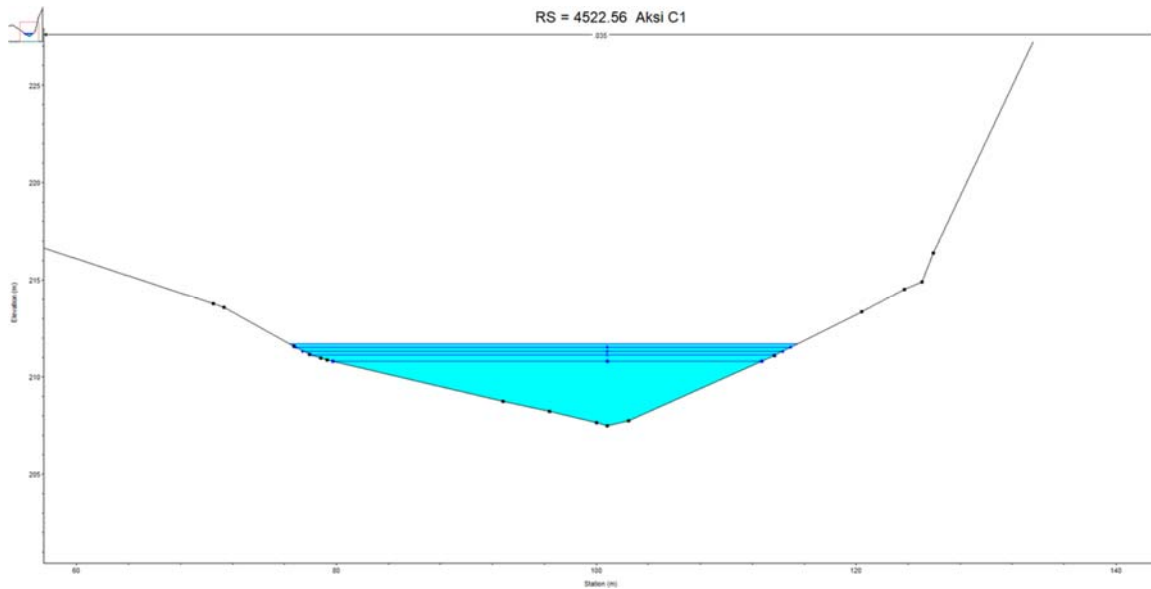
Aksii Prites "L2" ne Prroin e Merturit.

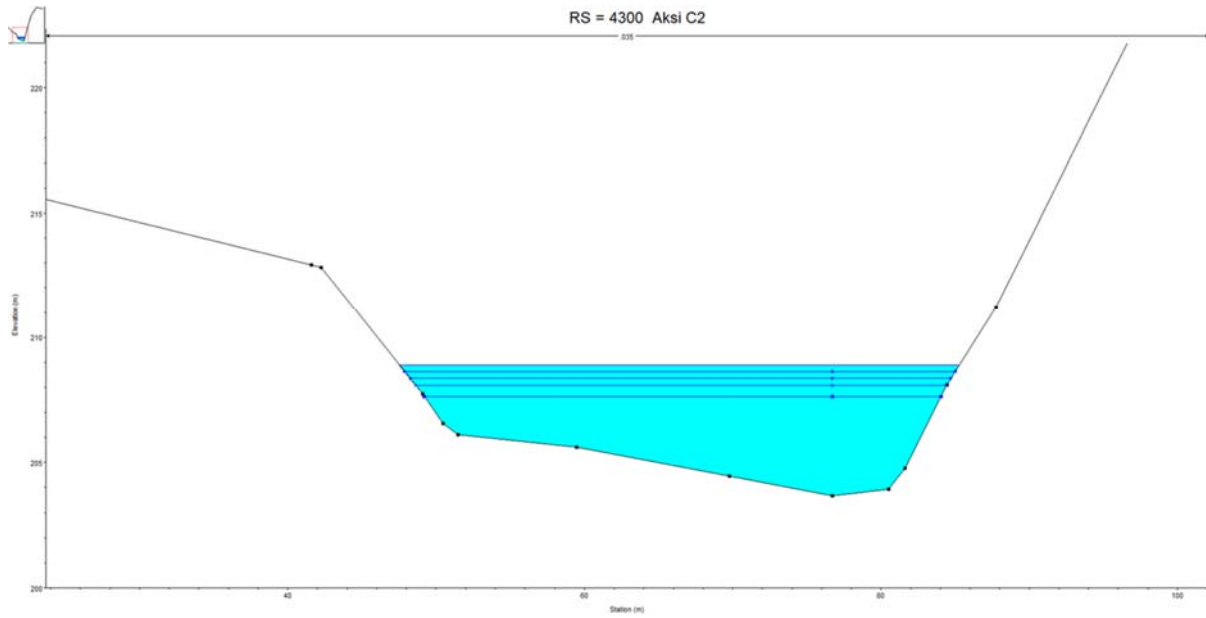
Aksii Prites "L3" ne Prroin e Merturit.

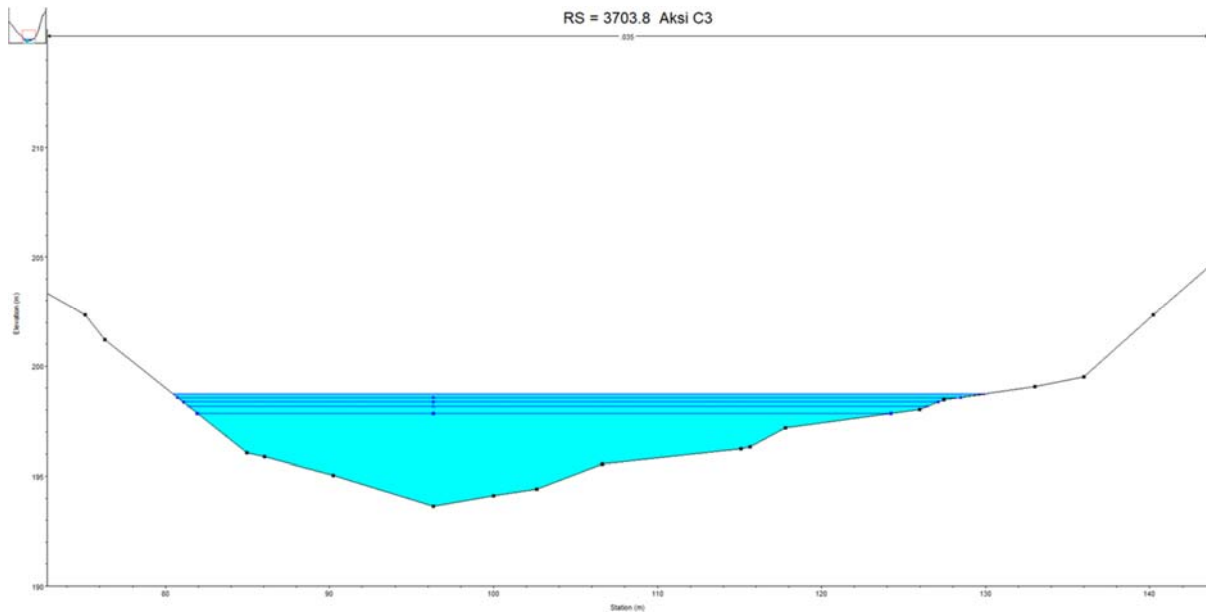
Aksii Prites "L4" ne Prroin e Merturit.

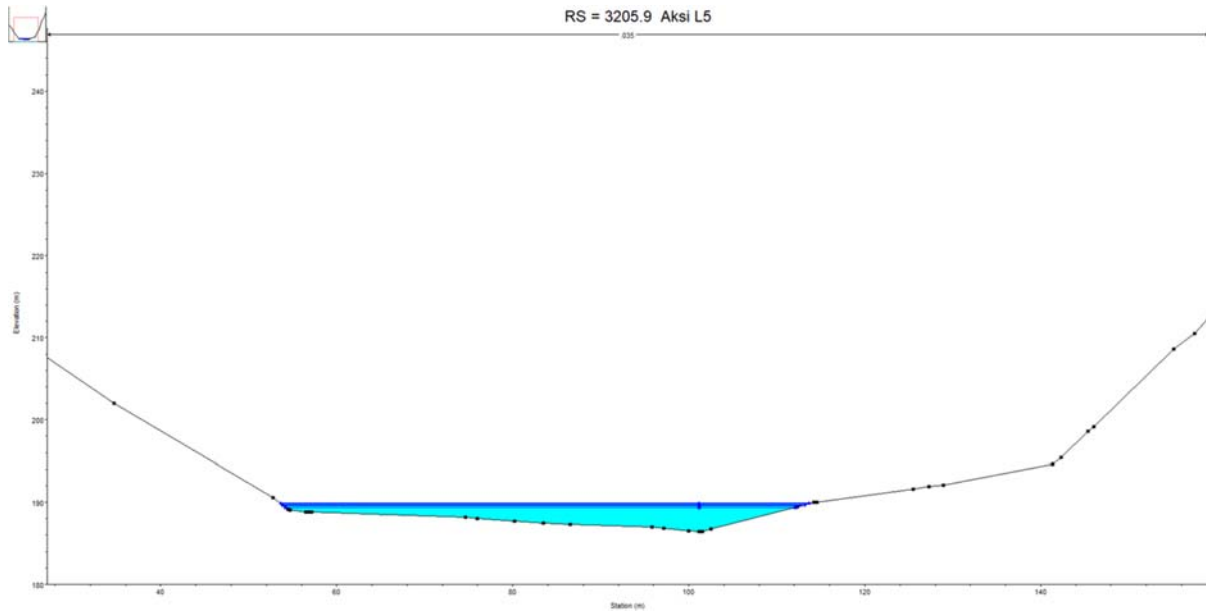
Aksii Prites "C1" ne Prroin e Curraj.

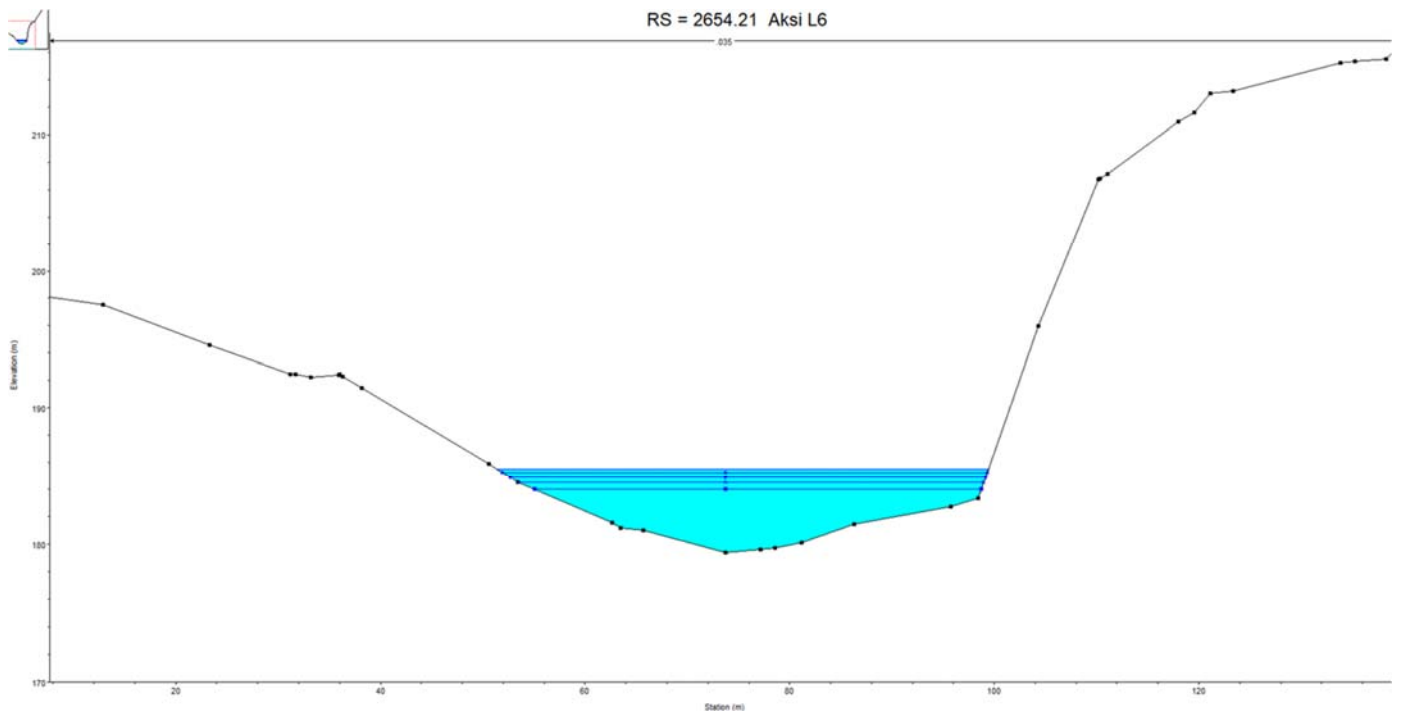
Aksii Prites "C2" ne Prroi e Curraj.

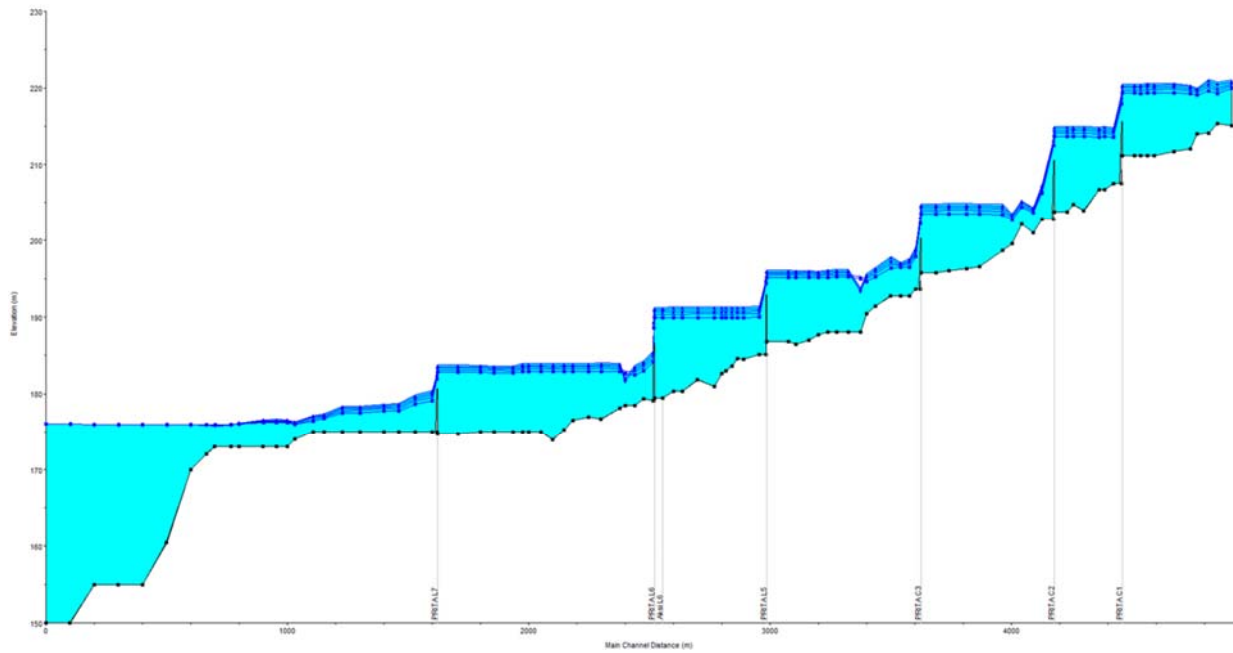
Aksii Prites "C3" ne Prroi e Curraj.

Aksii Prites "L5" ne Prroin e Curraj

Aksii Prites "L6" ne Prroin e Curraj.

Në figurën e mëposhtme jepet profile gjatësor I proit Curraj dhe I Proit Mërturit si dhe seksionet terthore me nivelet e ujit në secilin aks të përzgjedhur pwr të ndwrtuar pritat

3) Hidrologjia

Faktorët baze që përcaktojnë karakteristikat hidrologjike të zonës së projektit janë klima, topografia dhe gjeomorfologjia e saj. Pellgu ujëmbledhës i Lekbibajt shtrihet në pjesën lindore të Alpeve të Shqipërisë dhe pozicionohet ndërmjet pellgjeve ujëmbledhës të lumit të Valbonës në veri dhe veri-lindje dhe Shalës në veri-përëndim dhe perëndim.

Sipërfaqja e pellgut ujëmbledhës është rreth 146 km². Gjatësia ujërrjedhëse e pellgut është rreth 15.7 km dhe pjerrësia mesatare e shtratit të degës kryesore është rreth 10.2% e cila është më e theksuar në pjesët e larta të pellgut dhe më e bute në rrjedhjen e poshtme të pellgut. Përroi i Marashit (degë e lumit Curraj) fillon në kuotën rreth 2000.0m dhe përfundon në bashkimin e dy lumenjëve lumi Curraj dhe lumi i Kuqit në kuotën 440.0m, me disnivel 1560 m mbi nivelin e detit dhe distanca në plan ndërmjet këtyre dy pikave 10.3km.

Në pellgun ujëmbledhës të Lekbibajt shtrihen fshatrat: Peraj, Gjonpepaj, Lekbibaj, Tetaj, Shëngjergj, Curraj i Poshtëm, Betoshë, Qerreç Mulaj, Curraj i Sipërm.

Përrenjtë e Nikaj-Mërtur dhe Curraj i Epërm bashkohen në Curraj rreth kuotës 200 m duke formuar përroin Lekbibaj i cili i shkarkon prurjet e saj në liqenin e Komanit. Me poshtë pikës së bashkimit deri në derdhje ka përqendrim në sasi të mëdha inertesh (prurje të ngurta). Përroi kalon në një zonë ku shtrati i tij vjen duke u zgjeruar dhe prezenca e prurjeve të ngurta është e dukshme deri në derdhjen e tij në liqenin e Komanit, gjerësia e shtratit në derdhje arrin deri në 142m, prurjet e ngurta kanë interseptuar në brendësi të rrjedhës së lumit Drin (Liqeni i Komanit) duke penguar rrjedhën në një ngushticë, e cila ka tendencë të ngushtohet edhe më tej për shkak të mbushjes me prurjet e ngurta të sjella nga përroi Lekbibajt.

Përroi Lekbibaj është formuar nga derdhja në të e dy përrenjëve kryesorë, i përroit të Vogël (Lekbibajt) dhe i përroit Currajt, përkatësisht për sejcilën degë të përrenjëve në tabelën e mëposhtme jepen edhe degët e tjera të përroskave që shkarkojnë ujin e pellgut ujëmbledhës.

Rrjeti hidrografik i pellgut të Lekbibajt (Mërturit) karakterizohet nga degë me pjerrësi të mëdha kryesisht në pjesën e sipërme të tij, por edhe në anën e poshtme të pellgut. Megjithatë duhet theksuar se në rrjedhjen e poshtme në derdhje në liqenin e Komanit pjerrësia e shtratit ka ndryshuar në mënyrë të konsiderueshme si rezultat i grumbillimit të prurjeve të ngurta në deltën e shkarkimit në këtë liqen. Kuota e shkarkimit në liqenin e Komanit është ngritur deri rreth kuotës 175-176 m duke ndikuar edhe në zvogelimin e pjerrësisë natyrale të shtartit të përroit.

Pellgu përbëhet nga sipërfaqe të thepisura me lugina të thella dhe të ngushta me një hidrografi të karakterizuar nga rrjedha të vrullshme dhe të shkurtra dhe si rezultat të shoqëruara me gërryerje për shkak të shpejtësive të mëdha.

Plotat maksimale në pellgun e Lekbibajt krijohen në periudhën e vone të vjeshtës dhe gjatë dimrit.

Për qëllimin e projektit llogaritjet hidrologjike janë bërë vetëm për prurjet maksimale duke llogaritur plotat për zgjatje të ndryshme të shirave si dhe periudhë përsëritje të ndryshme. Për llogaritjet hidrologjike janë shfrytëzuar të dhënat e dy stacioneve të Fierzës dhe Lekbibajt.

Nga pikëpamja gjeologjike pellgu ujëmbledhës i Lekbibajt në pjesën e sipërme dominojnë formacionet gëlqerore dhe dolomite të tjera në rreth 70% të saj. Ndërsa pjesa e poshtme e pellgut është e formuar nga shkëmbinj karbonatik mergelo-silicor me carje që zënë rreth 30% të sipërfaqes ujëmbledhëse.

Tokat që shtrihen në pellgun ujëmbledhës janë të hijta-kafe malore. Pjesa perëndimore e perroit të Lekbibajt përbëhet nga toka livadhore të kafenjta magneziale të shtrira ndërmjet kuotave 400 m deri në 1850 m mbi nivelin e detit dhe të veshura me pyje ahu. Në një vlerësim të përafert pellgu i Lekbibajt është i veshur me bimesi në rreth 50% të sipërfaqes së tij (pyje ahu dhe livadhe) që shtrihen kryesisht në pjesën veri-lindore dhe perëndimore të tij. Kushtet klimatike të zonës favorizojnë rritjen e një larmie pemësh që përfshijnë: Lisin (Qarri, Bungi, Bungbuta, Sparthi), Ahun, Pishën dhe Bredhin si dhe drurët dekorativë: Mështekna, Plepi i Egër, Bushi, Shelgu, Bliri etj. Brezi i kullotave alpine përfshin zonën e sipërme të pellgut ujëmbledhës. Zona e sipërme (Alpet) përbëhen nga male të thepisura me potencial të konsiderueshëm turistik si pasojë e ndërveprimit të akullnajave dhe erozionit me kullota të pasura alpine, të cilat kanë krijuar liqene akullnajore dhe bjeshkët e Tropojës. Ato karakterizohen nga kontraste të theksuara të lartësive me qafa të kalueshme dhe lugina të thella që përshkohen nga lumenj të shkurtër e të rrëmbyeshëm, që banojnë deri në thellësitë e tyre. Lartësia e konsiderueshme nga niveli i detit dhe variacioni i lartësi të terrenit malor dhe të kullotave alpine e bëjnë një hapësirë territoriale të favorshme për rritjen e bimëve medicinale. Në këtë rreth gjenden lloje bimësh mjekësore, ku spikat Boronica (*Vaccinium myrtillus*). Bimë të tjera mjekësore janë: dëllinja e zezë, molla e egër, sherebela, lule bliri, trumza, çaji i malit, luleshtrydhet (dredhëzat dhe medrat), trëndafili i egër, aguliçja, qingela, lule shtogu, salepi, sanza, lule basani, rrënjët e hithrës, kokrrat e shtogut, rigoni, bar pezma njëmijë gjethëshe, lule kamomili, thundërmushka, kulumbria, mëllaga, zhumbicat, shpatorja, ushejza pa kërcell e shumë të tjera. Bima e boronicës rritet në kullota alpine rreth 1200 – 1800 m mbi nivelin e detit.

LLOGARITJET E PRURJEVE MAKSIMALE ME SIGURI TË NDRYSHME

Për këtë kemi shfrytëzuar të dhënat e reshjeve të matura të dy stacioneve të Fierzes dhe Lekbibajt. Si rezultat përdorimi i metodës tradicionale të quajtur "RACIONALE" do të jepte rezultate të kënaqshme. Ekuacioni i metodës racionale është:

$$Q = k \times F \times i \times C$$

Ku:

Q – prurja maksimale që kërkohet në (m³/sek)

k – koeficient njësimi (pa dimensione) = 0.2857

F – Sipërfaqja e pellgut ujëmbledhës të Lekbibajt në derdhje në liqenin e Komanit (km²)

i – Intensiteti i reshjeve në mm/ore për kohën e bashkardhjes së llogaritur dhe sigurinë e pranuar të reshjeve

C – koeficienti i rrjedhjes që përcaktohet bazuar në karakteristikat gjeologjike dhe parametrave të veshjes së sipërfaqes së pellgut. Bazuar ne karakteristikat e sipërfaqes së pellgut dhe gjeologjisë koeficientin C e marrim 0.72.

Për përcaktimin e kohës së bashkardhjes ekzistojnë disa formula empirike. Ne do të zgjedhim formulën Bransby – Ëilliams për këtë llogaritje.

1. Formula Bransby -Ëilliams

Ku:

tc – koha a bashkardhjes në orë ose minuta

L – gjatësia e ujërrjedhes nga fillimet e saj deri në aksin llogaritës në (km)

A – Sipërfaqja e pellgut ujëmbledhës në km²

S – pjerrësia mesatare e përroit.

21.3 – koeficient njësimi pa dimensione

Bazuar sa me siper do të kemi:

$$T_c = (21.3 \times 15.7) / (146 \times 0.1 \times 0.1020.2) = 321 \text{ minuta ose } 5.35 \text{ orë}$$

Bazuar ne kohën e bashkeardhjes të llogaritur si më sipër si dhe grafikun 2 më sipër përcaktojmë saishnë e reshjeve të barabarte me 145 mm ose 27.1 mm/ore.

Llogarisim prurjen maksimale ne derdhje te perroit te Lekbibajt:

$$Q = k \times F \times i \times C = 0.2857 \times 146 \times 26.7 \times 0.72 = 814 \text{ m}^3/\text{sek}$$

Për siguri të ndryshme prurjet maksimale jepen në tabelën e mëposhtme:

Siguria në %	1	2	5	10	20
Prurja maksimale ne m ³ /sek	803	724	643	561	452

RRJEDHJA E NGURTË E PELLGUT TË LEKBIBAJT

Përcaktimi i saktë i rrjedhjes së ngurtë të pellgjeve ujëmbledhës kërkon të dhëna për prurjet e ngurta si dhe prurjet e ujit të pellgut përkatës. Këto të dhëna mungojnë për pellgun e Lekbibajt. Një gjë e tillë na detyron ti drejtohem metodave alternative të llogaritjeve që sidoqoftë duhet të merren me rezerva.

Ekzistojnë shumë metodat për vlerësimin e rrjedhjeve të ngurta që burojnë nga erozioni i sipërfaqes së pellgut ujëmbledhës. Erozioni i sipërfaqes së pellgut varet kryesisht nga lloji i bimësisë së sipërfaqes dhe densiteti i saj, gjeologjia dhe gjeomorfologjia e sipërfaqes si dhe pjerrësia e pellgut. Më poshtë po japim një tabelle që jep thellësinë e erodimit të sipërfaqes së pellgut ujëmbledhës sipas karakteristikave të sipërfaqes së tij.

Tipi i mbulesës së pellgut ujëmbledhës Erozioni mesatar i sipërfaqes se eroduar (mm/vit)

Sipërfaqe pyjore e dendur pjesërisht 1.0

Sipërfaqe me shkurre dhe kacuba 0.8

Sipërfaqe e dendur me shkurre 1.2

Sipërfaqe e c'veshur 7.0

Sipërfaqe e tokes së kultivuar bujqësore 2.

Shkalla e erozionit për sipërfaqen pyjore dhe shkurret varion nga 0.8 – 1.2 mm/vit. Një vlerë mesatare prej 1.0 mm mund të merret për të përfaqësuar sipërfaqen e kombinuar të pyllit dhe shkurreve.

Bazuar sa më sipër, sipërfaqja e pellgut ujëmbledhës të Lekbibajt është ndarë në tre zona që përfaqësojnë tre vlera të ndryshme të erodimit.

Sipërfaqe pyjore dhe shkurre 65 % ose 94 900 m³/vit

Sipërfaqe e tokës së kultivuar bujqësore 4 % ose 11 680 m³/vit

Sipërfaqe e c'veshur (përfshirë zonat e përrenjve, rrëshqitjeve, etj.) 31% ose 316 820 m³/vit

Prurjet e ngurta totale që grumbullohen nga pellgu i Lekbibajt vlerësohen rreth 423 400 m³.

- *Kushtet klimatike te pellgut te perroit te Lekbibajt*

Zona ku shtrihet pellgu i Lekbibajt bazuar në ndarjen klimaterike të vendit tonë (figura nr. 2) i përket zonës klimatike mesdhetare veriore. Temperatura mesatare vjetore lëkundet nga rreth 12o C në Lekbibaj në 12.30 ne Fierzë. Ndërsa temperatura minimale të regjistruara në Lekbibaj arrijnë deri në rreth -21o C dhe -19.80 C në Fierzë. Periudha me temperatura negative në zonë zgjat deri 73 ditë në vit ndërsa me temperatura më të vogla se -5o C zgjat deri në 14 ditë në vit.

Temperaturat maksimale të regjistruara në Lekbibaj arrijnë deri në 39.5° C dhe në Fierzë 37.9° C. Nga pikëpamja e sasisë së reshjeve që bien në zonë futet në zonat me më shumë reshje në Shqipëri. Sasia mesatare e reshjeve që bien në zonë lëkunden në rreth 2190 mm ne Lekbibaj dhe 2280 mm në Fierzë.

Për natyrën e projektit në shqyrtim rëndësi kanë reshjet maksimale për zgjatje të ndryshme dhe intensiteti i tyre. Reshjet maksimale 24 në Lekbibaj janë rreth 199 mm dhe në Fierzë rreth 279 mm. Intensiteti maksimal i regjistruar për stacionin Lekbibaj ka qenë 49 mm për 10 minuta dhe në Fierzë 58 mm. Për një periudhe prej 2 orë 26 minuta në Fierzë është regjistruar një sasi reshjesh prej 103 mm.

Zona e projektit karakterizohet nga intensitete të larta dhe zgjatje të konsiderueshme të këtyre intensiteteve në kohë. P.sh. në Fierzë (21.11.1973) për një kohe prej 14.40 orë kanë rënë rreth 209 mm. Brenda periudhes së mësipërme jane regjistruar intensitete më të larta, për një orë është regjistrua sasia e reshjeve prej 56 mm dhe për një periudhe 4 oreshë eshte regjistruar një sasi prej 136 mm.

Reshjet më të mëdha vjetore të regjistruara në stacionin e Fierzës ka qenë në vitin 1970 me 3440 mm dhe në stacionin Lekbibaj në vitin 1979 me 2800 mm.

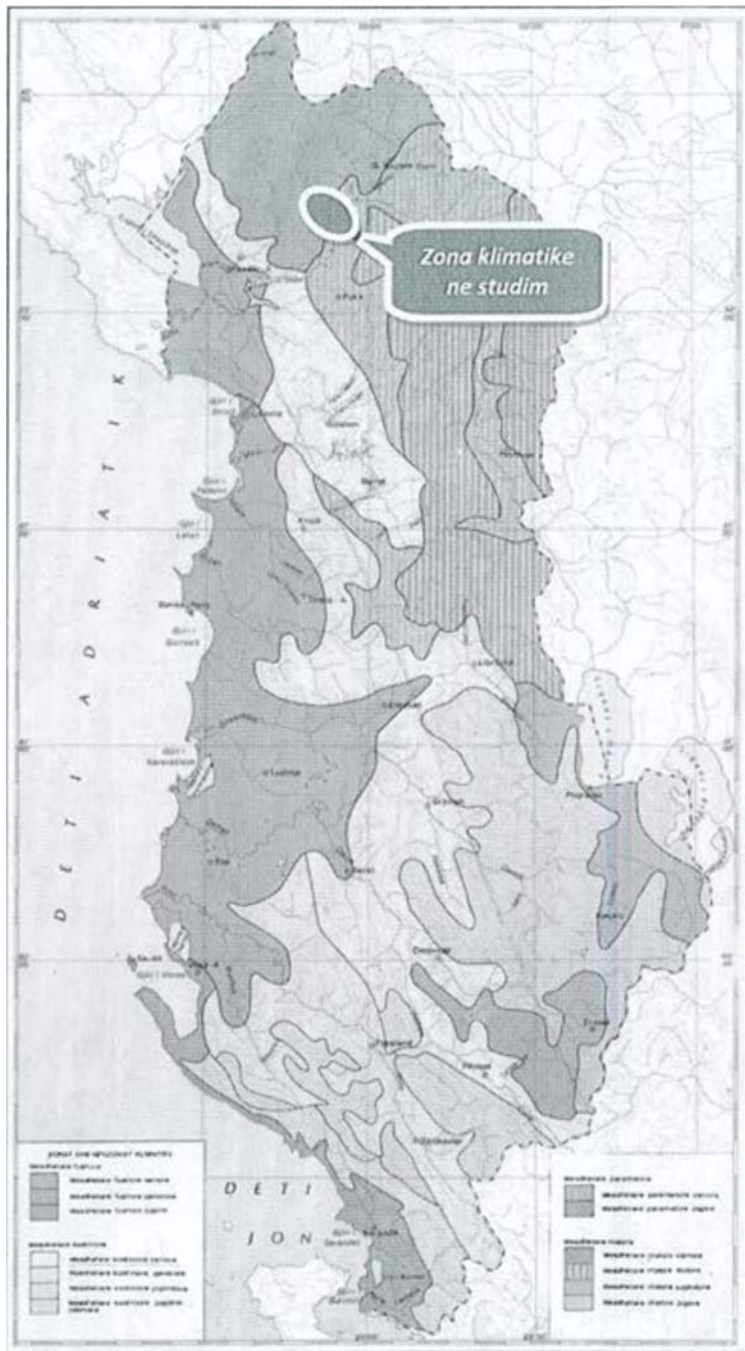
Për stacionin e Fierzës parametrat klimaterike janë përmbledhur në tabelën

EMËRTIMI	VL. E PARAMETRAVE NE ST. FIERZES

TEMPERATURA MESATARE VJETORE	12.3
TEMPERATURA MESATARE ME E LARTE NE VERE	22.3
TEMPERATURA ME E LARTE ABSOLUTE	39.2
TEMPERATURA MESATARE ME E ULET NE DIMER	2.1
TEMPERATURA ME E ULET ABSOLUTE	-21.5
RESHJET MESATARE VJETORE	2140
RESHJET ME TE MEDHA VJETORE	3440
RESHJET ME TE VOGLA VJETORE	1180
RESHJET ME TE MEDHAJA 24 ORESHE	279
AVULLIMI MESATAR (E.T.P) (EV) MM	(430) (440)
LAGESHTIA MESATARE RELATIVE E AJRIT	72%
DREJTIMI MBIZOTERUES I AJRIT (E)	N (7.4%)
SHPEJTESIA MAKSIMALE E ERES	25 M/S
PRESIONI BAZE I ERES	42 KG/M2
TRASHESIA MAKSIMALE E BORES	75 CM
TEMPERATURA E NGRIRJES SE TOKES NE 5 CM	-18.00 C
INTENSITETI I LEKUNDJEVE SIZMIKE	7 Balle

Parametrat klimaterike per stacionin e Fierzes(burimi: Raporti hidrologjik i projektit te meparshem

Rajonizimi klimatik. Ndarja e territorit të një vendi në zona e nënzona e në njësi të tjera më të vogla me kushte klimatike pak a shumë të njëjta, duke u mbështetur në regjimin shumëvjeçar të elementeve meteorologjike që rrjedhitt nga një radhë faktorësh (pozita gjeografike, lartësia absolute, largësia nga deti etj.),

Megjithëse përpjekje për R. K. të Shqipërisë janë bërë edhe para Çlirimit, si rajonizim i parë mund të merret ai i Drejtorisë së Shërbimit Hidrometeorologjik të Institutit të Shkencave (1355). Në këtë R. K. të Shqipërisë territori ndahet në 3 zona me nga 3 nënzona: I. Mesdhetare atlantike (V, qendrore e J); II. Kalimtare (V, qendrore e J,); III. Mesdhetare kontinentale (V, qendrore e J). Bazohet në dukjen e masave ajrore detare ose kontinentale të ftohta a të ngrohta, që mbizotërojnë në periudha të ndryshme të vitit.

Grumbullimi i të dhënave të shumta meteorologjike bëri të mundur një R. K. të ri të vendit të bazuar në kritere më shkencore që u paraqit më 1972 në studimin «Klima e Shqipërisë (shih).

Sipas këtij R. K. territori i Shqipërisë ndahet në 4 zona klimatike me 13 nënzona: I. Zona mesdhetare fushore (shih) me nënzonat V, qendrore e J; II Zona mesdhetare kodrinore (shih) me nënzonat V, qendrore, JL e JP; III. Zona

mesdhetare paramalore (shih) me nënzonat V e J; IV. Zona mesdhetare malore (shih) me nënzonat V, L, JL e J.

Zonat dhe nën-zonat e klimës së Shqipërisë.

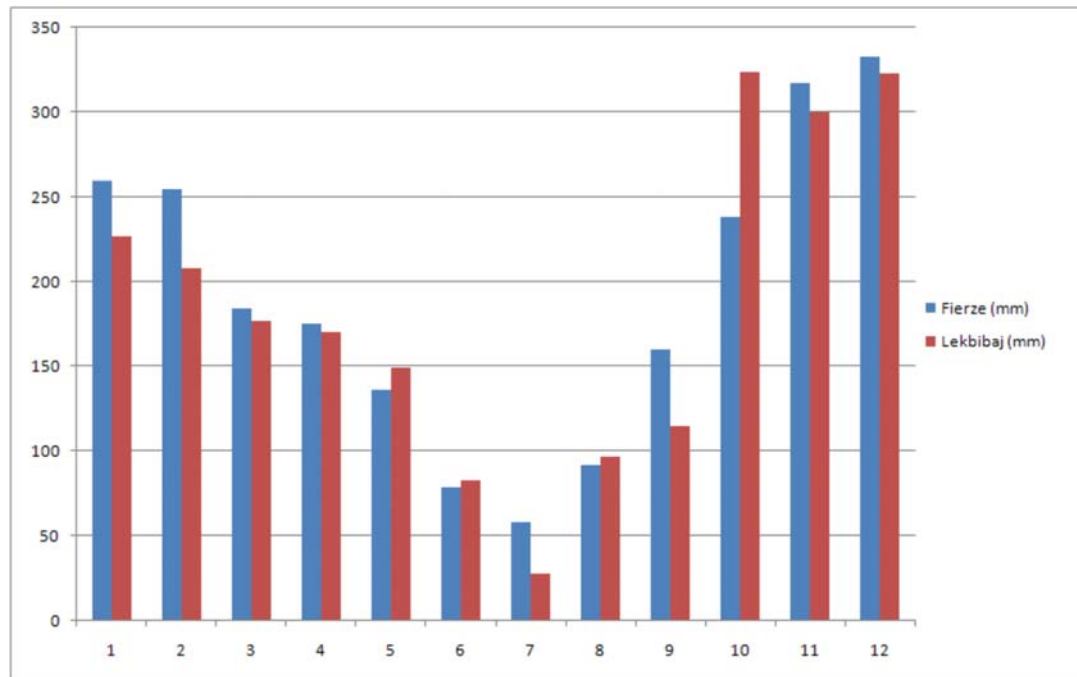
RESHJET MUJORE DHE VJETORE TE ZONES SE PROJEKTIT

Reshjet mesatare mujore per dy stacionet e marre ne konsiderate jepen ne tabelen no.2

Vendmatja	MUAJT E VITIT												MESATARE VJETORE (MM)
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
Fierze (mm)	259	254	184	175	135	78	57	91	159	238	316	332	2280
Lekbibaj (mm)	226	207	176	170	148	82	27	96	114	323	299	322	2190

Reshjet mesatare mujore dhe vjetore per stacionet e Fierzës dhe Lekbibaj

Në formë grafike reshjet mesatare të dy stacionet jepet në grafiku

Reshjet mesatare dhe vjetore në dy stacionet e Fierzës dhe Lekbibaj

Vlerat e reshjeve 24 orëshe për dy stacionet jepen në tabelen

Vendmatja	MUAJT E VITIT												VLERAT MUJORE MAKSIMALE
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
Fierze (mm)	161	140	125	144	81	101	98	169	279	138	231	155	279
Lekbibaj (mm)	125	107	140	178	63	90	135	132	160	199	192	135	199

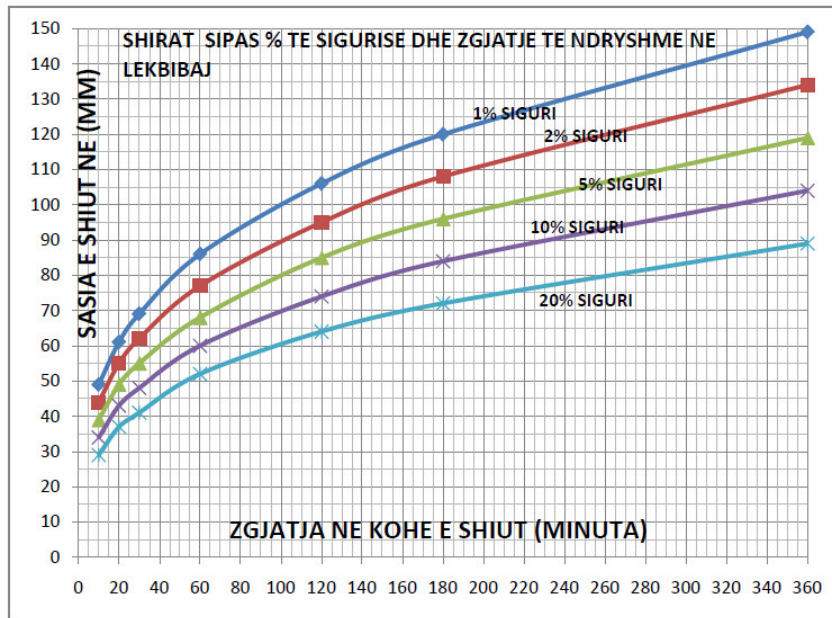
Reshjet maksimale 24 orëshe për stacionet e Fierzës dhe Lekbibaj

Ndërsa vlerat e intensiteteve të reshjeve me periudhë zgjatjeje nga 10 minuta në 24 ore për stacionin e Lekbibaj jepen në tabelën

Periudhe e zgjatjes se reshjeve	Perseritje ne perqindje				
	1	2	5	10	20
10 minuta	49	44	39	34	29
20 minuta	61	55	49	43	37
30 minuta	69	62	55	48	41
1 ore	86	77	68	60	52
2 ore	106	95	85	74	64
3 ore	120	108	96	84	72
6 ore	149	134	119	104	89
12 ore	184	165	147	129	110
24 ore	229	206	183	160	137

Intensitetet e reshjeve maksimale me zgjatje nga 10minuta në 24 orë për stacionin e Lekbibaj

Bazuar në tabelën e mësipërme ndërtojmë kurbat e varësise së sasisë së reshjeve nga koha e zgjatjes së tyre në grafikun

Grafiket e varesise se sasise se reshjeve per zgjatje te kohes dhe siguri te ndryshme ne Lekbibaj

Vitet me reshje maksimale dhe minimale dhe raportet përkatëse për stacionet e Fierzës dhe Lekbibaj jepet në tabelën

Vendmatja	Rreshjet maksimale		Rreshjet minimale		Raporti ne mes rreshjeve min dhe max
	Sasia (mm)	Viti	Sasia (mm)	Viti	
Fierze	3440	1970	1180	1953	2.9
Lekbibaj	2800	1979	965	2000	2.9

Reshjet maksimale dhe minimale dhe raportet përkatëse për stacionet e Fierzës dhe Lekbibaj

RESHJET NË FORMË BORE NË ZONËN E PROJEKTIT

Bora është fenomen i zakonshëm në zonën e projektit por ajo nuk qëndron për një kohë të gjatë në pellgun ujëmbledhës për shkak të ndikimit të liqenit të Komanit. Megjithatë ajo mund të krijojë shtresë dhe të qëndrojë më gjatë në dimra të jashtëzakonshëm me temperatura negative. Të tillë në histori kanë qenë dimrat e viteve 1937, 1944-45, 1954-55, 1962-63 dhe viti 1985. Bora nuk qëndron gjatë në shpatet që zbresin në liqenin e Komanit dhe qëndrojnë më gjatë në shpatet me ekspozim të kundërt me të.

Numri mesatar i ditëve me borë në zonën e projektit jepet në tabelën

Vendmatja	MUAJT E VITIT												NUMRI I DITEVE ME BORE
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
Fierze (mm)	4.4	3.1	2.1	0.1							1.1	3.9	14.7
Lekbibaj (mm)	2.2	1.7	0.8	0.2							1	3	12.9

Ditët me borë gjatë një viti për stacionet e Fierzës dhe Lekbibaj

4) Cili është impakti në mjedis gjatë ndërtimit të pritave

Perroi i Lekbibajt ndodhet në bregun e majtë të liqenit të Komanit dhe zbret nga lartësia e fshatit Curraj i Epërm dhe Peraj. Në drejtim të tipareve gjeomorfologjike, lugina ku rrjedh perroi i Lekbibajt, karakterizohet nga tipare të ashpra morfologjike ku shpatet ngrihen dhe zbërsin rreptshëm në luginë deri në derdhejen e perroit në liqenin e Komanit.

Përroi i Lekbibajt përfshin dy degë të cilat karakterizohen nga një morfologji pothuajse e njëjtë pasi ndërtimi gjeologjik i shpateve në këto dy rrjedha është i njëjtë. Megjithatë fenomeni i erozionit është më i theksuar në degën e perroit të Currajve dhe dega kryesore e përroit Lekbibaj që derdhet në liqenin e Komanit. Ndërsa dega perëndimore duket deri diku e stabilizuar në drejtim të erozionit.

Në zonat e rrjedhave të poshtme, ku shpatet ndërtohen nga depozitime flishore të paleogjenit dhe ato permiane, lugina pëson deformime të shumta dhe zgjerim të shpateve.

Në teresi shtrati i perroit here ngushtohet dhe here zgjerohet në varesi të formacioneve ku ai kalon. Ky shtrat është në teresi i mbuluar nga pruluvione të trasha deri popullore, trashësia e të cilave luhet nga (2-3) m deri në (30-40) m në rrjedhën e poshtme. Shpatet e luginës në teresi në pjesën e rrjedhës në derdhje janë të veshura me bimesë, në rrjedhën e sipërme ku ata ndërtohen nga gelqerore janë të çveshura.

. Bashkimi i dy përrenjëve që vijnë nga Curraj i Poshtëm dhe lugina e Currajve për të formuar përroit e Lekbibajt.

Proluvionet në pjesën e sipërme të përroit Lekbibajt.

Proluvionet në pjesën e poshtme të përroit Lekbibajt.

5) Informacion per lejet dhe licensat e nevojshme per projektin e kerkuar, nga ligjislacionit ne fuqi si dhe institucionet ne fuqi si dhe instutucionet kompetente perlejimin, licensimin e projektit.

Korniza kryesore e kuadrit ligjor per pergatijen e ketij Raporti te VNM-se:

Ligji 111/2012, date 15.11.2012 'Per menaxhimin e integruar te burimeve ujore"

Ligji 10448, date 14.07.2011 "Mbi lejet mjedisore"

Ligji Nr. 10431, dae 09.06.2011 "Per mbrojtjen e mjedisit"

Ligji 10440, date 7.7.2011 "Per vleresimin e ndikimit ne mjedis"

Ligji 10463, date 7.7.2011 "Per menaxhimin e integruar te mbetjeve"

Ligji 8906, date 06.06.2002 "Per zonat e mbrojtura" i ndryshuar

Ligji 10006, date 23.10.2008 "Per mbrojtjen e faunes se eger"

Ligji 9587, date 20.07.2006 "Per mbrojtjen e biodiversitetit"

Ligji 9385, date 04.05.2005 "Per pyjet dhe sherbimin pyjor" i ndryshuar.

Ligji: "Per token", Nr.7501 date 27.01.1995.

Ligjin Nr. 7973,dt,26.07.1995 "Per konçensionet dhe pjesmarrjen e sektorit privat ne sherbimet publike dhe infrastruktures" ndryshuar me ligjet **Nr. 8105,dt**

28.03.1996,Nr.8329,dt.16.04.1998 dhe dekretin **nr. 1628.dt.17.10.1996.**

VKM Nr 13, date 04.01.2013 "Për miratimin e rregullave, të përgjegjësi e të afateve për zhvillimin e procedurës së vlerësimit të ndikimit në mjedis"

Udhezimi Nr 3, date 02.12.2013 "Per dokumentacionin e lejeve mjedisor"

6) Nje perskrim i gjendjes dhe i vlerave ekzistuese te mjedisit qe mund te ndikohen nga zbatimi i projektit te propozuar.

Pershkrimi i karakteristikave fizike te zones se projektit

TE DHËNA MBI NDERTIMIN GJEOLOGJIK TE PELLGUT TE LEKBIBAJT

Zona e lugines se perroit te Lekbibajt karakterizohet nga prania e depozitimeve te zones tektonike te "Alpeve", ku veçohen formacionet shkembore nga permi deri ne kuaternar. Ne keto depozitime me perhapje me te madhe jane ato te Krete-Paleogenit (Cr2m-Pg2), ndersa perhapje me te kufizuar kane ato te Kretakut te Siperim (Cr2) dhe te triasikut te Siperim (T3). Pergjate ketyre depozitimeve eshte zhvilluar lugina e perroit të Lekbibajt, e cila në rrjedhën e sipërme ecën në depozitimet rreshporo-gëlqerore të perimit dhe ato flishoidale të Krete-Paleogenit (Cr2m-Pg2), kurse në rrjedhën e poshteme ajo përshkon depozitimet e Kretës së Sipërme (Cr2) dhe të triasit të Sipërme (T3).

Ne funksion të përbërjes së tyre litologjike ato veçohen në formacione mbulesore dhe rrënjësore.

Keto formacione jane te natyres si eluviale, deluvione dhe proluvione. Depozitimet eluvialo - deluviale perfaqesohen nga suargjila deluviale te perziera me material çakellor, te cilat gjejne zhvillim ne shpatet qe ndertohen nga formacionet flishore, kurse proluvionet zene shtratin e perroit te Lekbibajt.

Ato perfaqesohen nga depozitime zhavorore te perberjes ranoro-gelqerore, kryesisht te trashe deri ne poplor. Mjaft te dallueshme keto depozitime jane ne shtratin e perroit te Lekbibajt pergjate gjithë rrjedhes deri ne grykederdhejn e tij ne liqenin e Komanit.

Karakteristike dalluese e ketyre depozitimeve eshte se ata kane trashesi nga (2-3) m ne rrjedhen e sipërme deri ne 10-15 m ne afersi te liqenit te Komanit arrijne deri ne 30 – 40 m. Zhavoret jane te perpunuar deri gjysem te perpunuar dhe te perzier me material çakellor, zhur dhe rere. Ne zonen e shtratit te perroit e cila mbulohet nga ujrat e liqenit te Komanit, keto depozitime krijojne deri shtresa ku dallohet fare qarte nje fare shtresezimi i tyre sipas trashesise, ku poplat e zajet zene pjesen fundore te shtratit ndersa materiali me i imet ze pjesen e sipërme te prerjes litologjike. Ne prerje mbizoteron materiali i trashe deri mesatar.

Poplat janë me të pakta por permasat e tyre shkojnë here-herë mbi (0.5÷1) m. Janë depozitime të rrjedhave të furishme të perroit në stinet me rreshje të shumta.

Perfaqësohet nga depozitime flishore të Krete-Paleogenit (Cr2m-Pg2) dhe ato karbonatike të Triasit e Kretes.

Depozitimet e Triasit të Siperme perfaqësohen nga gelqerore masive deri shtrese të trashë me ngjyrë gri të çelet. Përkohën nga një çarshmeri mjaft e zhvilluar, ku vërehen një numër sistemesh të cilat krijojnë në shpatet e luginës zona me dobësim dhe copetim të shkëmbit.

Depozitimet e Kretes vendosen në pjesën e sipërme të luginës. Janë gelqerore shtrese trashë deri në pllakore me ngjyrë të bardhë. Edhe këta janë në përgjithësi me shumë në çarje. Kanë rënie në lindje-verilindje me kënde (20⁰-25⁰).

Depozitimet e Krete – Paleogenit (Cr2m-Pg2) perfaqësohen nga depozitimet flishore argjiloro-panoro-alevrolitike të cilat kanë përhapje mjaft të gjera në zonë. Këto depozitime ndertojnë pjesët e sipërme të shpatëve të luginës. Në teresi janë të mbuluar nga mbulesa eluvialo-deluviale.

KUSHTET GJEOLIGO-INXHINERIKE TË ZONËS SË STRUKTURAVE TË MBROJTJES NGA PRURJET E NGURTA

Detyra specifike në studimin e kushteve gjeologjike të zonës së projektit ishte vlerësimi i parametrave kryesore të formacioneve shkëmbore dhe jo-shkëmbore i zonave ku do të ndërtohen strukturat mbrojtëse nga prurjet e ngurta të para-caktuara nga grupi i projektimit.

Siç u shpjegua më sipër, formacionet shkëmbore dhe joshkëmbore që ndertojnë bazamentin e luginës, në zonat e parashikuar për ndërtimin e strukturave mbrojtëse janë objekt i bashkëpunimit të pritave me to. Në këtë drejtim kërkohet njohje e vetive fiziko-mekanike të këtyre formacioneve dhe problematikës që ato mbartin lidhur me gjendjen dhe trashësinë e tyre.

Në këtë luginë në hapësirat e shtratit dhe nën të takohen dy lloj formacionesh. Formacioni zhavoror, ndërton shtratin e perroit të Lekbibajt nga derdhja në liqenin e Komanit e deri në rrjedhën e sipërme të tij.

Zhavoret janë në tërësi të trashë deri poplor, por ka zona sidomos në zonen e derdhjes së përroit në liqenin e Komanit, ku këto depozitime përbëhen nga zhavore të mesëm deri të imët, të cilat krijojnë edhe shtresëzime të veçanta. Shkaku i ndryshimit të granulometrise së depozitimeve kanë të bëjnë me natyrën e transportimit të tyre. Në rrjedhjen e sipërme pjerrësitë e përroit janë të mëdha, kështu edhe shpejtesitë, si rezultat i tyre është e mundur transportimi dhe rrokullisja e poplave të mëdha. Me zvogelimin e pjerresisë si rezultat i mbushjes graduale të përroit duke filluar nga grykederdhja në liqenin e Komanit dhe avancuar në drejtim të kundërt të rrjedhjes, zvogelohet shpejtesia dhe si rezultat mund të transportohen gjithnjë e më shumë depozitime të vogla deri të imëta. Por edhe litologjia e depozitimeve në grykederdhje ndryshon sipas fazave të mbushjeve të shtratit.

Këto depozitime janë produkt i prurjeve të përroit, i cili në periudhën e rreshjeve të rrembyeshme sjell shumë material të ngurtë dhe transporton në shtratin e tij zhavor, popla dhe gure të mëdhenj një pjesë e të cilave shkon deri në liqenin e Komanit. Trashësia e këtyre depozitimeve shkon nga (2-3) m, deri në (10-15)m dhe në afërsi të liqenit arrijnë deri në 30-40 m. Në përberjen granulometrike të tyre vërejtohen kryesisht zhavore të mesëm deri të trashë në masën (50-60)% dhe (10-15) % popla e zaje me diametër (30-50) cm e më shumë. Si rezultat i këtyre prurjeve është rritur ndjeshëm trashësia e zhavorëve duke arritur deri në nivelin e liqenit. Një dukuri që vërehet është se rrjedha e përroit ka mundur të gërryete dhe shpëllaje këto trashësi zhavorësh duke krijuar një shtrat që thellohet në këto depozitime dhe ndryshon rrjedhën herë pas here. Kushtet gjeologjiko-inxhinierike të akteve të paracaktuara për ndërtimin e strukturave mbrojtëse janë pothuaj të njëjta duke përjashtuar trashësinë e depozitimeve në shtratin e përroit e cila megjithatë nuk do të ndikojë në projektimin e strukturave duke marrë parasysh natyrën punuese të tyre. Në të gjitha akset e caktuara të strukturave dallojmë formacionet e mëposhtme me treguesit përkatës fiziko-mekanike

Depozitimet zhavorore të shtratit të përroit:

- **Treguesit e vetive fiziko – mekanike të zhavorëve janë :**

Pesha vëllimore ne gjendje natyrore $\Delta = 2.10 \text{ T/m}^3$
Moduli i deformacionit $E = (200-250) \text{ kg/cm}^2$
Kendi i ferkimit te brendeshem..... $\phi = 36^0$
Kohezioni..... $C = 0.0 \text{ kg/cm}^2$
Koefiçenti i ferkimit gur-gur..... $f = 0.5$
Ngarkesa e lejuar ne shtypje..... $\sigma = (2.5-3.0) \text{ kg/cm}^2$
Formacionet e shpateve:

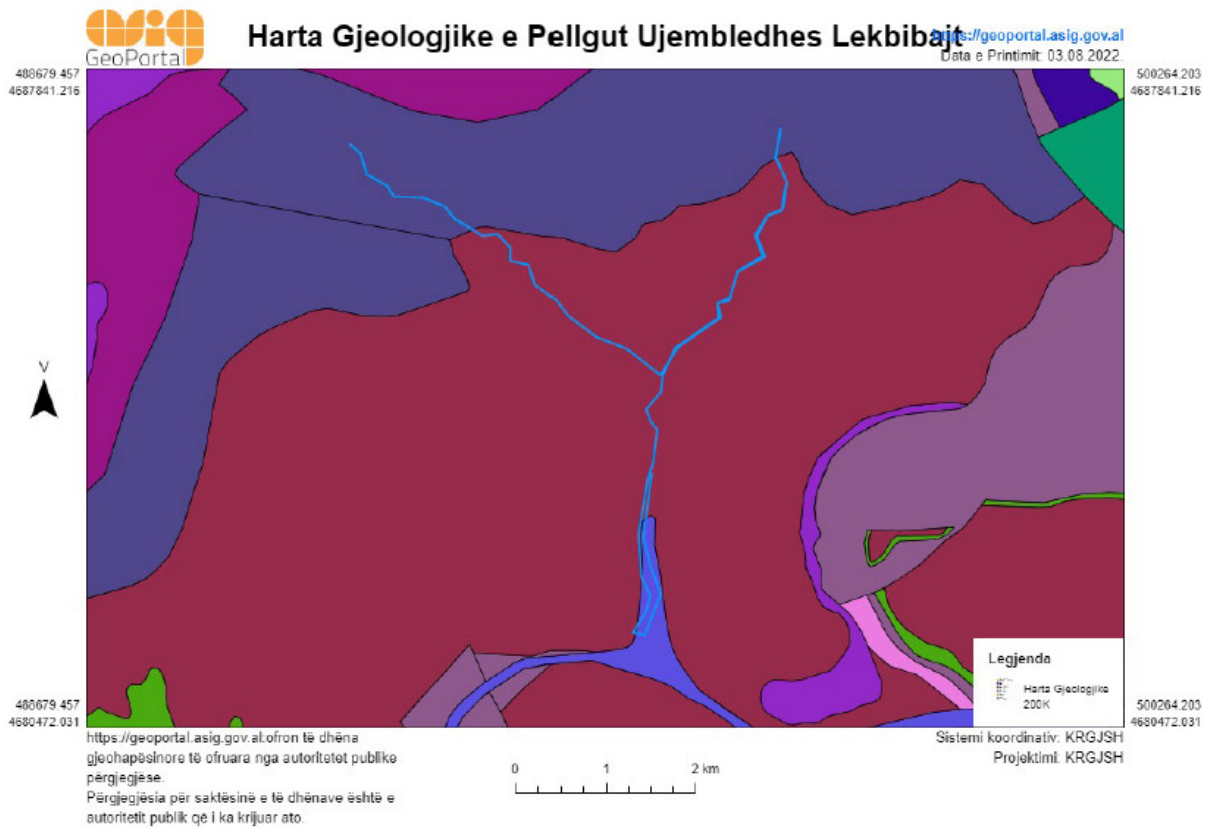
Treguesit e vetive fiziko-mekanike te gelqeroreve jane:

Pesha vëllimore ne gjendje natyrore..... $\Delta = 2.65 \text{ T/m}^3$
Kendi i ferkimit te brendeshem..... $\phi = 33^0$
Kohezioni..... $C = 18 \text{ kg/cm}^2$
Moduli i elasticitetit..... $E = (200-250) \text{ kg/cm}^2$

• Vetite mekanike ne masiv sipas klasifikimit te Bienjavsikit :

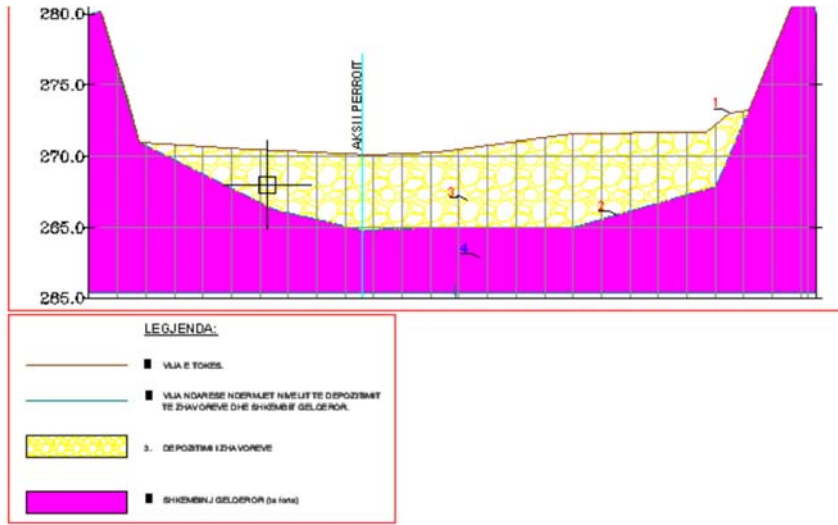
Tipi i kalsifikimitII-III (masiv i mire deri mesatar)
Kendi i ferkimit te brendeshem..... $\phi=33^0$

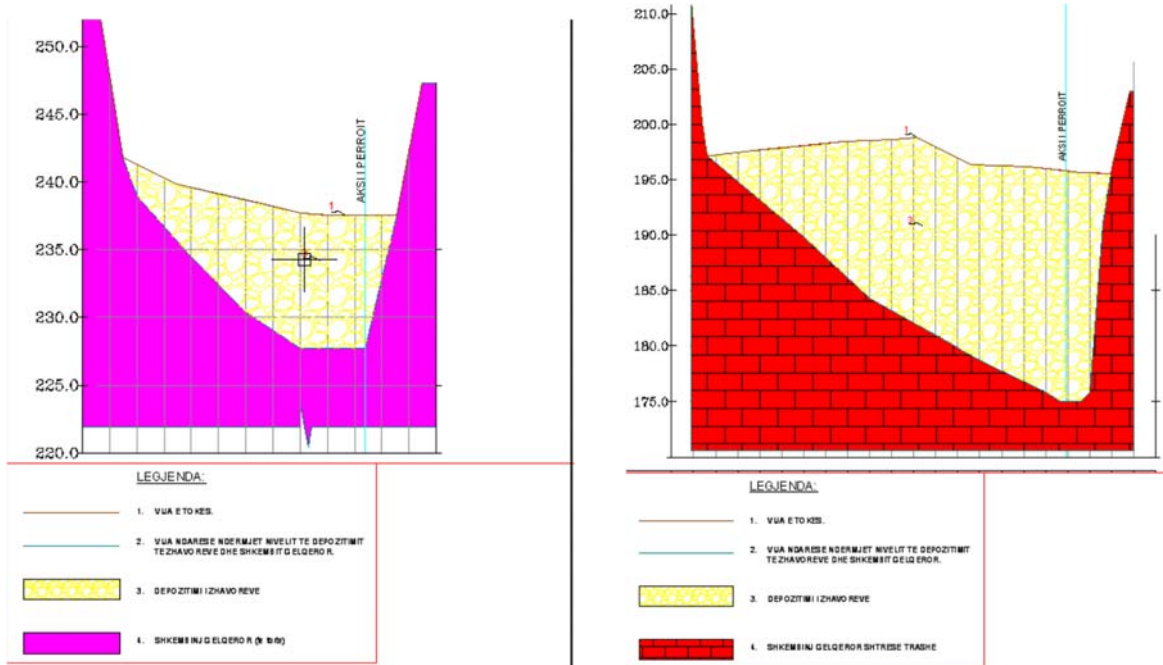
Bazuar ne investigimet ne terren, hartave gjeologo-inxhinierike ekzistuese dhe matjeve jane perpiluar prerjet litologjike te seksioneve ku do te ndertohen pritat mbrojtese ne perroin e Lekbibajt.

Harta gjeologjike e Shqipërisë për zonën e projektit, sipas ASIG.

Më poshtë jepen prerjet gjeologjike tip në seksione të ndryshme

7) Pershkrimi i biodiversitetit ne zonen ku zbatohet projekti.

- Pershkrimi i habitateve kryesore ne zonen e projektit dhe harta ilustruese.

Flora dhe fauna:

Ekosistemet, habitatet dhe pejsazhet ekzistuese, statusi i mbrojtjes se tyre (i mbrojtur, vecanerisht i mbrojtur) dhe statusi i ruajtjes (i favorshem, i pafavorshem)

Flora.

Zona ku eshte parashikuar per te ndertuar objektin, ne afersi ka bimesi tip dushqesh, vende vende deri ne te drunjte.

I gjithë peisazhi fiton një pamje ku dominancën e zoterojnë dushqet. Dushqet mbizotërohen nga qarri (*Quercus cerris*) me shkurret e shkozës (*Carpinus* sp.), lajthisë (*Corillusavellana*), dëllinjës (*Juniperus* sp.) dhe shpesh bushit (*Buxus sempervirens*). Në drejtim të lindjes shkurret mesdhetare bëhen më të rralla, dhe llojet gjithnjë të blerta zëvendësohen nga llojet gjetherënëse. Më kryesorët e këtij brezi janë mareja (*Arbutus unedo*), shqopa (*Erica arborea*), driza (*Paliurus aculeatus*), dëllinja (*Juniperus* sp.) si dhe geshtenja, panja e malit, plepi kavak, plepi i zi etj. te dhena këto të mara nga Drejtoria Pyjore e Rrethit Tropoje.

FAUNA

- a. **Perberja në lloje ekzistuese dhe statusi i mbrojtjes së tyre (i mbrojtur, veçanërisht i mbrojtur, i rrallë, i kërcënuar, endemik) dhe statusi i ruajtjes (i favorshëm, i pafavorshëm).**

Fauna e Egër

Zona e liqenit të Komanit përbën një tërësi me mjaft rëndësi për faunën e egër duke përfshirë, insektet, peshqit, reptilët, shpendët dhe gjitarët. Deri tani janë raportuar rreth 27 taksone gjitarësh, 280 lloje insektesh, 10 amfibë, 17 reptilë, dhe disa lloje peshqish, dhe 167 lloje shpendësh.

Gjitarët

Zona në shqyrtim është vend jetese për mjaft gjitarë gjërësisht të kërcënuar në Evropë. Janë regjistruar rreth 27 lloje gjitarësh si të pranishëm në rajon edhe pse këtu mungojnë kërkimet përkatëse sistematike cilësore dhe sasiore. Në tërësinë e *mammalofaunës* takohen llojetë rëndësishëm si ariu, ujku dhe rrëqebulli (për zonën më gjërë). Në mes të 27 llojeve të gjitarëve 9 prej tyre janë lakuriq nate, 3 insektivorë, 7 rodentë, 5 karnivorë, 2 *artiodactyla* dhe 1 lloj lepur.

Shtatë prej 27 llojeve të gjitarëve trajtohen si globalisht të kërcënuar ose te rezikuar (*Rhinolophus ferrumequinum*, *R. blasii*, *R. hipposideros*, *Miniopterus schreibersi*, *Myotis capaccinii*, *M. myotis*, *Canis lupus*). Rëndësia e zonës përth, për 5 lloje të veçanta të gjitarëve

(Burimi Pyjet e Virgjer te Shqiperise, WB 1997).

Zona pyjore	Ariu	Ujku	Rreqebulli	Dhie eger	e	Kaprolli
	Nivel ne rritje	Nivel ne rritje	Nivel ne rritje	Nivel ne rritje	ne	e ulet

Shpendët

Avifauna e ekosistemeve ujore e terestiale të zonës ofron një larmi biologjike të lartë me rreth 167 lloje shpendësh. Gjithashtu karabullaku i vogël (*Phalacrocorax pygmaeus*) shumëzohet dhe dimëron në rajonin e gjërë të marë në konsideratë.

Fauna akuatike

Studimet istiolgjike për ujrata e brendshme, (sidomos për lumenjtë) kanë qënë të pakta. Referenca për peshqit e liqenit te fierzes është e papërfillshme. Të dhënat e para jepen në publikimet e mëparshme të Cake et al, të cilat ndër të tjera marrin në shqyrtim edhe ndotjen e mjedisit.

Llojet e gjetura, u takojnë rendeve: *Anguilliformes*, *Cypriniformes*, *Mugiliformes* dhe *Clupeiformes*, ku familja *Cyprinidae* është dominuese me 12 lloje, ose rreth 70.58 % të llojeve të gjetura; grupet e tjera janë të përfaqësuara vetëm nga një ose dy lloje.

- a. Te drejtat per te perdorur perberesit e biodiversitetit duke perfshire dhe perdorimet tradicionale te popullatave lokale.

Mikroalgat

Mikroalagat janë një grup heterogjen arbitrar ku përfshihen të gjithë organizmat bimorë njëqelizorë ose kolonialë që popullojnë pjesën e ndriçueshme të mjediseve ujorë të kapur në fund mbi substrate të ndryshme (fitobentosi) ose duke qëndruar pezull në ujë (fitoplanktoni). Në këtë kategori ka shume grupe por më të rëndësishmet nga ana llojore dhe ekologjike janë diatometë (*Bacillariophyceae*), peridinetë (*Dinophyceae*), kokolitoforidet (*Chrysophyceae*), klorofitet (*Chlorophyceae*) dhe algat blu të gjelbërta (*Cyanophyceae*). Këto organizma janë prodhuesit parësorë dhe përbëjnë nivelin e parë ushqes në këto mjedise.

Keto habitate zhvillohen shumë në fundin e pranverës dhe gjatë verës, ndërsa në dimër arrihet minimumi i tyre. Llojet e gjetura u përkasin ujërave përgjithësisht të ndotura-*mezosaprobe*, me lëndë organike të lartë, oksigjenim mesatare, që karakterizohen për shumëllojshmëri të lartë të bimëve dhe kafshëve mikroskopike, dhe janë të përshtatshme për peshkim, sidomos ciprinide.

- *Pershkrimi i vegjitacionit ne secilin habitat dhe statusi i ruajtjes kombetare dhe nderkombetar i tyre*

Mjedisi Tokësor dhe Ligatinor

Karakteristika kryesore e zonës së marrë në shqyrtim është se në një territor shumë të vogël takohen lloje të ndryshme ekosistemesh duke përfshirë ato malore, lumore, të ujërave të ëmbëla (e rezervuarë), si dhe ekosisteme bujqësore ose agro ekosisteme. Zona në të dy anët e liqenit te Komanit tipizohet për nga larmia morfologjike si dhe procese aktive të depozitimit të sedimenteve dhe grumbullimit, një rrjet interesant hidrologjik dhe sedimente fine që transportohen në shtratin e gjërë.

Vegjetacioni tokësor në këtë zonë i përket kryesisht karakterit të Europës Qendrore Kontinentale, me prani të pak elementëve mesdhetarë. Formacionet bimore të tërësisë tokësore shprehin një larmi formash, duke u zhvilluar ne mjediset e ulta afër ujembledhesve

dhe Perrenjve ku sistemet e kulturave bujqësore dominojnë, në rajonet me lartësi të mesme e të madhe, e deri në zonat e kullotave alpine.

Në fushat e ulëta dhe kodrat, janë përshkruar një larmi formash barishtore si më poshte vijon: vegjetacioni i barishteve të këqija ndaj kulturave bujqësore, *vegjetacioni nitrofil*, dhe *vegjetacioni anash rrugor*, *vegjetacioni amofil*, i kullotave të ulta e kodrinave, vegjetacioni i livadheve mocalore, dhe vegjetacioni i sistemeve pyjore.

Duke u mbështetur në vëzhgimet e deritanishme, ekosistemet natyrore të kësaj zone përbëhen nga një tërësi nën habitatesh si ato të sistemeve të përhershme ujore, të kanaleve kullues e ujitës, ekosistemeve të rezervuareve, bankinave të sistemeve rrjedhëse ujore etj.

Bimët e rralla

Ekosistemet tokësore të zonës i përkasin nën ndarjes ballkanike të zonës së vegjetacionit Sub-Mesdhetar. Këtu mund të vecohen tre nënzona *fitoklimatike*, si më poshtë:

- zona e dushkut,
- zona e shkurreve
- zona e bimeve të uleta.

Masivet gëlqerorë malorë të majave të majeve përreth popullojë disa biotope të jashtëzakonshëm dhe me vlera për ruajtjen natyrore në nivel Evropian. Vrojtimit tregojnë se, këtu takohet një numër prej rreth 78 lloje të dendroflorës. Mund të presupozohet që këto lloje të takohen edhe në afërsi të rajonit në studim si një zgjatje e sistemit në drejtim të masiveve të kodrave përreth.

Brezi i zonës së dushkut nis nga lartësia 600 m deri në 1300 m. në pjesë të konsiderueshme e këtij brezi përdoret nga bujqësia. Pjesa e dendroflorës në këtë sistem dominohet nga llojet

e dushkut (*Quercetum*) me *Quercus petraea*, *Q. frainetto*, *Q. pubescens* ose *Q. cerris*. Drurët e dushkut me *Ostrya carpinifolia* dhe *Carpinus orientalis*, duke treguar një tendencë për përzjerje *Ostryo-Carpinion orientalis* në nivelet më të ulta të lartësive, që janë gjithashtu pjesë e kësaj zone.

Në vendet e thata dhe shkëmbore dominon *Quercus trojana* (*Quercetum trojanae*). Gjithashtu në mjedise të tilla të ngjashme shfaqet lloji drunor i venjës (*Juniperetum excelsae*). Duke u bazuar në faktin se sistemet drunore shpesh herë paraqiten të vecuara, si dushqet ashtu edhe venjat, në këto biotope hapësirat mbushen me barishte të tilla si *Stipa grasslands* (*Festucetalia*).

Në mënyrë rastësore në sipërfaqe të vogla janë instaluar nga ana e njeriut sisteme të pyjeve me pisha në brezin e dushkut, kryesisht afër qendrave të banuara.

Në pjesën e sipërme të brezit të dushkut takohen komunitete në larmi si *Festuco-Brometea*. Një përzjerje e elementeve Kontinentale dhe sub Mesdhetarë është tipike në rastet e kalimit nga format kontinentale *Festucetalia* dhe *submediteranea Brometalia*. Zonat e lagura të rajonit ose anët lumore janë të varfëra në veshje dushqesh. Në vende të tilla sistemet e kufizuara ligatinore rrethohen nga kullotat e tilla si tipi *Arrhenatheretum* ose nga sistemet fushore.

Duke u mbështetur në vërtetimet e ndryshme, besohet se 25 lloje bimësh të florës lokale i takojnë listës të florës së kërcënuar të Shqipërisë. Nëntë prej tyre janë në nivelin e kërcënimit lokal dhe dy lloje trajtohen si endemike.

Pershkrimi i zones se mbrojtur prane vendit ku propozohet projekti.

Kjo zonë (Zona ku do të ndërtohen pritat e reja dhe mbilartesimi i atyre ekzistuese), nuk gëzon statusin e ndonjë kategorie të mbrojtur (sipas IUCN-s kategorizim i adaptuar nga vendi ynë), si dhe në afërsi të saj nuk ka të tilla me status mbrojtjeje, megjithatë në kuader të rritjes se

siperfaqeve te konsideruara si zona te mbrojtura dhe qe jane ne liste per te marre statusin e vecante te mbrojtjes, ky aktivitet mund te integrohet me keto zona me se miri pa e prishur rendesine e tyre.

8) *Pershkrimi i cilesise se mjedisit dhe ndikimet egzistuese.*

- *Cilesia e ujrave ne zonen e studjuar.*

Rrjeti hidrografik i pellgut te Lekbibajt karakterizohet nga dege me pjerresi te medha, megjithese kjo pjerresi eshte zvogeluar si rezultat i ndertimit te pritave, kryesisht ne pjesen e siperme te tij por edhe ne anen e poshtme te pellgut.

Pellgu perbehet nga nga siperfaqe te thepisura me lugina te thella dhe te ngushta me nje hidrografi te karakterizuar nga rrjedha te vrullshme dhe te shkurtra dhe si rezultat te shoqeruara me gerryerje te konsiderueshme per shkak te shpejtesive te medha te gjeneruara. Persa i perket akuifereve ne kete rrjedhe ujore jane te tipit malor me klime te ashper gjate dimrit dhe te fresket gjate veres. Ne keto ujera verehen lemyshqet dhe algat lumore qe vishen ne faqen e gureve. Cilësia e ujërave të ujitjes është e e mirë dhe ato duhet të përdoren për ujitjen e bimëve që kultivohen në këto zona.

Nuk shkakton probleme të kripëzimit dhe toksicitet në bimët e ndjeshme, por mund të shkaktojë probleme të lehta të infiltrimit në tokë, duke ulur shpejtësinë e tij. Probleme të lehta mund të paraqiten prej përmbajtjes relativisht të lartë të karbonateve dhe bikarbonateve në dëmtimin e strukturës së tokës.

Ujrat nentokesore

Gjendja e mire ekologjike do te perkufizohet ne baze te parametrave biologjike. Parametrat kimike, fizike dhe hidro-morfologjike konsiderohen vetem si mbeshtetes per zhvillimin dhe ruajtjen e gjendjes se mire biologjike. Megjithate, kalibrimi i vlerave te parametrave biologjike me vlerat limite per gjendje te mire biologjike dhe te tjera klasifikime nuk jane kryer ne Shqiperi dhe ne vendet anetare te BE akoma është ne vazhdim. Ne kete situatë është e nevojshme te zbatohet parametrat kimike dhe disa te tjerë fizike për te përcaktuar vlerat limite te kufijve, bazuar ne vlerësimin e eksperteve.

- *Cilesia e ajrit ne zonen e studjuar*

ZHURMAT

Gjate zbatimit te projektit per ndertimin e pritave do kete angazhim te makinerive per punime germimi, transporti etj. Per te zbutur efektin e trafikut te ngarkuar dhe te zhurmave qe e shoqerojne ate, me qellim uljen e shqetesimeve per popullaten qe jeton perreth zones se ndertimit, si rruge te perkohshme do te perdoret rruga hyrese e lekbibajt dhe qe vazhdon deri ne pjesen e siperme afer aksit te ri te prites.

Zhurmat do të monitorohen sipas ditës e natës, për 8-orëshin gjatë ndërtimeve. Gjithashtu do të shihen se cilat pjesë përcaktojnë zhurmën, e cila qarkullohet vazhdimisht. Do të vërehen

kriteret dhe normat që duhet të përcaktojnë zhurmat. Menaxheri i vendit të ndërtimit duhet të mbajë dokumentacion për çdo zhurmë gjatë procesit të ndërtimit.

- *Administrimi i mbetjeve.*

Materiali i germuar do të përdoret për ndërtimin e rrugës së re hyrëse për në vendin e ndërtimit të pritave.

- *Problemet e tjera : si erozioni i tokës*

Ne ato zona ku ka probleme të erozionit do merren masa:

-Masat agro-teknike janë masat që janë të përshtatshme për të ndaluar ose zvogëluar erozionin dhe kështu ndalojnë ose zvogëlojnë humbjen e shtresës së pëlleshme të dheut nga toka bujqësore.

-Drunjtë në brezin mbrojtës janë një varg drunjesh ose shkurrësh të cilat janë mbjell për të ndaluar ose zvogëluar ndikimin e erozionit nga era në rrafshina ose erozionit nga uji në shpate ose në rrafshina që vërshohen.

-Nën mbjellja është mbjellja e barit ose llojeve tjera të bimëve, të cilat mbulojnë dheun e zhveshur rreth të mbjellave (kulturave) të cilat nuk e mbulojnë tokën ose lënë hapësira të mëdha të zhveshura të dheut. Qëllimi i nën mbjelljes është të ndalohet humbja e shtresës së pëlleshme të dheut prej ndikimit të erozionit nga era dhe uji.

-Bashkë mbjellja është mbjellja e barit ose llojeve tjera të bimëve mes rreshtave të kulturave bujqësore ku të mbjellat nuk e mbulojnë dheun ndërmjet rendeve. Qëllimi i bashkë mbjelljes është që të ndalohet humbja e shtresës së pëlleshme të dheut nga ndikimi i erozionit të shkaktuar nga era dhe uji.

- *Presionet kryesore të mjedisit në zonen e projektit , si ndotje të mjedisit, prerje pyjesh*

a. Ndikime në vlerat e pejsazhit etj.

Ndikime në pejsazhet, vlerat rekreative, sociale dhe ndërkufitare

Vlera mjedisore/ Pejsazhesh	Vlera ekonomike (kullosore)	Aftësi rikrijuese dhe turistike	Vlera social edukative	Vlera ndërkufitare
***	****	***	***	***

* nuk ka ** të ulta *** mesatare **** të larte

b. Ndikime në florë dhe vegjetation

Periudha e ndertimit te pritave	Ndikime negative nga gëryerja	Ndikime negative të shkaktuara nga kimikate dhe hidrokarbure	Ndikime positive mbi florën dhe vegjetacionin
Faza fillestare	*	*	*
Marja e lëndëve të para	*	*	*
Ndikime pas 5 vjetësh	*	*	*
Ndikime pas masave rehabilituese	*	*	*

* nuk ka ** të ulta *** mesatare **** të larta

C .Ndikime në grupet kryesore faunistike

Periudha e shfrytezimit te pritave	Ndikime mbi gjitarët	Ndikime mbi shpendët	Ndikime mbi faunën peshkore	Ndikime mbi zvaranikët
Faza fillestare	*	*	**	*

Marja e lëndëve të para	*	*	**	*
	*(mbi brejtësit)			
Ndikime pas 5 vjetësh	*	*	*	*
Ndikime pas masave rehabilituese	*	*	*	*

* nuk ka ** të ulta *** mesatare **** të larta

11) **Pershkrimi i karakteristikave sociale te zones ku do te zhvillohet projekti**

Njesia e qeverisjes vendore qe administron zonen ku zhvillohet aktiviteti.

Pellgu i përroit të Lekbibajt ka një sipërfaqe prej 146 km² dhe shtrihet në pjesën lindore të Alpeve të Shqipërisë. Pellgu ujëmbledhës kufizohet nga m. Kakisë ne perëndim (2358.7 m) dhe m. Shtresës (2190,0 m), m. Boshit ne veri (2414.5 m) dhe m. Hekurave (2559.5 m), në lindje m, Dhive (2334.0 m) dhe m. Makinës (1780.0 m), në jug kufizohet me Liqenin e Komanit. Përroi i Lekbibajt përpara ndërtimit të HEC të Komanit dhe mbushjes së liqenit shkarkonte në lumin Drin rreth kuotes 135 m mbi nivelin e detit. Tashmë ai shkarkon në liqenin e Komanit në kuotat respektive të derivueshme të tij sipas planit të shfrytëzimit, por që në pjesën më të madhe të kohes së shfrytëzimit të deritanishem ka qenë ndërmjet kuotave 172-174 m mbi nivelin e detit. Në raste të veçanta kuota e liqenit të Komanit ka zbritur deri rreth kuotës 159,65 (25 Janar 1986) apo mesatarja mujore e muajve të verës të viteve 1992-93, rreth kuotës 162. Qëndrat e banuara brenda pellgut ujëmbledhës të Lekbibajt janë

fshatrat; Brisë, Salcë, Palç, Peraj, Gjonpepaj, Lekbibaj, Tetaj, Shëngjergj, Curraj i Poshtëm, Betoshë, Qerreç Mulaj, Curraj i Sipërm. Në rrjedhjen e sipërme nuk ka qendra të banuara. Pellgu ujëmbledhës nga pikëpamja administrative i përket Qarkut të Kukësit, Rrethit të Tropojës dhe Njësisë Administrative Lekbibaj.

Zona Gjeografike: Tropoja kufizohet në veri me Republikën e Kosovës dhe të Malit të Zi, në perëndim me Bashkinë Shkodër, në jug me bashkitë Vau i Dejës dhe Fushë-Arrëz dhe në jug-lindje me Bashkinë Has. Qendra e kësaj bashkie është qyteti i Bajram Currit.

- *Popullsia dhe aktivitetet kryesore ekonomike te zones.*

Aktivitetet Ekonomike, Aktivitetet Bujqësore dhe Blektorale.

Aktiviteti kryesor ekonomik për popllsinë vendore është bujqësia. Toka është e shpërndarë duke u mbështetur në Ligjin No.7501, nga ku fermerët përfituan sipërfaqe tokë bujqësore per fryme, e mjaftueshme kjo për të plotësuar nevojat e familjeve, por e pamjaftueshme në aspektin e një bujqësie intensive.

Një seri problemesh të tjera si mos mbajtja në gjendje pune e sitemit të ujitjes dhe mungesa e mekanizimit të bujqësisë, kanë ndikur drejtpërdrejtë në një rënie të përgjithshme të bujqësisë në keto zona. Si rezultat i kësaj, toka bujqësore në mjaft raste paraqitet e abandonuar, duke u përdorur kryesisht si kullote.

Të ardhurat, Standartet e jetesës dhe Punësimi.

Burimi kryesor i të ardhurave për popllsinë vendore në komunat e ndryshme, sigurohet nga punësimet në sektorin e bujqësisë dhe të ardhurat nga emigracioni. Popullsia rurale në qark, ndeshet me një seri problemesh, të tilla si mungesa e sistemeve të ujrave të zeza, mungesa e një infrastrukture të përshtatshme, mungesa e ujit të pijshëm dhe energjisë elektrike. Disa prej këtyre problemeve, u bënë më kritike madje në periudhën e tranzicionit në kuptimin e standarteve të jetesës në zonat e thella ose në kuptimin e thellimit të varfërisë më gjërë.

Transformimi i kooperativave bujqësore dhe mbyllja e mjaft ndërmarjeve pronë shtetërore në vitet e para të tranzicionit, si pasojë e ristrukturimit dhe privatizimit, solli si pasojë papunësinë.

Pamjaftueshmëria e tokës bujqësore dhe zhvillimi i sektorëve jo bujqësorë u shoqërua me hapjen e disa vendeve të punës, kryesisht në sektorin e ndërtimit. Në këtë situatë, në vecanti të rinjtë janë duke kërkuar një jetesë më të mirë në qytete në sektorët jo bujqësorë. Por, mundësitë janë të kufizuara edhe si pasojë e mungesës së kualifikimit të nevojshëm.

Emigracioni dhe të ardhurat.

Mekanizmi kryesor që buron nga kushtet e vështira të jetës është emigrimi dhe migrimi. Lëvizje të brendëshme migrimi ndeshen në më të shumtën gjatë zhvendosjes nga zonat malore të rrethit të Tropojës pasi sipërfaqja e tokës për banorë dhe cilësia e saj është shumë më e ulët në krahasim me atë të zonës së ulët. Përveç kësaj, zonat malore kanë një zhvillim të dobët të infrastrukturës dhe shërbimeve publike. Migrimet nga zonat rurale kanë krijuar probleme për pushtetin vendor. Këtu, në zonat malore, takohen sipërfaqe të tëra të cilat janë plotësisht të abandonuara.

Sidoqoftë, zona rurale e rrethit të Tropojës, karakterizohet nga një nivel i lartë i emigrimeve, për një periudhë kohe të shkurtër ose të gjatë, në vendet përreth. Shkaku kryesor për emigracionin është punësimi dhe sigurimi i të ardhurave për familjet e tyre. Të ardhurat përdoren kryesisht për plotësimin e nevojë ditore të jetesës në familje dhe sasi të tjera investohen në bujqësi ose sektorë të tjerë.

Aktivitetet turistike.

Në përgjithësi zona e marrë në studim dallohet për një zhvillim megjithëse ofron atraksione në aspektin e turizmit.

Duke u bazuar në burimet natyrore dhe qendrat e banuara, nxitja e formave alternative të turizmit duket si një perspektivë interesante për zhvillimin ekonomik të rajonit, ndërkohë që lipset respektimi i tërësisë së tij mjedisore, duke përfshirë edhe vlerat kulturore e historike.

Pamvarësisht përparimeve, turizmi paraqitet larg të qënurit zhvillim i kënaqshëm. Infrastruktura në aspektet e telekomunikacionit, furnizimit me ujë etj, është mjaft e varfër, ndërkohë që cilësia e shërbimeve ekzistuese turistike, (ngjitje ne mal, rreshqitje ski, gjueti etj), është e ulët.

Sidoqoftë, turizmi është duke marrë një theks të vecantë në kushtet e politikave të reja në vend, të përfshira edhe në Strategjinë për zhvillimin e vendit, si me i organizuari shfaqet turizmi familjar ku njerezit kthehen per pushime ne terren malor.

Shërbimet e transportit publik

Transporti publik nuk është i mireorganizuar, por këtu ekziston një sistem lidhës i fshatrave me qendrat e komunave dhe qytetet me anë të mikrobusave.

Duke qënë se një pjesë e madhe e fshatrave këtu, shtrihen në distanca te ndryshme të rrugës kryesore te rrethit, lidhjet rrugore janë relativisht te mira, kjo fale edhe investimeve te ndjeshme ne kete sektor nga Fondi i Zhvillimit Rural. Sidoqoftë, infrastruktura rrugore, sidomos në fshatra paraqitet në një gjendje jo të kënaqshme dhe kërkon nderhyrje. Nje gje pozitive per keto fshatra do te ishte investimi ne infrastrukturen rurale - lokale me asfalt qe do te coje ne permiresimin e jetes se banoreve te zones ku akset rurale qe lidhin fshatrat me qytetin e Tropojes do te ndikojte ndjeshem edhe ne rritjen e numrit te frekuentimit te turizmit malor.

12) Përshkrimi i ndikimeve negative te rëndësishme te projektit te projektuar mbi mjedisin.

Ndikimet negative ne mjedis.

- *Ndikimet negative ne karakteristikat fizike te zones se projektit.*

Ndikimet ne toke.

Lloji i ndikimit në tokë	Identifikimi i ndikimit			
	Gjatë ndërtimit		Gjatë shfrytëzimit	
	Po	Jo	Po	Jo
Ndryshime topografike të terrenit				
Prishja e tokës bujqësore				
Ndotja e tokës nga rrjedhjet				
Ndotja e tokës nga mbetjet e ngurta				
Ndotja e tokës nga depozitimet e llumrave				

- *Ndikimet negative ne habitate dhe biodiversitet te zones se projektit.*

Ndikimet ne floren, faunen dhe gjeologjine.

Lloji i ndikimit në florën dhe faunën	Identifikimi i ndikimit			
	Gjatë ndërtimit		Gjatë shfrytëzimit	
	Po	Jo	Po	Jo
Shkatërrimi i rëndësishëm i habitateve natyrore				
Rrezikimi i ndërhyrjes në bimët e ujit				
Ndërtimi i rrugëve të reja që kalojnë përmes zonës së virgjër				
Përçarje apo izolim të habitateve të egra				

- *Shkarkimet ne mjedis dhe prodhimi I mbetjeve.*

DERDHJA E PRODUKTIT NË MJEDIS

Kjo dukuri është shfaqja më flagrante dhe më e rëndomtë, por e ndjeshme ndaj tij, pasi edhe në sasi të vogël, e transportuar nga uji merr një përhapje të madhe dhe bëhet e pa rikuperueshme.

Derdhjet në mjedis mund të ndodhin vetëm aksidentalisht gjatë transportit.

Termi derdhje apo rrjedhje është fatal në shëndet e në mjedis, si dhe humbje ekonomike, prandaj është larg për kushte normale të operimit me këto produkte që punohet në siguri të lartë.

Aktiviteti	Parametrat e monitoruar	Kostot	Përgjegjësi
Matja e nivelit të zhurmave	• Të bëhet një vëzhgim i strukturës së burimeve të zhurmave. • Realizimi i një harte të nivelit të zhurmave për objektin në fjalë. • Prespektiva e kontigjenteve të popullatës që preken. • Dhënia e sygjërimeve për problemet që mund të hasen	• Personat të cilët duhet të angazhohen në matje duhet të jenë në profesionet: Njëri fizikant dhe tjetri laborant. • Duhet të parashikohet kostua për automjetin bashkë me karburantin për 7 ditë shërbimi në dispozicion. • Faza e dytë: Zhvillimi i matjeve	Kompania
Rezultatet e matjeve të	• Data, vendi, ora e matjes, përshkrimi i kushteve		Kompania

hidhen në një raport niveli të zhurmave të matura	meteorologjike, shpejtësia dhe drejtimi i erës. • Koha e referimit, e observimit dhe e matjes. • Zinxhiri i matjeve totale, duke përcaktuar këtu instrumentin e përdorur, gradën e saktësisë relative, çertifikata e vërtetësisë së tarimit, lloji i destinacionit të objektit për të cilin bëhen matjet, modeli, tipi, dinamika, përgjigjja në frekuenca në rast të përdorimit të një sistemi regjistruar ose riprodhuar. • Lista emërore e specialistëve që kanë qenë prezent në matje, si dhe identifikimi dhe firma e specialistëve që kanë bërë matjet.		

- *Ndikimet negative shtese (kumulative) ne cilesine e mjedisit ne zonen e projektit dhe burimet natyrore si mineralet,pyjet,burimet ujore.*

Ndikimet ne uje

Lloji i ndikimeve në ujë	Identifikimi i ndikimit			
	Gjatë ndërtimit		Gjatë shfrytëzimit	
	Po	Jo	Po	Jo
Trajtimi i ujërave të ndotur		+	+	
Ndotja e ujit prej pluhurit, acideve, derdhjeve aksidentale dhe substancave të tjera		+		+
Ndikimi sekondar në ndotjen e ujit për toka bujqësore, ujërat nëntokësor etj.		+	+	
Modifikim në drenazhimin e ujërave natyrorë		+		+

Ndotja e ujërave sipërfaqësor dhe nëntokësor nga llumrat				

Ndikimet ne ajer dhe ne klime

Lloji i ndikimit në cilësinë e ajrit	Identifikimi i ndikimit			
	Gjatë ndërtimit		Gjatë shfrytëzimit	
	Po	Jo	Po	Jo
Prodhimi i aerosoleve				

- *Ndryshimet sociale te projektit , si ndryshimi I perdorimit te tokes dhe shqetesimet qe mund te lindin nga ndikimet ne mjedis te projektit si zhurmat,pluhri,perdorimi i burimeve natyrore etj.*

NDIKIMET NË PËRFTIMIN E TOKËS

Lloji i ndikimeve në përfitimin e tokës	Identifikimi i ndikimit			
	Gjatë ndërtimit		Gjatë shfrytëzimit	
	Po	Jo	Po	Jo

Shkatërrim banesash				
Ndryshime të rëndësishme në programet për të ardhmen e përdorimit të tokës				
Shpronësime të tokës				

NDIKIMET NË INFRASTRUKTURE.

Lloji i ndikimeve në interesin publik (Infrastrukturë)	Identifikimi i ndikimit			
	Gjatë ndërtimit		Gjatë shfrytëzimit	
	Po	Jo	Po	Jo
Ndryshimi i destinacionit të aktivitetit do të ketë ose jo nevojë për ndryshim në këtë fushë të interesit public				
Energji elektrike				
Sistemi i komunikacionit				
Sistemi i kanalizimeve të ujërave të zeza				
Sistemi i ujësjellësit				
Mbetjet e ngurta dhe depozitimi i tyre				

NDIKIMET NË ENERGJINË

	Identifikimi i ndikimit

Lloji i ndikimeve në energji	Gjatë ndërtimit		Gjatë shfrytëzimit	
	Po	Jo	Po	Jo
Përdorimi i sasive të mëdha të karburantit për energji		✚		✚
Rritje të rëndësishme të kërkesave për burime ekzistuese të energjisë apo kërkesave për tipe të reja të energjisë	✚		✚	

NDIKIMET NË TANSPOORT & QARKULLIM

Lloji i ndikimeve në qarkullim dhe transport	Identifikimi i ndikimit			
	Gjatë ndërtimit		Gjatë shfrytëzimit	
	Po	Jo	Po	Jo
Shtime të rëndësishme të qarkullimit të automjeteve		✚	✚	
Pakësim të vend qëndrimeve të automjeteve, apo nevoja për vend qëndrime të reja		✚	✚	
Ndikime të rëndësishme në sistemin e komunikacionit		✚		✚
Ndryshime në qarkullimin apo lëvizjen e njerëzve		✚		✚

- *Pershkrimi i pasojave te aksidenteve te mundeshem me pasoja ne mjedis .*

Projekti do te zhvillohet ne harmoni me vlerat e natyres. Brigjet dhe shpatet e maleve ne zone perbejne habitate potenciale per biodiversitetin e pasur qe mbartin.

Ndertimi i veprave hidroteknike kerkon realizimin e shume punimeve dhe ndertimin e disa pritave. Vemendje kryesore gjate ketyre punimeve duhet te tregohet ne dy aspekte.

- 1) sistemimi i materialit inert te krijuar nga keto punime,
- 2) sistemimi i brigjeve dhe shpateve per te evituar fillimin e erozionit.

Studimi i hollesishem e strukturave gjeologjike, qendrushmerise se tyre dhe masave te propozuara nga projektuesit e ketyre veprave jane garanci qe keto probleme mjedisore do te jene minimale.

Pra mund te themi se nga ky aktivitet nuk pritet te kete ndikim mjedisor te matshem pasi:

- Nuk ka prodhim te mbetjeve te rrezikshme
- Nuk shkakton ndotje te tokes me shkarkime te ndryshme te lengeta, apo te ngurta
- Nuk ka shkarkime ne ajer te gazrave apo tymrave
- Zhurmat ne mjediset e punes do te jene brenda normes sanitare te lejuar, dhe per pasoje as zhurmat ne mjediset e jashtme nuk pritet te kene ndikim ne popullaten perreth
- Nuk ka çlirim te aromave te ndryshme, etj
- Ka vlera normale te temperatures dhe te lageshtise ne mjediset e punes
- Jane parashikuar marrja e te gjitha masave per mbrojtjen ne pune dhe masat per evitimin e rrezikut te zjarrit

Raporti i Vleresimit te Ndikimit ne Mjedis per ndertimin e pritave ne perroin e Lekbibat, eshte pergatitur si pjese e dokumentacionit qe duhet per te marre miratimet e zhvillimit te aktivitetit nga institucionet perkatese.

Raporti eshte pergatitur sipas kerkesave te Ligjit "Per Mbrojtjen e Mjedisit" dhe Ligjit "Per Vleresimin e Ndikimit ne Mjedis". Ai synon te jape aspektet mjedisore te aktivitetit dhe ndikimet e mundshme ne mjedis si rezultat i zhvillimit te tij.

Ne Raportin e Vleresimit Ndikimit Mjedis jepet informacioni I duhur:

- per aktivitetin qe eshte menduar te kryhet ne perputhje me kerkesat mjedisore,
- per zhvillimin e aktivitetit te prodhimit te energjise hidro qe do te jete ne perputhje me kriteret per mbrojtjen e mjedisit.

b) Karakteristikat e ndikimeve negative ne mjedis.

- *Metodat e zbatuara per parashikimin e ndikimeve ne mjedis*

Raporti i Vleresimit te Ndikimit ne Mjedis eshte bazuar ne Strategjine Kombetare te Energjise me standartet bashkekohore, per zhvillimin e te gjithë sektoreve energjetike.

Qellimi i Strategjise se Energjise ka te beje me zhvillimin sa me efektiv te sektorit energjetik:

- 1) Garanton sigurine e furnizimit me burime energjetike.
- 2) Sektori energjetik eshte nje sektor mbeshtetes per nje zhvillim te qendrueshem te te gjithë sektoreve ekonomik.

Qellimi i hartimit te raportit te vleresimit te ndikimit ne mjedis eshte marrja parasysh e faktoreve qe ndikojne ne mjedis gjate ndertimit te objektit dhe funksionimit te tij.

Ky raport eshte pjesa me e rendesishme e dokumentacionit te kerkuar, ne zbatim te procedures se nevojshme gjate procesit te miratimit te lejes mjedisore. Raporti ka gjithashtu si qellim te jape nje veshtrim te pergjithshem mbi efektet ne mjedis, alternativat e mundeshme dhe masat zbutese te efekteve te padeshirueshme.

Vleresimi i Ndikimit ne Mjedis (VMM) eshte nje studim qe synon parashikimin e te gjithë efekteve te pritshme ne mjedis, qe do te rezultonin nga nje projekt i propozuar, si gjate zbatimit ashtu dhe gjate funksionimit te tij.

VNM-ja perfshin gjithashtu parashikimin dhe planifikimin e masave zbutese te ndikimeve te projektit ne mjedisin fizik dhe social me qellim permiresimin e cilesise dhe qendrueshmerise se mjedisit nepermjet:

• Marrjes ne konsiderate e ceshtjeve te mjedisit ne fazen e pergatitjes se propozimeve ne projekt.

- Shqyrtimit te altemativave te ndryshme brenda projektit.
- Nxjerrjes ne dukje dhe vleresimit cilesor me pika te ndikimeve ne mjedis te projektit.
- Propozime te masave zbutese te ndikimit ne projekt, etj.

Qellimi i ketij Raporti te Vleresimit te Ndikimit ne Mjedis (VNM), eshte qe te indentifikoje pasojat e mundeshme negative mjedisore qe mund te krijohen gjate ndertimit dhe shfrytezimit te ketyre veprave hidroteknike.

Gjithashtu nje tjetër synim i ketij Raporti te VNM-se eshte te percaktoje e te rekomandoje masat tekniko-organizative per zbutjen e faktoreve negative qe ekzistojne, dhe te atyre qe krijohen gjate ndertimit dhe shfrytezimit te tyre.

VNM-ja e ketij projekti eshte hartuar per te integruar mbrotjen ambientale ne jeten e perditshme, qe te udheheqe ne ndryshimin e sjelljes se komunitetit, duke u bere ne kete menyre forca shtytese e permiresimit te vazhdueshem.

Metoda me e pershtateshme per vleresimin e ndikimit ne mjedis eshte ajo e list kontrollit, e cila vendos nga njera ane te gjitha burimet e mundshme te ndikimeve, dhe nga ana tjetër mbartesit e ndikimeve, si dhe parashikimin e madhesisë se ndikimit.

- *Shtrirja fizike dhe kohezgjatja e ndikimeve te indentifikuara (Shkalla)*

Identifikimi i ndikimeve ne mjedis te veprimtarise dhe ceshtjet mjedisore qe do te trajtohen ne raportin e VNM-se.

Nr.	Pyetje që duhet të konsiderohen në fazën e përzgjedhjes	Po/ Jo	Cilat elemente te mjedisit mund të ndikohen dhe si?	Do të jetë ndikimi, domethënës ne mjedis? Pse?

1. A do të përfshijë ndërtimi, operimi ose mbyllja e veprimtarisë dhe c'montimit i teknologjisë dhe pajisjeve të projektit veprime që do të shkaktojnë ndryshime fizike në topografi, përdorim toke, ndryshime në trupat ujorë etj?				
1.1	Ndryshime të përkohshme ose të përhershme në përdorimin e tokës, mbulesën e tokës ose topografi duke përfshirë rritjen e intensitetit të përdorimit të tokës?	Po.	Sipas përcaktimit të vendit të pershtatshëm për ndërtim kemi të bëjmë me terren të hapur, (shkurre, bare, etj.	Sipërfaqja e nevojshme nuk përben ndonjë rrezik mjedisor për objektin apo për zonën.
1.2	Pastrimin e tokës ekzistuese, vegjetacionit dhe ndërtimeve ekzistuese?	Po.	Pastrim nga shkurret, bari dhe bimët vendase.	I papërfillshëm në krahasim me sipërfaqen e zonës ku do shërbejë.
1.3	Krijimin e përdorimeve të reja të tokës?	Jo.	Nuk vërehet ndonjë fushë alternative me interes në përdorimin e tokës.	Jo sepse toka bujqësore nuk është afër objektit.
1.4	Investigime para fazës ndërtimore si shpime për marrjen e mostrave, provat e tokës, dheut?	Po.	Mund të merren mostra toke për analizë me të thelluar.	Jo sdo këtë ndikim të mëvonshëm pasi ska toke bujqësore rreth tij.
1.5	Punime ndërtimi?	Po.	Germimet për inerte.	Sistemimi i terreneve të germuara, parandalimi i rreshqitjeve.
1.6	Punime prishje?	Jo.	Do këtë punime terreni dhe germime.	Jo sdo këtë ndikim në mjedis, sistemime dherash, kanalesh, prita terrenesh, por jo prishje tipike ndertesash.
1.7	Kantieri të përkohshme që përdoren për punime ndërtimi ose strehimi për punëtorët e ndërtimit?	Jo.	Nuk do krijohen kantieri të përkohshme. (kapanone)	S'ka ndikim

1.8	Punime mbitokësore, struktura ose punime të tokës përfshirë struktura lineare, ekskavime, gërmime ose mbushje të tyre?	Po.	Po. Ka krijim strukturash te tilla por jo ndikues per mjedisin.	Ska ndikim negativ krijimi i ketyre strukturave.
1.9	Punime nëntokësore duke përfshirë miniera apo tunele?	Jo.	Po mund te perfishihen punime te tilla.	Jo.
1.10	Punime bonifikuese?	Jo.	Jo. Ska punime te tilla.	Jo.
1.11	Gërmime për hapje kanalesh?	Po.	Po.	Jo ska ndikim.
1.12	Struktura bregdetare si diga, skela?	Jo.	Jo. Ska punime te tilla, pasi eshte ekzistuese.	Jo.
1.13	Struktura në det?	Jo.	Jo. Ska punime te tilla.	Jo.
1.14	Procese të ndryshme prodhimi?	Jo.	Jo. Ska punime te tilla.	Jo.
1.15	Mjedise për magazinimin e mallrave dhe materialeve të ndryshme?	Jo.		jo
1.16	Impiante për trajtimin ose depozitimin e mbetjeve të ngurta ose shkarkimeve të lëngëta?	Jo.	Jo. Ska punime te tilla.	Jo.
1.17	Objekte për strehim afatgjatë të punëtorëve të shfrytëzimit?	Jo.	Jo. Ska punime te tilla.	Jo.
1.18	Rrugë e re, trafik detar ose hekurudhor gjatë fazës së ndërtimit ose shfrytëzimit?	Po.	Do hapen segmente rrugore te perkohshme	Ka ndikim por ky eshte i perkohshem. Gjendja do kthehet ne ate te meparshmen.
1.19	Rrugë e re, hekurudhore, ajrore, ujore ose infrastruktura të tjera	Jo.	Jo. Ska punime te tilla.	Jo.

	transporti përfshirë dhe rrugë e stacione te reja ose te alteruara, porte, aeroporte, etj?			
1.20	Mbyllje apo devijim i rrugëve ekzistuese ose i infrastrukturës që çon në ndryshime në lëvizjet e trafikut?	Jo.	Jo. Ska punime te tilla.	Jo.
1.21	Rezervuarë, argjinatura, kanale nëntokësorë, rregullime apo ndryshime të tjera në hidrologjinë e rrjedhave ujore apo akuifereve?	Jo		Jo
1.22	Ndërprerje të rrymave.	Jo.	Jo. Ska ndikime te tilla.	Jo.
1.23	Nxjerrje ose transferim të ujit nga nëntoka ose sipërfaqet ujore?	Jo.	jo.	jo
1.24	Ndryshime ne trupat ujqorë ose ne sipërfaqet e tokes që ndikojnë në drenazhimin ose largimin e ujërave?	Jo.	Jo. Ska punime te tilla.	Jo.
1.25	Transportin e personelit ose materialeve të ndërtimit, shfrytëzimit ose mbeturinave të veprimtarisë?	Po.	Punonjesit do transportohen me mjetet motorrike po ashtu dhe mbeturinat.	Numer i vogel punonjesish transportohen pasi te tjeret jane vendas.
1.26	Punime afatgjata zmontimi, për nxjerrjen e mbeturinave të veprimtarisë ose punime restauruese?	Jo.	Jo. Ska punime te tilla.	Jo.
1.27	Veprimtari gjatë ndryshimit të destinacionit që mund të kenë një ndikim në mjedis?	Jo.	Jo. Ska punime te tilla.	Jo.

1.28	Hyrjen e njerëzve në një zonë perkohësisht ose në mënyrë të vazhdueshme?	Jo.	Jo. Ska veprime te tilla.	Jo.
1.29	Futjen për kultivim të specieve jovendase?	Jo.	Jo. Ska punime te tilla.	Jo.
1.30	Humbjen e specieve vendase ose diversitetit gjenetik?	Jo.	Jo	Jo
1.31	Ndonjë veprim tjetër?	Po.	Do mbillen bime vendase ne zona perreth , ku jane te zhveshura ne rekuperim me sasine e sipërfaqes qe do shfrytezohet	Ndikimi ne mjedis do jete i perkohshem pasi sasia qe do zhvishet do mbillet ne zona te zhveshura me po te njejten bimesi vendase.
2. A do të përdoren gjatë fazës së ndërtimit dhe shfrytëzimit të projektit burimet natyrore të tilla si toka, uji, materiale ose energji, ndonjë nga burimet që janë të parinovueshme ose të kufizuara?				
2.1	Tokë veçanërisht e varfër apo toka bujqësore?	Po.	Toka eshte bujqesore dhe e pasur me elemente organike.	Ka ndikim ne bimesi por edhe ne toke pasi kjo eshte toke bujqesore.
2.2	Uji?	Jo.	JO	JO
2.3	Minerale?	Jo.	Jo. Ska ndikime te tilla.	Jo.
Pyetje që duhet të mbahen parasysht gjatë përzgjedhjes				
2.4	Grumbullime lëndësh ndërtimi (zhavorre, etj)	Po.	Do grumbullohet sasia e nevojshme per ndertimin e pritave	Ndikimi eshte i paperfillshem pasi kjo sasi do hidhet ne vendet ku do vendosen pritrat.

2.5	Pyje dhe lende drusore	Jo.	Ska prerje druresh (pyjesh) per lende drusore.	Jo ska ndikim te tille ne mjedis.
2.6	Energjia përfshirë elektricitetin dhe lendet djegese?	Jo.	Nuk nevojitet energji e tille pasi sigurohet ne vend.	Jo ska ndikim ne mjedis nga keto energji.
2.7	Ndonjë burim tjetër?	Jo.	Ska burime te tjera.	Jo.
3. A do të përfshijë projekti përdorimin, ruajtjen, transportin, përpunimin dhe prodhimin e substancave ose materialeve që mund të jenë të dëmshme për shëndetin e njerëzve ose mjedisin dhe që rrisin shqetësimin mbi rreziqet aktuale dhe të mundshme në shëndetin e njerëzve.				
3.1	A parashikon projekti përdorimin e substancave ose materialeve që janë të rrezikshme ose toksike për shëndetin e njeriut dhe mjedisin (florën,faunën, furnizimin me ujë)?	Jo.	Nuk eshte e nevojshme perdorimi i substancave toksike apo materialeve te rrezikshme per shendetin e njeriut dhe mjedisit.	Jo.
3.2	Do të rezultojë projekti në ndryshime me shfaqje sëmundjesh ose me efekt në vektorët e sëmundjeve (p.sh. sëmundje që vijnë nga insektet ose infektimet e ujërave)?	Jo.	Jo ska shfaqje te tilla semundjesh vektoriale pasi ujrart nuk infektohen.	Jo.
3.3	Do të ndikojë projekti në mirëqenien e njerëzve psh. duke ndryshuar kushtet e jetesës?	Po.	Po do punesohen per banoret e zones per zbatimin e projektit	Rritja e cilesise se jeteses rrit cilesine e mjedisit.
3.4	A ka grupe njerezish (veçanërisht të ndjeshëm) që mund të ndikohen	Jo.	Jo. Ska punime te tilla.	Jo.

	nga projekti p.sh pacientët e spitaleve, të moshuarit?			
3.5	Shkaqe të tjera ?	Jo.	Jo. Ska shkaqe te tjera.	Jo.
4. A do të prodhohen mbeturina të ngurta nga projekti, gjatë ndërtimit, shfrytëzimit ose nxjerrjes jashtë funksionit?				
4.1	Mbeturina dherash, zhavorri ose minierash?	Jo.	Po. Ka depozitime te tilla, por do sistemohen.	Jo.
4.2	Mbetje urbane (shtëpiake dhe /ose nga tregtia)	Jo.	Jo. Ska mbetje te tilla.	Jo.
4.3	Mbetje të rrezikshme ose toksike (përfshi mbetjet radioaktive)	Jo.	Jo. Ska perdorime te tilla.	Jo.
4.4	Mbetje te tjera të proceseve industriale?	Jo.	Jo. Ska procese te tilla.	Jo.
4.5	Produkte shtesë?	Jo.	Jo. Ska produkte shtese.	Jo.
4.6	Ujëra të zeza ose llumra të tjera nga trajtimet e shkarkimeve të lëngëta?	Po.	Po ka prodhime te ujrave te zeza por do sistemohen.	Sasia e tyre e paperfillshme nuk ndikon ne mjedis
4.7	Mbetjet nga ndërtimet ose shembjet?	Jo.	Jo. Ska punime te tilla.	Jo.
4.8	Mbeturina makinerish ose pajisjesh?	Jo.	Jo. Ska punime te tilla.	Jo.
Pyetje që duhet të mbahen parasysh gjatë përzgjedhjes				
4.9	Toka të ndotura ose materiale të tjera?	Jo.	Ska materiale te tilla.	Jo.
4.1.	Mbetje bujqësore?	Jo.	Jo. Ska pmbetje te tilla.	Jo.

4.11	Mbetje te tjera të ngurta?	Jo.	Jo. Ska mbetje te tilla.	Jo.
5. A do të shkarkohen ndotës në ajër ose çdo substancë tjetër e rrezikshme toksike ose e dëmshme për shëndetin nga projekti ?				
5.1	Shkarkime nga djegjet e karburanteve fosile nga burime stacionare ose të lëvizshme?	Po.	Ka perdorim te lendes djegese nga makinerite gjate fazes se ndertimit.	Koha e shkurter e perdorimit e ben te paperfillshme per zonen.
5.2	Shkarkime nga proceset prodhuese?	Jo.	Ska shkarkime nga ky proces.	Jo.
5.3	Shkarkime nga përpunimi i materialeve përfshi depozitimn ose transportin e tyre?	Jo.	Ska shkarkime te tilla pasi sasia e perpunuar do perdoret.	Jo.
5.4	Shkarkime nga aktivitetet e ndërtimit përfshi impiantet dhe pajisjet?	JO		JO
5.5	Mbetje ose erëra të këqia nga përpunimi i materialeve, përfshi materialet e ndërtimit, ujërat e zeza dhe mbetjet?	Jo.	Ska mbetje qe shkaktjne erera te keqia.	Jo.
5.6	Shkarkime nga inceneratorët e plehrave?	Jo.	Pastrimi i cdo ditshem eleminon cdo ere te mundeshme.	Ska erera nga keto mjete dhe perdorime.
5.7	Shkarkime nga djegia e mbetjeve në ajër të hapur (psh. materiale nga prerjet e drurëve, mbetje ndërtimi)?	Jo.	Ska djegie te tyre.	Jo.
5.8	Shkarkime nga burime te tjera?	Jo.	Ska burime te tjera shkarkuese.	Jo.

6. A do shkaktojë projekti zhurma dhe vibracione ose emetim të dritës, energjisë termike ose rrezatim elektromagnetik?				
6.1	Nga puna e pajisjeve si psh. motora, impiante ventilimi, thërmues guri?	Po.	Zhurmat do shkarkohen gjate kohes se ndertimit nga mjetet levizese.	Do merren masat per zvogelimin deri ne eleminim te tyre.
6.2	Nga procese industriale ose të ngjashme?	Jo.	Ska procese industriale.	Jo.
6.3	Nga ndërtime apo prishje?	Po.	Ka zhurma gjate fazes se ndertimit.	Te paperfillshme.
6.4	Nga plasje ose futje pilotash?	Jo.	Ska perdorime te tilla.	Jo pasi ska perdorim te lendeve plasese.
6.5	Nga trafiku gjatë ndërtimit ose shfrytëzimit ?	Po.	Ka zhurma nga trafiku gjate ndertimit.	Nuk ndikojne ne mjedis keto zhurma gjate perdorimit.
6.6	Nga sistemet e ndriçimit ose ftohjes?	Po.	Sistemet e ftohjes se transformatoreve.	Te paperfillshme ne zhurme.
6.7	Nga burimet e rrezatimit elektromagnetik (merr në konsideratë efektet mbi pajisjet e ndjeshme në afërsi ashtu si dhe për njerëzit)?	Po.	Ka krijim te fushes elektromagnetike si rezultat i fushes magnetike te tensionit.	Ska ndikim me mjedisin ndersa me popullaten eshte ne distance te konsiderueshme.
6.8	Nga çdo burim tjetër?	Jo.	Ska burime te tjera.	Jo.
7. A do të çojë projekti në rreziqe të ndotjes së tokës ose ujit nga shkarkimet e ndotësve në tokë ose në kanalizimet e ujërave të bardha dhe të zeza, ujërat sipërfaqësorë, ujërat nëntokësorë, ujërat bregdetare ose në det?				
7.1	Nga përpunimi, depozitimi, përdorimi ose shkarkimi i	Jo.	Ska perdorime te tilla.	Jo.

	materialeve të rrezikshme ose toksike?			
7.2	Nga shkarkimet e ujërave të zeza ose rrjedhjeve të tjera (të trajtuara ose të patrajtuara) në ujë ose në tokë?	Jo.	Sdo kete shkaktime te tilla rreziku nga ujerat e zeza.	Jo, ska rrezik nga keto te fundit.
7.3	Depozitimi i ndotësve të shkarkuar në ajër, në ujë osë në tokë?	Jo.	Depoziton sasi (N) dhe rekuperon sasi te madhe (O2), (CO2)	Depozitim i azotit dhe rekuperim i O2, CO2, SO2
7.4	Nga çdo burim tjetër?	Jo.	Ska burime te tjera.	Ska burime te tjera.
7.5	A ka rrezik të ndonjë akumulimi afatgjatë të ndotësve në mjedis nga këto burime?	Jo.	JO	JO
8.Ekziston rreziku i aksidenteve gjatë ndërtimit apo shfrytëzimit të projektit që mund të ndikojë në shëndetin e njerëzve apo mjedis?				
8.1	Nga shpërthime, zjarre, nxjerrje etj. nga depozitimi, përdorimi ose prodhimi i substancave të rrezikshme ose toksike?	Jo.	Ska rrezik zjarri e aq me teper lende djegese apo toksike.	Jo ska ndikime ne mjedis nga keto lende.
8.2	Nga ngjarje që kapërcejnë kufijtë e mbrojtjes normale të mjedisit, psh dëmtimi i sistemit të kontrollit të ndotjes?	Jo.	Ska asnje arsye qe te kalohet kufiri normal i mbrojtjes se mjedisit.	Jo, ska efekte te tilla ne mjedis.
8.3	Nga ndonjë shkak tjetër?	Jo.	Ska shkaqe te tjera.	Jo.
8.4	Mund të ndikohet projekti nga fatkeqësi natyrore që shkaktojnë dëme për mjedisin (si përmytje, tërmete, shkarje dheu, etj) ?	Jo.	Ska pasur lekundje sizmike apo shkaqe te ndryshme natyrore qe mund te vleresohen per	Jo.

			ndikimin e tyre ne ndertim.	
9. A rezulton projekti në ndryshime sociale, p. sh. në demografi, mënyrë tradicionale jetese, punësim?				
9.1	Ndryshime në madhësinë e popullsisë, moshën, strukturën, grupet sociale etj.	Po.	Mund te coje ne rritjen e popullsisë si shkak i rritjes se nivelit jetik.	Rritja e nivelit jetik permireson nivelin e mbrojtjes per mjedisin.
9.2	Nga strehimi i njerëzve apo prishja e shtëpive, mjediseve të komunitetit si shkolla, spitale, mjedise sociale, etj.	Jo.	Ska prishje apo krijime strukturash te ndertuara me pare.	Ska ndikim ne mjedis persa u perket ketyre objekteve.
9.3	Nëpërmjet migrimit të banorëve të rinj ose krijimit të komuniteteve të reja?	Jo.	Komunitetet qe ekzistojne mund te zgjerohen dhe rriten por jo te migrojne.	Ska ndikime ne mjedis persa i perket migrimit pasi ky fenomen nuk ekziston.
9.4	Nga realizimi i kërkesave në rritje për mjedise e shërbime sociale si strehimi, arsimit, shëndeti?	Po.	Me rritjen e nivelit jetik dhe aktoret perberes rriten ne cilesi dhe sasi.	Ska ndikime negative ne mjedis.
9.5	Nga krijimi i vendeve të punës gjatë ndërtimit ose shfrytëzimit apo humbjes së vendeve të punës me pasoja në papunësi dhe ekonomi?	Po.	Ka efekt pozitiv persa i perket krijimit te vendeve te reja te punes.	Ska ndikim negativ nga ky punesim.
9.6	Ndonjë shkak tjetër?	Jo.	Ska shkaqe te tjera.	Jo.
10. A do çojë projekti në një presion për zhvillime të mëtejshme që mund të kenë një ndikim të rëndësishëm në mjedis, për shembull më shumë banesa, rrugë të reja, industri ose veprimtari të tjera mbështetëse, etj.?				
10.1	A do të çojë projekti në presione për zhvillime të mëtejshme që do të ketë ndikim të caktuar në mjedis	Po.	Mund te kete por ka banesa bosh ekzistuese.	Ska efekte negative persa i perket rritjes se popullates, industria nuk

	si më shumë strehim, rrugë të reja, industri apo shërbime publike mbështetëse të reja			parashikohet të jete aktive ne kete zone.
10.2	A do të çojë projekti në zhvillimin e mjedisve mbështetëse, në zhvillime ndihmëse ose zhvillime të nxitura nga projekti që mund të ketë ndikim në mjedis, p.sh: 1. infrastrukturë mbështetëse (rrugë, furnizim me energji elektrike, trajtim i mbeturinave ose ujërave të përdorue, etj) 2. zhvillim i strehimit 3. industri nxjerrëse (ekstraktuese), 4. industri furnizuese, 5. tjetër?	Po	Do kete rritje te popullsise por jo te numrit te banesave. Industri nxjerrëse ska patur. Industri furnizuese ka por mund te perforcihen, keto mund te jete ekonomi private te vogla ne sasi sic eshte ajo e peshkimit dhe kultivimit te peshkut ne basen.	Ndikime negative ska ne lidhje me projektin qe do ndertohe. Autoritetet mjedisore rajonale vleresojne me tej cdo industri shtese ne kete zone.
10.3	A do të çojë projekti në një ripërdorim të kantierit mbas shfrytëzimit të tij që do të ketë një ndikim në mjedis?	Jo.	Sdo kete perdorim te kantierit mbas ketij objekti, makinerite do jene te kontraktuara.	Ska efekte negative ne mjedis nga ky proces.
10.4	A do të çojë projekti në krijimin e një precedenti për zhvillime të mëvonshme?	Jo.	Sdo kete asnje precedent te mundshem te parashikuar apo menduar qe mund te coje ne ndalimin e mevonshem te zones.	Ska efekte negative ne mjedis ne kete zone.
10.5	A do të ketë projekti pasoja kumulative për shkak të afërsisë me projekte të tjera ekzistues ose të planifikuar e me pasoja të ngjashme?	Jo.	Ska projekte te tjera ne afersi dhe si rezultat ska as efekte kumulative.	Ska ndikime te kesaj natyre ne mjedis per kete zone.

- *Lloji i ndikimeve te indetifikuara (direkte dhe jo indirekte)*

Nga vleresmi i veçorive kryesore te projektit, dhe me investigimet ne zonen e parashikuar per ndertimin pritave ne Perroin e lekbibajt eshte bere identifikimi dhe vleresimi i ndikimeve te mundeshme ne mjedis. Ne perputhje me Udhezimin "Per miratimin e metodologjise se vleresimit paraprak te ndikimit ne mjedis te nje veprimtarie" me keto identifikime dhe vleresime eshte plotesuar tabela I e Aneksit II te ketij udhezimi per te analizuar ne menyre te detajuar vleresimet sasiore te ndikimeve ne mjedis nga zbatimi I ketij projekti

**IDENTIFIKIMI I NDIKIMEVE NE MJEDIS NGA ZBATIMI I PROJEKTIT SË PËRROIT
Lekbibajt (Mertirit).**

Nr	Pyetje qe konsiderohen ne fazen e perzgjedhjes	Po /Jo	Cilet elemente te Mjedisit mund te ndikojne e si?	Do te jete ndikimi Domethenes ne mjedis?Pse?
1 A do te perfshije ndertimi,operimi ose mbyllja e vepimtarise dhe montimi I teknologjise dhe Pajisjeve veprime qe te shkaktojne ndryshime fizike ne topografi,perdorimi toke,ndryshime ne trupat ujore etj?				
1.1	Ndryshimet e perkoheshme ose te perhereshme ne pedorimin e tokes, mbulese netokes ose topografin,duke perfshire ritjen e intensitetit te perdorimit te tokes	Po	Pjesetetokesku dondertohenvepra hidroteknike	Jo
1.2	Pastrimin e tokes ekzistuese,vegjetacionit dhe Ndertimeve ekzistuese?	Jo		
1.3	Krijimin e perdorimeve te reja te tokes?	Jo		
1.4	Investigime para fazesndertimore shpime Per marrjene mostrave,provat e tokes,dheut?	Po	Pjesetetokesku dondertohenveprat hidroteknike	Jo
1.5	Punimendertimi?	Po	Ndertimiveprave hidroteknike	Jo(nuk do kete Ndikim domethenes)
1.6	Punimeprishjeje?	Jo		

1.7	Kantiereteperkoheshmepunimendertimi osestrehimiperpunetoret?	Po	Ambienteshebimi perpunetoret	Jo
1.8	Punimembitokesore,strukturaosepunimete tokes,germimiosembushje?	Po	Punime mbitokesore	Jo(nuk do kete Ndikim domethenes)
1.9	Punimenentokesore,minieraosetunele?	Jo		
1.10	Punime bonifikuese?	Jo		
1.11	Germime per hapje kanalesh?	Po	Pjese te tokes Kanali derivacionit	Jo(nuk do kete Ndikim domethenes)

1.12	Struktura bregdetare,si diga,skela?	Jo		
1.13	Struktura ne det?	Jo		
1.14	Procese te ndryshme prodhimi?	Jo		
1.15	Mjedise per magazinim te mallrave e materialeve te ndryshme?	Po	Nuk do kete Ndikim ne mjedis	Jo (do perdoren ambiente ekzistuese)
1.16	Impiante per trajtimin ose depozitimn e mbetjeve te ngurta e te lengshme?	Jo		
1.17	Objekte per strehim te punetoreve te shfrytezimit?	Jo		
1.18	Ruge e re,hekurudhe,trafik detar,gjate fazes se ndertimit e shfrytezimit?	Jo		
1.19	Ruge e re,hekurudhe,ajrore,ujore ose te tjera, perfshire dhe rruge e stacione te reja ose te alternuara porte e aeroporte?	Jo		
1.20	Mbyllje apo devijimi rrugeve ekzistuese qe con ne ndryshime ne levizjet e trafikut?	Jo		
1.21	Linja e tubacionet e reja te transmetimit?	Jo		
1.22	Rezervuar,argjinatura, kanale nentokesore,rregullime apo ndryshime te tjera ne hidrologjine e rrjedhave ujore apo akuifereve?	Po	Rjedha e lumit	Jo
1.23	Ndeprerje te rrymave?	Jo		

1.24	Nxjerje ose transferim te ujit nga nentoka ose siperfaqet ujore?	Po	Rjedha e lumit	Jo
1.25	Ndryshime ne trupat ujore ose siperfaqe te tokes qe ndikojne ne largimin e ujrave?	Jo		
1.26	Transportin e personelit e materialeve te ndertimit,shfrytezimit e mbeturinave?	Po	Nuk do kene Ndikim mjedisor	Jo(nuk ka ndikim domethenes)
1.27	Punime afatgjata cmontimi,nxjerje ne Mbeturinave ose punime restauruese?	Jo		
1.28	Veprimtari gjate ndryshimit te destinacionit qe Mund te kene ndikim ne mjedis?	Jo		
1.29	Hyrjen e njerezve ne nje zone perkohesisht ose ne menyre te vazhdueshme?	Po	Nuk do kete Ndikim mjedisor	Jo (lidhet me aktivitetin ndertues)
1.30	Futjen per kultivim te specieve jo vendase?	Jo		
1.31	Humbja e specieve vendase/ Diversitet gjenetik?	Jo		
1.32	Ndonje veprim tjeter?	Jo		
2.A do perdoren gjate fazes se ndertimit dhe shfrytezimit te projektit burimet natyrore te tilla si:toka,uji,material ose energji,ndonje nga burimet qe jane te parinovueshme ose te kufizuara?				
2.1	Toke vecanerisht e varfer apo toke bujqesore?	Jo		
2.2	Uji?	Po	Nuk do kete Ndikim mjedisor	Jo(sasi e paket uji Per prodhim betoni)
2.3	Minerale?	Jo		
Pyetje qe duhet te mbahen parasysh gjate perzgjedhjes				

2.4	Grumbullim e lendesh ndertimi (zhavore etj)	Po	Nuk do kete Ndikim mjedisor	Jo (pas ndertimit do rehabilitohet toka e perdorur per grumbullim inertesh)
2.5	Pyje dhe lende drusore	Jo		
2.6	Energji,elektrike apo lende djegese?	Po	Nuk do kene Ndikim mjedisor	Jo(energji elektrike Do meret nga rrjeti ekzistues)
2.7	Ndonje burim tjeter?	Jo		

3.A do te perfshije projekti perdorimin,ruajtjen,transportin,perpunimin dhe prodhimin e Substancave ose materialeve qe mund te jene te demshem per shendetin e njerezve ose mjedisin dhe qe risin shqetesimin mbi rreziqet aktuale dhe te mundshme ne shendetin e njerezve?				
3.1	A parashikon projekti perdorimin e substancave ose materialeve te rrezikshme ose toksike per njerezit dhe mjedisin?	Jo		
3.2	Do rezultojte projekti ne ndryshime me shfaqje semundjesh ose efekt ne vektore te semundjeve	Jo		
3.3	Do ndikojte projekti ne mireqenien e njerezve ?	Po	Impakt pozitiv	Hapen vende pune
3.4	A ka grupe njerezish qe mund te ndikohen nga projekti,p.sh,tesemuret apo te moshuarit?	Jo		
3.5	Shkaqe te tjera?	Jo		
4.Do te prodhohen mbeturina te ngurta,gjate ndertimit,shfrytezimit ose nxjerje jashte funksioni?				
4.1	Mbeturina dherash zhavori ose minierash?	Po	Nuk do kene Ndikim mjedisor	Jo(pas ndertimit do Rehabilitohet toka e perdorur per grumbullim inertesh)
4.2	Mbetje urbane (shtepiake ose tregetia)?	Jo		
4.3	Mbetjet e rrezikshme e toksike apo radioaktive?	Jo		
4.4	Mbetjet e tjera te proceseve industriale?	Jo		
4.5	Produkte shtese?	Jo		
4.6	Ujrat e zeza ose llumrat e tjera nga trajtimet e shkarkimeve te lengeta?	Jo		
4.7	Mbetjet nga ndertimet ose shembjet?	Po	Nuk do kene Ndikime mjedisor	Jo(pas ndertimit do Rehabilitohet toka e perdorur per grumbullim inertesh)
4.8	Mbeturina makinash ose pajisjesh?	Jo		
Pyetje qe duhet te mbahen parasysh gjate perzgjedhjes				
4.9	Tokat e ndotura ose materialet e tjera?	Jo		
4.10	Mbetje bujqesore?	Jo		
4.11	Mbetje te tjera te ngurta?	Jo		
5.A do te shkarkohen ndotes ne ajer ose cdo substance tjeter e rrezikshme toksike apo e demshme per shendetin nga projekti?				
5.1	Shkarkime nga djegie te karburanteve nga burime stacionare ose te levizshme?	Jo		
5.2	Shkarkimengaprocesetprodhuese?	Jo		

5.3	Shkarkimengaperpunimiimaterialeve,perfshi depozitiminosetransportin?	Jo		
5.4	Shkarkime nga aktiviteti I ndertimit perfshi Impiantet dhe pajisjet?	Jo		
5.5	Mbetje ose erera sulmuese nga perpunimi i Materialeve te ndertimit,ujrat e zeza e mbetjet?	Jo		
5.6	Shkarkime nga inceneratore te plehrave?	Jo		
5.7	Shkarkime nga djegjija e mbetjeve ne ajer?	Jo		
5.8	Shkarkime nga burime te tjera?	Jo		
6.A do te shkakoje projekti zhurma dhe vibracione ose emetime te drites,energjise termike ose Rrezatim elektromanjetik?				
6.1	Nga puna e paisjeve si:motora, franto,ventilus?	Po	Nuk do kete Ndikime mjedisore	Jo (punimet do kryhen larg qendrave te banuara)
6.2	Nga procese industriale apo te ngjashme?	Jo		
6.3	Nga ndertime apo prishje?	Po	Nuk do kete ndikime mjedisore	Jo(punimet do kryhen larg qendrave te banuara)
6.4	Nga plasje apo futje pilotash	Jo		Jo
6.5	Nga trafiku gjate ndertimit ose shfrytezimit?	po	Nuk do kete Ndikime mjedisore	Jo (punimet do kryhen largqendrave te banuara)
6.6	Nga procese te ndricimit ose ftohjes?	Jo		
6.7	Nga burimet e rrezatimit elektromanjetik (efektet Mbi pajisjet dhe njerezit)?	Po	Nuk do kete Ndikime mjedisore	Jo (linjat do ndertohen larg qendrave te banuara)
6.8	Nga cdo burim tjeter?	Jo		
7.A do coje projektin e rreziqet e ndotjes tokes ose ujit nga shkarkimet e ndotesave ne token e Kanalizime te ujrave te bardha dhe te zeza,ujrat siperfaqesor,nentokesor,bregdetare ose ne det?				
7.1	Nga perpunimi,depozitimi,perdorimi ose Shkarkim I materialeve te rrezikshme e toksike?	Jo		
7.2	Nga shkarkimet e ujrave te zeza ose rjedhjeve Te tjera(trajtuara e patrajtuara)ne uje ose toke?	Jo		
7.3	Depozitimi I ndotesve te shkarkuar ne ajer,uje ose toke?	Jo		
7.4	Nga cdo burim tjeter?	Jo		
7.5	A karrezik tendonje akumulimi afatgjate te Ndotsve ne mjedis nga keto burime?	Jo		
8.Ekziston rreziku I aksidenteve gjate ndertimit apo shfrytezimit te projektit qe mund te ndikojne ne shendetin e njerezve apo mjedisin?				

8.1	Nga shperthime,zjarre,nxjerje etj.nga depozitimi,perdorimi e prodhimi I substancave te rezikshme e toksike?	Jo		
8.2	Nga ngjarje qe kapercenje kufijte e mbrojtjes normale te mjedisit,psh.demtimi I sistemit te kontrollit te ndotjes?	Jo		
8.3	Nga ndonje shkak tjeter?	Jo		
8.4	Mund te ndikohet projekti nga fatkeqesi natyrore qe shkaktojne deme per mjedisin(permbytyje, termete,shkarje dheu etj.)?	Jo		
9.A rezulton projekti me ndryshime sociale,si:demografi,menyre tradicionale jetese, punesim?				
9.1	Ndryshime ne madhesine e popullsisë, moshen,strukturen,grupet sociale etj.?	Jo		
9.2	Nga strehimi I njerezve apo prishja e shtepive,mjediseve te komunitetit,si shkolla,spitale,mjedise sociale?	Jo		
9.3	Nepermjet migrimit te banoreve te rinj ose krijimit te komuniteteve te reja?	Jo		
9.4	Nga realizimi I kerkesave ne ritje per mjedise e sherbime sociale,si strehim,arsim,shendet?	Jo		

9.5	Nga krijimi I vendeve te punes gjate ndertimit ose shfrytezimit apo humbjes se vendeve te punes me pasoja ne papunesi e ekonomi?	Po	Impakt pozitiv	Impakt pozitiv nga hapja e vendeve te punes
9.6	Ndonje shkak tjeter?	Jo		
10.A do te coje projekti ne presion per zhvillime te metejshme qe mund te kene ndikim te rendesishem ne mjedis,si me shume banesa,rruge te reja industri apo veprimtari te tjera?				
10.1	A do te coje projekti ne presione per zhvillime te metejshme qe do te kete ndikim te caktuar ne mjedis,si:me shume strehim,rruget e reja,industri,sherbime publike mbeshtetese te reja?	Po		

10.2	A do te coje projekti ne zhvillimin e mjediseve mbeshtetese,ne zhvillime ndihmese ose zhvillime te nxitura nga projekti qe mund te kete ndikim nemjedis si: 1. infrastructure mbeshtetese (rruge,furnizim me energji elektrike,trajtim te mbetjeve ose ujrave te perdorura etj.) 2. Zhvillim I strehimit; 3.industri nxjeresë (ekstraktuese); 4. industri funizuese;	Jo		
10.3	A do te coje projekti ne nje riperdorim te kantierit pas shfrytezimit te tij qe do te kete nje ndikim ne mjedis?	Jo	Nuk do te ndertohej	Nuk ka ndikim ne mjedis

- *Mundesia e zbutjes se ndikimeve dhe argumentimet perkatese nese per ndikime te caktuara nuk mund te merren masa zbutese.*

FAZA ZBUTËSE GJATË NDËRTIMIT

Aktiviteti	Efektet potenciale	Plani i zvogëlimit	Përgjegjësitë
Vendi i punës i paster dhe i sistemuar	Mungesë koshash, vend depozitim mbeturinash	Koshat do të vendosen ne territorin e punës.	Kompania

Vendi i punës i pastër dhe i sistemuar	Ndërhyrja në drenazhimin e tokës dhe të uljes së erozionit	Shkallëzimi final i vendit do të lehtësojë punën dhe do të smangë përmytjet. Për mbrojtjen nga erozioni, do të bëhet një plan drenazhimi. Rrethimi dhe zvogëlimi i këndeve të rreshqitjes do të minimizojë erozionin e tokës gjatë ndërtimit	Kompania
Vendi i punës i pastër dhe i sistemuar	Zhurma nga pajisjet	Pajisjet e ndërtimit duhet të jenë sipas Standarteve të Komunitetit Europian 2000/14/EC të Majit 2000. Ky orientim duhet të aplikohet për zbatim, tek prodhuesit e pajisjeve që punojnë me zhurmë. Gjatë kohës së pushimit dhe natës, zhurma duhet të minimizohet. Të gjitha pajisjet duhet të mbahen në kushte të mira pune.	Kompania
Përmirësimi i vendit të punës dhe të rrugëve	Pluhuri	Vaditja e sipërfaqeve të vendit të punës, minimizon pluhurin. Të gjitha pajisjet duhet të mbahen në kushte të mira pune.	Kompania
Kullimi	Ndotja nga mbetjet	Atje ku gërmimet kërkojnë kullimin, uji i tepërt duhet që të inspektohet për përmbajtje ndotësish, përpara derdhjes në sistemin e kullimit. Uji i ndotur nga vajrat do të trajtohet përpara derdhjes, ku do të dërgohet në ndarësin e vajit/ujit (OWS).	Kompania
Vendndodhja e territorit të marrë	Konfliktet me përdoruesin aktual të tokës	Zona e marrë duhet që të shmangë sipërfaqet bujqësore.	Kompania

Vendndodhja e territorit të marrë	Problemet me komunitetin	Të gjitha lejet dhe aprovimet duhet të merren nga autoritetet e duhura përpara operimit në vend.	Kompania
Vendndodhja e territorit të marrë	Sipërfaqet e zëna me aktivitet	Sipërfaqet e marra duhet të ripunohen për tu përzier me ambientin përreth. Ribimësimi duhet të bëhet në përputhje me bimësinë locale.	Kompania
Caktimi i vendit për materialet e gërmuara, nëse është e nevojshme	Ndërhyrja në kullimet natyrale	Përcaktimi i materialeve të domosdoshme dhe minimizimi i tepricave (nga planifikimi rigoroz), çon në përdorimin efektiv dhe marrjen vetëm atë që duhet.	Kompania
Caktimi i vendit për materialet e gërmuara, nëse është e nevojshme	Shqetësimet me tokën	Autoritetet lokale duhet të aprovojnë vendodhjen e përcaktuar. Ata, nuk duhet të ndërhyjnë me tokën lokale në përdorim. Të zhvillohet një bimësi në harmoni me atë lokalën. Të gjitha pjerrësitë dhe vendet e punës të kthehen në kushte të qëndrueshme.	Kompania
Ndërlidhja e sistemit të transmetimit	Shqetësimet me tokën	Sasia e tokës që do të përdoret për ndërlidhjen e transmetimit duhet të minimizohet. Për tokat private duhet të ndiqen procedurat që bazohen në: Ligjin Shqiptar Nr.8561 datë 22/12/1999; Dekretin e Qeverisë Nr.125 datë 23/03/2000 Dekretin e Qeverisë Nr.147 datë 31/03/2000	Kompania
Sigurimi i ujit të pijshëm	Zvogëlimi i furnizimit me ujë në	Furnizimi me ujë që do të përdoret në ndërtimin e veprës gjeneruese, duhet të	Kompania

	zonat e banuara	monitorohet për tu siguruar se ai nuk ndikon në ujërat e tjerë në këtë teritor.	
Burimet e agregatit	Zvogëlimi i burimeve lokale	Nuk do të ketë burime të tjera. Do të përdoren guroret ekzistuese	Kompania
Vepra beton dhe asfalt	Problemet e zhurmës, pluhurit dhe mbetjes potenciale	Uji i derdhur do të drejtohet në vendodhjen e sistemit të kullimit. Zhurma duhet të kontrollohet e të lejohet deri në një nivel të lejueshëm. Nëse është e nevojshme, duhet të instalohen çantat e ajrit. Specifikimet e ECP duhet të përcaktojnë operimet e lejueshme të vlefshme për pronarin/operuesin.	Kompania
Forca ndërtuese	Fluksi i punëtorëve që krijon presion në familjet e shtëpitë përreth.	Fluksi i të punësuarve nuk duhet ti kalojë 10-20 persona. Punëtorët duhet të jenë banorë të zonës, dhe të transportohen me autobusë deri në vepër. Duhet të ngrihet një qendër e ndihmës së shpejtë për punëtorët në vepër.	Kompania
Shpërndarja e pajisjeve dhe e materialeve	Rritja e trafikut dhe e pluhurit	Shtrimi i segmenteve rrugore brenda dhe përreth veprës do të ketë efekte positive për trafikun lokalë. Gjatë ndërtimit të rrugës, pluhuri do të minimizohet me vaditje të herë pas herëshme. Duhet të sigurohet edhe rrugë këmbësorësh. Shpejtësia në rrugë duhet të kontrollohet për të evituar aksidentet.	Kompania
Vend i përcaktuar për mbeturinat solide	Problemet potenciale të shëndetit	Mbeturinat solide duhet të largohen nga një kontraktor i licencuar.	Kompania

Vend i përcaktuar për mbeturinat e lëngëshme	Ndotja potenciale e ujit	Për trajtimin e ujërave të zeza, duhet të sigurohet një mjet trajtimi në vendin e veprës. Nuk do të lejohet shkarkesë direkte e ujërave të mbetur.	Kompania
Ndërtimi i veprës së marrjes dhe i derdhjes	Problemet e burimeve ujore	E rëndësishme është vendodhja e veprës së marrjes dhe e derdhjes. Mbeturinat nga ndërtimi, nuk do të hidhen në çdo hapësirë e vend.	Kompania
Vendodhja finale	Estetika	Tokat do të gjelbërohen në mënyrën më të mirë të mundëshme	Kompania

MASAT ZBUTËSE GJATË PERIUdhËS SË NDËRTIMIT TË VEPRËS

Veprimtaria	Ndikimet e mundëshme	Masat zbutëse
Menaxhimi i dherave të ndotura	Shqetësime të mundëshme të shëndetit	Dheu i ndotur do të ruhet në mënyrë të sigurtë nën zonë të asfaltuar për të shmangur përhapjen e ndotësve.
Menaxhimi i mbeturinave industriale dhe inerte	Shqetësime të mundëshme të shëndetit	Fraksionizimi i mbeturinave urbane dhe largimi i tyre
Fuqia punëtore për veprim	Fluksi i punëtorëve krijon trysni mbi banesat dhe trafikun	Fluksi i punëtorëve do të jetë i ulët dhe pjesa dërrmuese e tyre do të jetojë në shtëpitë e tyre. Vetëm specialistet do të akomodohen në ambiente të vecanta.
Furnizimi me ujë të pijshëm	Përkeqësim në furnizimin me ujë të komunitetit	Përdorimi i ujit industrial nga burime të ndryshme

Përfundimi i punimeve	Performanca (Shpërndarja e sedimenteve pezull, cilësia e ujit dhe efektet e tërthorta me jetën ujore).	Nivelim dhe gjelbërim i sipërfaqeve të lira të sheshit, si dhe të ambientit përreth.

NDIKIMET NË MJEDIS DHE MASAT ZBUTËSE GJATË SHFRYTËZIMIT

Parametri Mjedisor	Burimi	Rëndësia e përgjithëshme		
		E ulët (U)	E moderuar (M)	E lartë (L)
Ndotja e ujit	Ujra potencialisht të ndotura nga rrjedhja e "shpëlarjes së parë"	U		
Cilësia e ajrit	• Çlirimet VOC • Humbjet e avullit nga mbetjet e depozituara • Motorët e pajisjeve	U U U		
Trafiku	Udhëtimet e kamionëve për ngarkimin dhe prodhimin	U		
Mbeturinat e rrezikëshme	Shkumat e lagura nga impianti ndarës: kimikate/ujë	-		
Mbeturinat e ngurta	Gjatë operimit	U		

- *Zonat e ndjeshme ndaj ndikimeve te projektit si: zona te mbrojtura, habitate, qendra te banuara, burime ujore, zona arkeologjike etj*

Perdorimi tokes

Ndertimi i veprave hidroteknike te liqenit te Komanit, nuk krijon shqetesim per komunitetin perreth, si gjate fazes se ndertimit ashtu dhe ne fazen e shfrytezimit.

Punimet e ndertimit do te vazhdojne per nje periudhe te vogel kohe dhe nuk do te krijohen demtime te tokes. Nuk ka mbetje demtuese ne siperfaqen ku do te vendosen pritat,

Ndikimi ne popullsi

Zbatimi I projektit per ndertimin e pritave ne kete zone nuk ka per te sjelle probleme per komunitetin e kesaj zone. Realizimi i ketij projekti, duke mos patur nevojte per krijimin e nje rezervuari, nuk do te shkaktoje ndryshime ne popullsi te saj, apo zhvendosje te saj per shkak te ketij aktiviteti.

Nderkohe duhet te theksojme qe zbatimi I ketij projekti do te kete avantazhe te medha pasi do te shfrytezohen burimet njerezore te zones per punesim dhe kjo do te ndikojte pozitivisht ne rritjen e te ardhurave, duke zbutur sado pak plagen e papunesise dhe te emigracionit.

Ndikimet ne peisazh

Kemi theksuar se karakteristike e ketij projekti eshte ruajtja dhe mos ndryshimi i peisazhit dhe mjedisit turistik te saj, prandaj peisazhi nuk ka per te patur asnje demtim dhe nuk do te kete nevojte per rigjenerim per periudhen e ndertimit dhe shfrytezimit te ketyre veprave hidroteknike.

Bimet e ujit

Ne zonen ku do te merret uji nuk ka bime uji, per vete morfologjine qe ka lumi, dhe per karakterin abraziv te tij ne zonen ku do merret uji po dhe ne zonen ku do te ndertohen pritat. Nga ky aktivitet nuk do te kete demtime te tyre dhe rrjedhimisht, as masa mbrojtese.

Flora dhe Fauna

Zona sic është përshkruar edhe më lart, nuk është e mbushur me bimësi, pasi kanalet që do kalojnë nëpër formacione shkëmbore nuk demtojnë asgjë. Fauna e zonës, sidomos ajo ujore, nuk pëson ndonjë ndryshim të ndjeshëm nga ky projekt pasi do të shfrytëzohet jo e gjithë prurja ujore e lumit. Rreth 10% e sasisë mesatare të ujërave të rjedhë në shtratin ekzistues të prroit. Aktiviteti i ndërtimit të shfrytëzimit nuk sjell influencë negative në follenizim, shumezim, etj.

Po ashtu edhe fauna karakteristike e zonës është e paprekshme nga ndikimet e ndërtimit dhe shfrytëzimit nuk demton as në lloje e as në numër elementet e flores dhe faunës, si pjesë përbërëse e këtij rajoni.

Humbja dhe demtimi i tipareve gjeologjike, paleontologjike, problemi i mjedisit gjeologjik

Në pikepamje të strukturës gjeologjike dhe pamjes së relievit, kjo zonë nuk ka veçori tipike dalluese dhe nuk ka asnjë arsye të vlerësohet ose të merret parasysh gjatë këtij aktiviteti.

Kjo zonë përben një peisazh të zakonshëm gjeologjiko-gjeomorfologjik, karakteristike të këtij rajoni

13)Ndikimet në mjedisin nderkufitare të projektit.

Ndikime në mjedisin nderkufitar nuk do ketë.

Ndikimet fizike të projektit në ndryshimet topografike të zonës, tokës, etj.

Gjatë të ndërtimit të pritave në perroi në Lekbibajt, do të ketë ndryshime pothuajse të papërfilleshme të topografisë lokale. Në projektet e tij janë parashkruar një rrallë ndërhyrjesh

qe, ne kombinim me masat e tjera suplementare te sistemimit dhe trajtimit, parandalojne erozionin e mundeshem.

14)Ndikimet pozitive ne mjedisin e zones se projektit.

Nga prioritetet te ndikimeve ne mjedis te prezantuara me siper ne menyre te permbledhur jane paraqitur efektet positive te zbatimit te projektit te ndertimit te pritave ne perroin e Lekbibajt

Efektet pozitive

- Ne fazen e ndertimit te vepres do te kete hapje te vendeve te reja te punes
- Ndertimi I pritave do te permiresoje kushtet e jeteses se banoreve te zones
- Me ndertimin e pritave do te kemi permiresim te treguesve cilesore dhe sasiore te furnizimit me energji elektrike te zones dhe te vendit ne teresi
- Largimi I mbetjeve te ngurta nga shtrati I lumit do te permiresoje cilesin e e ujit
- Aktiviteti I ndertimit nuk do t'i shkaktoje ndotje tokes,pasi nuk ka dhe as do te kete shkarkime ne mjedis.
- Nuk do te kemi ndotje te ajrit,sepse gjate punimeve ndertuese do te merren masat perkatese zbutese,ndersa pas perfundimit te pritave zona te ndertimit do te kthehet ne gjendjen normale.
- Zona do te mbetet me po ato funksione per te cilat eshte destinuar dhe nuk do te kete ndryshim te ketij destinacioni.

15) Masat e propozuara per tu mbrojtur nga cdo ndikim negative ne zbatimin e projektit.

Masat zbutese.

ZBUTJA E NDIKIMEVE & MASAT TEKNIKE.

Masat zbutëse për uljen e efekteve negative, janë domosdoshmëri në kushtet aktuale të vënies në punë të veprës dhe që i klasifikojmë:

- Me karakter teknik
- Me karakter organizativ
- Kontrolli dhe monitorimi në kohë

PLANI I ZBUTJES PËR PËRDORIMIN E TOKËS

Ndërtimi i ketyre veprave hidroteknikenuk do të krijojë shqetësime për terrenet rreth e rrotull gjatë procesit të ndërtimit, pasi do të merren masat për objektin në ndërtim. Gjatë kohës së konstruktimit të objektit nuk do të krijohen dëmtime të tokës, pasi nuk krijohen mbetje dëmtuese që të shkarkohen në të, si në sipërfaqen në dispozicion ashtu edhe përreth.

Ky aktivitet kërkon një fokusim të gjerë për zbutjen e ndikimeve negative dhe rritjen e atyre pozitive, jo vetëm në fazat gjatë shfrytëzimit, por edhe më pas, në periudhën e rehabilitimit e pas saj.

ZHURMAT

Zhurmat gjatë procesit të punës së veprës nuk do të jenë të niveleve të ndjeshme për personelin e punësuar dhe as për banoret e zones së banuar përreth. Pajisjet lëvizëse janë jo të pakta në numër dhe me fuqi të lartë, por me konstruksione që garantojnë punë në ekuilibër të plotë. Gjatë procesit të punës do të çlirohet nxehtësi.

PLUHURI

Në këtë kompleks do të jetë prezent ekzistenca e pluhurit, sepse do të ketë operacione pune që do të shkaktojnë pluhura, sic janë zbankimet, transporti i materialeve të ndërtimit.

Aktiviteti	Parametrat e monitoruar	Kostot	Përgjegjësi
Matja e nivelit të zhurmave	Të bëhet një vëzhgim i strukturës së burimeve të zhurmave. Realizimi i një harte të nivelit të zhurmave për objektin në fjalë. Prespektiva e kontigjenteve të popullatës që preken. Dhënia e sygjërimeve për problemet që mund të hasen	Personat të cilët duhet të angazhohen në matje duhet të jenë në profesionet: Njëri fizikant dhe tjetri laborant. Duhet të parashikohet kostoja për automjetin bashkë me karburantin për 7 ditë shërbimi në dispozicion. Faza e dytë: Zhvillimi i matjeve	Kompania
Rezultatet e matjeve të hidhen në një raport niveli të zhurmave të matura	Data, vendi, ora e matjes, përshkrimi i kushteve meteorologjike, shpejtësia dhe drejtimi i erës. Koha e referimit, e observimit dhe e matjes. Zinxhiri i matjeve totale, duke përcaktuar këtu instrumentin e përdorur, gradën e saktësisë relative, çertifikata e vërtetësisë		Kompania

	së tarimit, lloji i destinacionit të objektit për të cilin bëhen matjet, modeli, tipi, dinamika, përgjigja në frekuenca në rast të përdorimit të një sistemi regjistruar ose riprodhuar. • Lista emërore e specialistëve që kanë qenë prezent në matje, si dhe identifikimi dhe firma e specialistëve që kanë bërë matjet.		

Gjatë ndërtimit dhe vënies në punë të veprave sugjerojmë:

- Vendosja e përgjegjësave dhe vendimarrja sipas hierarkisë.
- Trajnime specifike
- Monitorimi i cilësisë së ujit dhe të ajrit
- Kriteri për vendosjen e stacioneve monitoruese
- Metodologjitë që duhen përdorur për mënyrën e marrjes së mostrave.
- Trajnime në përdorimin e pajisjeve dhe teknikat korrekte për ruajtjen e mostrës
- Trajnime në laborator si dhe rëndësia në metodat e kontrollit të cilësisë dhe sigurisë.
- Trajnim për gjetjen e mos përputhjes së situatave dhe procedurat që duhen ndjekur më tej
- Kërkesat e raportimit.
- Trajnime për inspektorët, supervizorët, duke u fokusuar në zonat kryesore mjedisore ku duhet të përqendrohemi.
- Mbajtja, transportimi dhe asgjësimi i materialeve të rrezikëshme.
- Procedurat që përdoren për të eliminuar derdhjen gjatë funksionimit të veprës.
- Kërkesat e sigurisë dhe të shëndetit.
- Mirëmbajtja e aparaturave dhe mjedisit të punës

- Monitorimi i zhurmës mjedisore.

FAZA ZBUTËSE GJATË NDËRTIMIT

Aktiviteti	Efektet potenciale	Plani i zvogëlimit	Përgjegjësitë
Vendi i punës i paster dhe i sistemuar	Mungesë koshash, vend depozitim mbeturinash	Koshat do të vendosen ne territorin e punës.	Kompania
Vendi i punës i pastër dhe i sistemuar	Ndërhyrja në drenazhimin e tokës dhe të uljes së erozionit	Shkallëzimi final i vendit do të lehtësojë punën dhe do të smangë përmytjet. Për mbrojtjen nga erozioni, do të bëhet një plan drenazhimi. Rrethimi dhe zvogëlimi i këndeve të rreshqitjes do të minimizojë erozionin e tokës gjatë ndërtimit	Kompania
Vendi i punës i pastër dhe i sistemuar	Zhurma nga pajisjet	Pajisjet e ndërtimit duhet të jenë sipas Standarteve të Komunitetit Europian 2000/14/EC të Majit 2000. Ky orientim duhet të aplikohet për zbatim, tek prodhuesit e pajisjeve që punojnë me zhurmë. Gjatë kohës së pushimit dhe natës, zhurma duhet të minimizohet. Të gjitha pajisjet duhet të mbahen në kushte të mira pune.	Kompania
Përmirësimi i vendit të punës dhe të rrugëve	Pluhuri	Vaditja e sipërfaqeve të vendit të punës, minimizon pluhurin. Të gjitha pajisjet duhet të mbahen në kushte të mira pune.	Kompania
Kullimi	Ndotja nga mbetjet	Atje ku germimet kërkojnë kullimin, uji i tepërt duhet që të inspektohet për përmbajtje ndotësish, përpara derdhjes në	Kompania

		sistemin e kullimit. Uji i ndotur nga vajrat do të trajtohet përpara derdhjes, ku do të dërgohet në ndarësin e vajit/ujit (OWS).	
Vendndodhja e territorit të marrë	Konfliktet me përdoruesin aktual të tokës	Zona e marrë duhet që të shmangë sipërfaqet bujqësore.	Kompania
Vendndodhja e territorit të marrë	Problemet me komunitetin	Të gjitha lejet dhe aprovimet duhet të merren nga autoritetet e duhura përpara operimit në vend.	Kompania
Vendndodhja e territorit të marrë	Sipërfaqet e zëna me aktivitet	Sipërfaqet e marra duhet të ripunohen për tu përzier me ambientin përreth. Ribimësimi duhet të bëhet në përputhje me bimësinë lokale.	Kompania
Caktimi i vendit për materialet e gërmuara, nëse është e nevojshme	Ndërhyrja në kullimet natyrale	Përcaktimi i materialeve të domosdoshme dhe minimizimi i tepricave (nga planifikimi rigoroz), çon në përdorimin efektiv dhe marrjen vetëm atë që duhet.	Kompania
Caktimi i vendit për materialet e gërmuara, nëse është e nevojshme	Shqetësimet me tokën	Autoritetet lokale duhet të aprovojnë vendodhjen e përcaktuar. Ata, nuk duhet të ndërhyjnë me tokën lokale në përdorim. Të zhvillohet një bimësi në harmoni me atë lokalen. Të gjitha pjerrësitë dhe vendet e punës të kthehen në kushte të qëndrueshme.	Kompania
Ndërlidhja e sistemit të transmetimit	Shqetësimet me tokën	Sasia e tokës që do të përdoret për ndërlidhjen e transmetimit duhet të	Kompania

		minimizohet. Për tokat private duhet të ndiqen procedurat që bazohen në: Ligjin Shqiptar Nr.8561 datë 22/12/1999; Dekretin e Qeverisë Nr.125 datë 23/03/2000 Dekretin e Qeverisë Nr.147 datë 31/03/2000	
Sigurimi i ujit të pijshëm	Zvogëlimi i furnizimit me ujë në zonat e banuara	Furnizimi me ujë që do të përdoret në ndërtimin e veprës gjeneruese, duhet të monitorohet për tu siguruar se ai nuk ndikon në ujërat e tjerë në këtë teritor.	Kompania
Burimet e agregatit	Zvogëlimi i burimeve lokale	Nuk do të ketë burime të tjera. Do të përdoren guroret ekzistuese	Kompania
Vepra beton dhe asfalt	Problemet e zhurmës, pluhurit dhe mbetjes potenciale	Uji i derdhur do të drejtohet në vendodhjen e sistemit të kullimit. Zhurma duhet të kontrollohet e të lejohet deri në një nivel të lejueshëm. Nëse është e nevojshme, duhet të instalohen çantat e ajrit. Specifikimet e ECP duhet të përcaktojnë operimet e lejueshme të vlefshme për pronarin/operuesin.	Kompania
Forca ndërtuese	Fluksi i punëtorëve që krijon presion në familjet e shtëpitë përreth.	Fluksi i të punësuarve nuk duhet të kalojë 10-20 persona. Punëtorët duhet të jenë banorë të zonës. Duhet të ngrihet një qendër e ndihmës së shpejtë për punëtorët në vepër.	Kompania

Shpërndarja e pajisjeve dhe e materialeve	Rritja e trafikut dhe e pluhurit	Shtrimi i segmenteve rrugore brenda dhe përreth veprës do të ketë efekte positive për trafikun lokalë. Gjatë ndërtimit të rrugës, pluhuri do të minimizohet me vaditje të herë pas herëshme. Shpejtësia në rrugë duhet të kontrollohet për të evituar aksidentet.	Kompania
Vend i përcaktuar për mbeturinat solide	Problemet potenciale të shëndetit	Mbeturinat solide duhet të largohen nga një kontraktor i licencuar.	Kompania
Vendodhja finale	Estetika	Tokat do të gjelbërohen në mënyrën më të mirë të mundshme	Kompania

MASAT ZBUTËSE GJATË PERIUdhËS SË NDËRTIMIT TË VEPRËS

Veprimtaria	Ndikimet e mundëshme	Masat zbutëse
Menaxhimi i dherave të ndotura	Shqetësime të mundshme të shëndetit	Dheu i ndotur do të ruhet në mënyrë të sigurtë për të shmangur përhapjen e ndotësve.
Menaxhimi i mbeturinave industriale dhe inerte	Shqetësime të mundshme të shëndetit	Fraksionizimi i mbeturinave largimi i tyre
Fuqia punëtore për veprim	Fluksi i punëtorëve krijon trysni mbi banesat dhe trafikun	Fluksi i punëtorëve do të jetë i ulët dhe pjesa dërrmuese e tyre do të jetojë në shtëpitë e tyre. Vetëm specialistet do të akomodohen në ambiente të vecanta.

Përfundimi i punimeve	Performanca (Shpërndarja e sedimenteve pezull, cilësia e ujit dhe efektet e tërthorta me jetën ujore).	Nivelim i sipërfaqeve të lira të sheshit, si dhe të ambientit përreth.

NDIKIMET NË MJEDIS DHE MASAT ZBUTËSE GJATË SHFRYTËZIMIT

Parametri Mjedisor	Burimi	Rëndësia e përgjithëshme		
		E ulët (U)	E moderuar (M)	E lartë (L)
Ndotja e ujit	Ujra potencialisht të ndotura nga rrjedhja e "shpëlarjes së parë"	U		
Cilësia e ajrit	• Çlirimet VOC • Humbjet e avullit nga mbetjet e depozituara • Motorët e pajisjeve	U U U		
Trafiku	Udhëtimet e kamionëve për ngarkimin dhe prodhimin	U		
Mbeturinat e rrezikëshme	Shkumat e lagura nga impianti ndarës: kimikate/ujë	-		
Mbeturinat e ngurta	Gjatë operimit	U		

REDUKTIMI I GAZRAVE GHG

- Emisioni baze i gazrave paraqiten si me poshte:

CO₂ 77.4 kg/GJCH₄ 0.0030kg/GJN₂O 0.0020 kg/GJ

- Faktori i emisionit GHG eshte ne vleren: 0.937 tco₂/MWh

Ky eshte nje konkluzion shume i rendesishem pasi mund te perdoret per shitjen e ketyre emetimeve vendeve te caktuara qe kane obligim per plotesimin e targetave te Protokollit te Kiotos.

Blerja duke perdorur mekanizmin CDM te Protokollit te Kiotos do te beje te mundur sigurimin e granteve te caktuara per te perballuar nje pjese te investimit fillestar.

Studimi i pare eshte kryer nga nje grup shkencetaresh te sektorit elektrik, mjedisore dhe mjeke sipas te cileve kriteri baze i analizes i marre ne baze te te dhenave shendetesore te pritshme dhe te perashikuara, eshte mekanizmi kryesor i bashkeveprimit me organizmin duke patur parasysh se dukurite biologjike jane attribute te rrymave endogjene.

16)Programi i monitorimit te ndikimeve ne mjedis gjate zbatimit te projektit.

Programi i monitorimit te mjedisit gjate ndertimit dhe operimit te pritave..

Programi i monitorimit do te perdoret per te verifikuar te gjitha ndotjet e mundshme qe do ti vijne mjedisit nga ndertimi dhe operimi i veprave.

Secili nga parametrat e vleresuar gjate fazes se ndertimit dhe qe eshte i percaktuar ne planin e zbutjes do te monitorohet rigorozisht.

Plani i monitorimit gjate ndertimit te pritave ne liqenin e Komanit

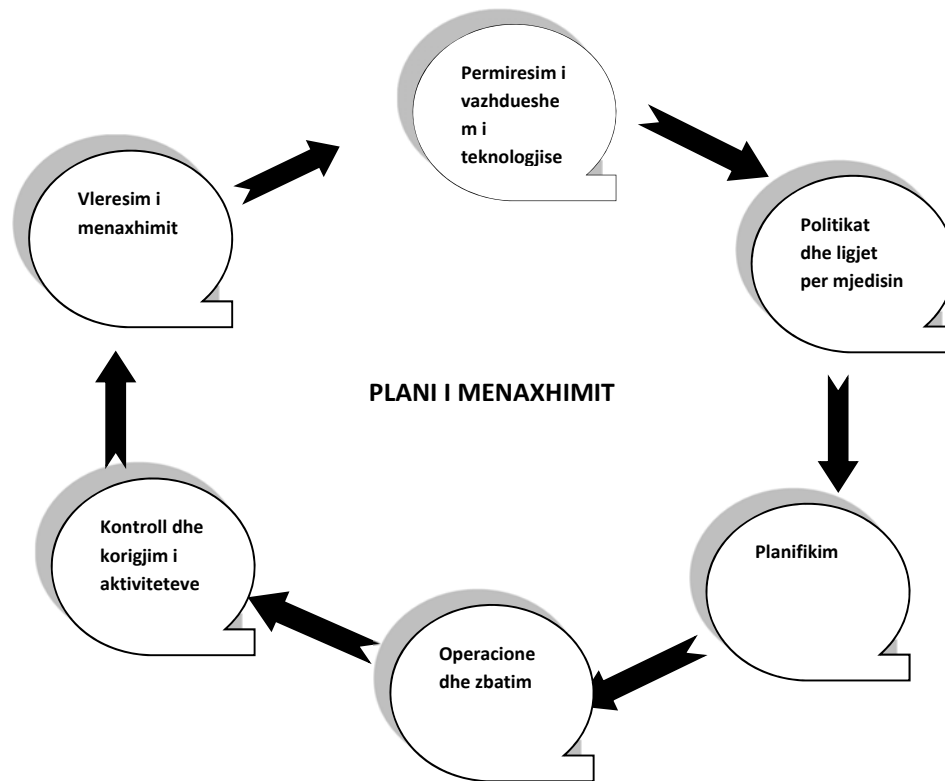
Aktivitetet	Plani i monitorimit	Pergjegjesia
Pastrimi dhe pergatitja e sheshit	Pastrimi i sheshit do te behet si faze pergatitore per nisjen e punimeve.	Kontraktori i zgjedhur nga kompania zbatuese e projektit
Hedhja e materialeve te nxjerra nga pergatitja e sheshit	Do te hidhen ne vendin e caktuar nga komuniteti.	Kontraktori i zgjedhur nga kompania zbatuese e projektit
Hedhja e mbeturinave te ngurta	Dokumentimi i sakte dhe hedhja e tyre ne vendet e caktuara.	Kontraktori i zgjedhur nga kompania zbatuese e projektit
Fuqia punetore	Autoambulance ne sheshin e ndertimit.	Kontraktori i zgjedhur nga kompania zbatuese e projektit
Transpotimi i materialeve dhe agregateve ne shesh	Eliminimi i pluhurit ne atmosfere.	Kontraktori i zgjedhur nga kompania zbatuese e projektit
Hedhja e mbeturinave te ngurta	Hedhja e materialeve do te behet ne vendin e paracaktuar.	Kontraktori i zgjedhur nga kompania zbatuese e projektit
Hedhja e mbeturinave te lengeta	Hedhja e materialeve do te behet ne vendin e paracaktuar me nje perkujdesje te larte.	Kontraktori i zgjedhur nga kompania zbatuese e projektit
Operimi i pajisjeve dhe makinerive	Gjate operimit duhet te monitorohen zhurmat te cilat nuk duhet te kalojne deri ne 70 decibel.	Kontraktori i zgjedhur nga kompania zbatuese e projektit

Trajtimi i materialeve te rrezikshme	Magazinimi i materialeve te rrezikshme ne vendet e paracaktuara duke i monitoruar rigorozisht ato.	kompania zbatuese e projektit

1) Plani i manaxhimit dhe monitorimit te mjedisit.

- *Rolet dhe pergjegjsit per zbatimin e seciles mase te propozuar per mbrojtjen e mjedisit ne secilen faze te projektit.*
- *Kostoja perkatese e zbatimit te masave te propozuara per mbrojtjen e mjedisit*
- *Plani i komunikimit dhe informimit te publikut per ndikimet ne mjedis , masat e marra per mbrojtjen e mjedisit dhe monitorimin e ndikimeve ne mjedis gjate zbatimit te projektit.*

Planet e menazhimit dhe monitorimit

Monitorimi është një proces i zbulimit të ndryshimeve nëse ato ndodhin, si dhe i përcaktimit të drejtimit dhe matjes së shtrirjes së tyre. Objektivi themelor i këtij kapitulli është që të ofroje rekomandime të pershtatshme për mbrojtjen e zonës, mbrojtjen e shëndetit të punonjësve dhe të mbrojtjes së cilësive dhe regjimit të ujërave që futen në turbina dhe dalin prej saj, të cilat do të derdhen pastaj në lume dhe do të krijojnë problem.

Procesi i monitorimit do të përqendrohet dhe fokusohet në aktivitetin e këtij projekti në faktoret që gjenerojnë ndikime negative në mjedis, në efektet e këtyre ndikimeve, dhe në zbatimin e masave për zbutjen e tyre.

Monitorimet do të kryhen nga vete investitori, dhe në rast të pamundësisë teknike për realizimin e tyre do të kërkohej bashkëpunimi i subjekteve të specializuara për fushat përkatëse.

-Plani i monitorimit

Potencialët negativë të përmendura më sipër mund të minimizohen duke marrë një sërë masash të cilat çojnë në përmirësimin dhe reduktimin e ndikimit në mjedis.

1. Masa për parandalimin e rreziqeve dhe aksidenteve

Normalisht, kjo veprimtari nuk shoqërohet me aksidente industriale që mund të përbejnë rrezik për popullatën e zonës përreth, sepse projekti nuk parashikon përdorim të lendeve të rrezikshme.

Megjithatë, një kërkesë rigoroze mbetet kontrolli i gjendjes së veprave pas ndërtimit si dhe kujdes gjatë fazës së ndërtimit të pritave.

PER TË EVITUAR NGJARJET E PADËSHIRUESHME & AKSIDENTET NE PUNE DUHEN MARRE KETO MASA:

1. Rreziqet e aksidenteve, si p.sh. ato që nuk mbulohen në Direktivën e VNM, ose të Rregullimeve implementuese.
2. Përpilim dhe miratim i rregullores së brendshme për personelin drejtues dhe zbatues, duke përcaktuar detyrat dhe përgjegjësitë e secilit në lidhje me sigurinë në punë dhe mjedis, në përputhje me kodin e punës dhe ligjet dhe tjerat në fuqi.
3. Punësim i një personeli të kualifikuar, gjatë fazës së ndërtimit & në veçanti gjatë shfrytëzimit.
4. Pajisje me rregullore të sigurisë në punë, vendosja e tyre në vende të dukshme, sipas natyrës dhe shkallës së rrezikut gjatë fazës së ndërtimit dhe shfrytëzimit të objektit.

5. Zberthim i kartes teknologjike te makineri-pajisjeve, radha e venies ne pune te tyre, e afishim ne afersi te tyre ne korniza te rregullta.
6. Kompletim i punonjesve me mjetet e mbrojtjes ne pune, sipas kerkesave ligjore, e ushtrim kontrolli per perdorimin e tyre.
7. Ne veçanti, kujdes duhet te tregohet ne mbrojtjen e punonjesve nga ekspozimi i zhurmave, duke i paisur me mjete mbrojtese sipas kerkesave ligjore per mjedise te tilla pune.
8. Rritje e nivelit te gadishmerise teknike, me sherbime periodike sipas nje programi te miratuar ne konsulence edhe me ekspertet sipas fushave, bazuar ne kerkesat teknike per mirembajtje te objekteve te kesaj natyre.
9. Te sigurohet rrjeti i komunikimit me strukturat e sistemit energjetik.
10. Instruktim paraprak e periodik i punonjesve çdo tremujor sipas profesioneve nga specialiste te fushes, & evidentim i kesaj procedure ne regjistrin perkates, sipas kerkesave ligjore. Krijimi i paketes se ndihmes se shpejte.
11. Kontroll periodik e shendetesor i punonjesve, e sigurim i mjekut te shoqerise sipas kerkesave ligjore. (Sipas kritereve te përcaktuara nga Ministrisa e Shendetesise), & evidentim i kesaj procedure ne nje regjister te veçante).
12. Te mbahet lidhje e vazhdueshme me organet lokale, e te njoftohen menjehere strukturat pergjegjese ne rast aksidenti.
13. Detyrimet e punedhenesit e punemarrsit per punonjesit, si gjate ndertimit dhe shfrytezimit te linjes, duhet te percaktohen me kontrate pune individuale, ne perputhje me kodin e punes dhe aktet e tjera ligjore.
14. Ka marreveshje me vete, ne fuqi, qe lidhen me mbajtjen ose perdorimin e substancave te rrezikshme, dhe Ekzekutivi per Shendetin dhe Sigurine, i siguron autoriteteve lokale te planifikimit keshillime rreth vleresimit te rrezikut mbi aplikimin e planifikimit qe perfshin nje instalim te rrezikshem. Megjithate, eshte mire qe atje ku eshte e mundur,

reziku i aksidentit dhe i ndikimeve kryesore mjedisore, te konsiderohen se bashku, dhe qe projektuesit dhe autoritetet planifikuese, duhet ta kene gjithmone parasysh kete gje.

OBJEKTIVAT DHE IDENTIFIKIMI I PUNIMEVE REHABILITUESE

OBJEKTIVAT

Konkretizimi i rehabilitimit te siperfaqeve te demtuara percaktohet me keto objektiva:

- Nderhyrjet gjate ndertimit te pritave ne infrastrukturen rrugore, siperfaqet e zena dhe vendosjen e makinerive qe do te perdoren gjate ndertimit.
- Gjelberimi i mjedisve rreth vend-depozitimeve te inerteve.
- Gjelberimi i vatrave te eroduara me specie pyjore qe i pershtaten tokes dhe klimes (Brenda teritorit ku do te zbatohen veprat inxhinerike ne funksion te zhvillimit te veprimtarise)

Pas nderprerjes se veprimtarise se punes ndermerren keto veprime:

- Largimi i te gjitha pajisjeve te fiksuara dhe te pa levizshme
- Largimin e pajisjeve te perkoheshme dtie te perhershme
- Largimin e te gjitha mbetjeve si gure me dimensione te medha dhe sistemimin e tyre (eliminimin e aballazheve e te karburanteve si vajra e te tjera).
- Rehabilitimin e rrugeve auto (rimodelimin e zones) per te penguar levizjet ne elementet e tjere inxhinerike gate ndertimit te hidrocentralit.
- Rehabilitimin e vendit te ngrehinave te ndryshime qe jane perdorur per ndertimin e veprave etj.

KONKLUZIONE DHE REKOMANDIME

Mbeshtetur mbi te dhenat e ketyre formacioneve per gjendejen dhe vetite fiziko-mekanike nenvizojme sa me poshte :

1. Ne shtratin e perroit te Lekbibajt takohen depozitimet zhavorore te perroit dhe shpatimeve te liqenit te Komanit. Trashesia e tyre luhatet nga (2-3)m ne rrjedhen e siperme deri ne (30-40) m ne afersi te liqenit.
2. Keto depozitime jane kryesisht zhavore te trashes, te mesem deri te imet dhe rere ne prani te poplave e zajeve me permasa mbi (1.5-2.0) m.
3. Shkembinjte rrenjesor perfaqesohen nga gelqerore me çarshmeri te zhvilluar, shtrese trashes deri masive, here-here edhe me dukuri karstike.
4. Fundshpati i perroit mund te kete ndryshime si ne drejtim gjatesor ashtu edhe terthor per shkak te gropezimeve e ndryshimeve te morforelievit te sotem.
5. Perroi i Lekbibajt gjate periudhes se kaluar por edhe te sotmes, zhvendos ne drejtim te liqenit te Komanit nje sasi jo te vogel pruluvionesh, te cilat kane mundesuar mbushjen e tij ne kete zone deri ne (30-40) m trashesi.
6. Ne kete kuader prurja e materialit te trashes zhavor per ne liqen vjen duke u zvogeluar per shkak te mbushjes graduale te shtratit ne rrjedhen e siperme dhe te poshteme.

PROBLEME ME RËNDËSI SPECIFIKE NDAJ PROJEKTIMIT TË STRUKTURAVE MBROJTËSE NGA PRURJET E NGURTA

- Zgjedhja e tipit te strukturave mbrojtese nga prurjet e ngurta duhet te realizohet ne menyre te tille qe te perballojne veprimin dinamik te poplave dhe gureve te medhenj mbi strukturen.
- Strukturat duhet te jene elastike kundrejt ngarkesave dhe veprimeve dinamike te prurjeve te ngurta
- Per shkak te thellesise se madhe te shkembit rrenjesor ne shtratin e perroit strukturat duhet te llogariten te mbeshteten ne bazamente te depozitimeve te vete shtratin ne seksionet perkatese te tyre.

- Nuk keshillohen diga me te larta se 7-8 m mbi shtratin e perroit per shkak te nevojës per shuarjen e energjisë ne anën e poshtme per kalim te prurjeve te plotes.
- Te vendoset nje radhe e zbatimit te ndertimit te strukturave ne perputhje me kushtet dhe logjiken e funksionimit te tyre dhe perftimit te efektivitetit te tyre qe gjate kohës se ndertimit.

Ekspert mjedisi:

KLEVIS BREGU

CERTIFIKATA: NR.611